Әлмәт муниципаль районы һәм Әлмәт шәһәре башлыгының 2020 елгы эшчәнлек нәтиҗәләре һәм 2021 елга бурычлар турында отчеты

2020 ел бөтен дөнья өчен зур сынаулар һәм үзгәрешләр елы булды. Яңа коронавирус инфекциясе таралу куркынычы, дөнья тарихының бер өлеше булып, һәрбер кешенең көндәлек тормышына зур төзәтмәләр кертте.

Медицина хезмәткәрләренең җилкәләренә авыр хезмәт һәм зур җаваплылык йөкләнде. Аларның югары профессиональлыгы һәм үз хезмәтләренә берсүзсез тугрылыклы булулары вәзгыятьне контрольдә тотарга мөмкинлек бирде. Сәламәтлек саклау хезмәткәрләренә, әлеге өлкәдә хезмәт куйган ветераннарга, студентларга, ординаторларга җәмгыять иминлеге хакына башкарган хезмәтләре өчен чын күңелдән рәхмәт.

Коронавируска каршы көрәш буенча республика стратегиясе, «Татнефть» компаниясе, Әлмәт шәһәре, Әлмәт районының күп кенә предприятиеләренең оператив ярдәм күрсәтүе, волонтерлык хәрәкәтен активлаштыру, һәр кешенең санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә җаваплы мөнәсәбәте вирус таралу куркынычын киметергә һәм сәламәтлек саклау системасына йөкләнешне нәтиҗәле координацияләргә мөмкинлек бирде.

Татарстан АССР төзелүгә 100 ел тулу, Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 75 еллыгы, районның 90 еллыгы муниципалитет эшчәнлегенең ветераннарга күрсәтелгән игътибар һәм кайгыртучанлык, традицияләрне саклап калуга һәм аларны киләчәк буыннарга тапшыруга юнәлтелгән курсын билгеләде.

Елның әһәмиятле сәяси вакыйгалары арасында - Россия Федерациясе Конституциясенә үзгәрешләр кертү мәсьәләсе буенча гомумроссия тавыш бирүе, Татарстан Республикасы Президентын һәм муниципаль депутатларны сайлаулар.

2020 елның тышкы сынауларына карамастан, шәһәр һәм район тормышының барлык өлкәләрендә дә өзлексез үсеш дәвам итте, билгеләнгән стратегик курсның төп планнары тормышка ашырылды.

Икътисад

Әлмәт муниципаль районы югары позицияне саклап кала һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең социаль-икътисади үсеше рейтингында 2020 ел нәтиҗәләре буенча 2 нче урында тора.

Икътисад структурасында халыкның тормыш сыйфатын характерлаучы мөһим күрсәткечләр исәбенә уртача айлык хезмәт хакы дәрәҗәсе керә, хисап чорында ул 2019 ел дәрәҗәсеннән 6,2% ка артып, 49214 сум тәшкил итте.

2020 елда эшсезлек дәрәҗәсе икътисади актив халыкның 1,96% ын тәшкил итте. Пандемия чорында эшсезлек дәрәҗәсе 4,78% ка җитте, бүгенге көндә исә вәзгыятьнең яхшыруы күзәтелә.

Нәтиҗәле мәшгульлекне торгызуны тәэмин итү өчен түбәндәге чаралар тормышка ашырыла: «Россиядә эш» порталында теркәлү, персонал сайлау, мәшгульлек хезмәтенең мобиль офисын эш бирүчеләргә чыгару, эшсез гражданнар белән гарантияле әңгәмә оештыру, озак эшләмәүче гражданнардан кире элемтә алу. Башкарылган эш кысаларында 86 эш бирүче һәм 3933 эш эзләүче белән хезмәттәшлек гамәлгә ашырылды, 1447 кеше әңгәмә узды, 143 граждан эшкә алу турында тәкъдим алды.

Районның даими халкы саны 2021 елның 1 гыйнварына 208 052 кеше тәшкил итә, бу узган ел белән чагыштырганда 862 кешегә кимрәк. 2371 сабый туган, халыкның табигый кимүе 319 кеше тәшкил иткән, миграцион яктан - 543 кеше.

Сәнәгать

Район икътисадының төп секторы, 80% өлеше - файдалы казылмалар чыгару һәм әлеге производствога бәйле сервислар. Шуңа күрә Россия Федерациясендә нефть чыгаруны 20% ка киметү карары тулаем икътисадка сизелерлек йогынты ясады. Коронавирус инфекциясе таралуга бәйле хәлнең начараюы шартларында кайбер күрсәткечләр буенча кимү күзәтелде, шул ук вакытта агымдагы чорда күрсәткечләрнең уртача үсеше фаразлана.

Әлмәт муниципаль районы, Татарстан Республикасында товар йөкләнеш өлешенең 32% тәшкил итеп, беренчелекне алып тора. Хисап елында исәпләнгән йөкләнештәге товарлар, райондагы эре һәм урта сәнәгать предприятиеләренә күрсәтелгән хезмәтләр күләме 850 млрд сумнан артып китте (2019 елда – 997 млрд сум). Район эчке территориаль продукт формалаштыруда алдынгы урыннарда.

Хисап елы нәтиҗәләре буенча ВТП күләме 342 млрд сум дәрәҗәсендә булыр дип көтелә (узган елга карата 20,8% кимү дәрәҗәсендә).

2020 елда район «Татарстан Республикасының инвестиция эшчәнлеге буенча иң яхшы муниципаль берәмлеге» номинациясендә (II урын) республика бүләгенә лаек булды.

Район икътисадының гомуми структурасында төп өлешне «Татнефть» компаниясе бүлекчәләре, «ТаграС-Холдинг» сервис предприятиеләре, кече нефть компанияләре тәшкил иткән нефть чыгару сәнәгате алып тора. Икътисадның тотрыклылыгын эре җитештерү предприятиеләре тәэмин итә, алар арасында: «Әлмәт торба заводы» АҖ, «СМП-Нефтегаз» АҖ, «Алнас» ҖЧҖ, «Баулюкс» ҖЧҖ, «Әлмәт «Радиоприбор» заводы» АҖ, «Алсу» Әлмәт оек-оекбаш фабрикасы» ҖЧҖ һәм башкалар.

Хисап елында предприятие казанышлары арасында:

- «Татнефть» компаниясе продукциясе «Россиянең иң яхшы 100 товары» конкурсы бүләкләре белән түбәндәге лауреатлар билгеләп үтелде: «Автоматлаштыру, үлчәүләр, инжиниринг» фәнни-техник үзәге (коронавируслы авыруларны ташу өчен изоляцион бокс); «Татнефтегазпереработка» идарәсе (югары маркалы изобутан фракциясе – базарда изобутанлы 99%ка кадәр булган иң чиста газ);

- «Алсу» ҖЧҖ «Халык өчен сәнәгать товарлары» номинациясендә «Татарстан Республикасының иң яхшы товарлары һәм хезмәтләре» конкурсы лауреаты исемен алды;

- «Алнас» ҖЧҖ төяп җибәрү күләмен арттыра алды, шул исәптән экспорт хисабына 1,5 мәртәбә;

- «Автоматлаштыру, үлчәү, инжиниринг» фәнни-техник үзәге ҖЧҖ директоры В.В. Самойлов «Кече (урта) бизнес предприятиесе белән уңышлы идарә итү өчен» номинациясендә «Ел җитәкчесе-2020» республика конкурсы лауреаты исеменә лаек булды;

- «Әлмәт торба заводы» АҖ, «АЛНАС» ҖЧҖ, «Таграс-ТрансСервис» ҖЧҖ предприятиеләренең «Халыкка хезмәт җитештерүчәнлеге һәм халыкны эш белән тәэмин итүгә ярдәм» милли проектында катнашуы;

- «ТаграС-ТрансСервис» ҖЧҖ - «Производство булмаган өлкә оешмаларында кадрлар потенциалын үстерү өчен» номинациясендә «Россия югары социаль нәтиҗәлелек оешмасы» Бөтенроссия конкурсының республика этабында 3 нче урын;

- «Татнефтедор» ҖЧҖнең Әлмәт автомобиль юллары идарәсе - Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан үткәрелә торган хезмәтне саклау өлкәсендә эшне иң яхшы оештыруга еллык смотр-конкурста «Хезмәтне саклау проблемаларын хәл итүдә актив катнашкан өчен» номинациясендә җиңүче;

- «Татспецтранспорт» ИК» ҖЧҖ профсоюз оешмасы - Россия Бәйсез профсоюзлар федерациясе смотр-конкурсында ФНПРның 30 еллыгы кысаларындагы иң яхшы беренчел профсоюз оешмасына җиңүче. Республика нефть сәнәгатен транспорт белән тәэмин итүгә зур өлеш керткәне өчен предприятие Татарстан Республикасы транспорт һәм юл хуҗалыгы министры Рәхмәт хаты белән бүләкләнде;

- «ТМС групп» ИК ҖЧҖ дивизионнары, «Татспецтранспорт» ИК ҖЧҖ, «Татнефтедор» ҖЧҖ Әлмәт автомобиль юллары идарәсе «Татарстан Республикасының иң яхшы товарлары һәм хезмәт күрсәтүләре» конкурсының төрле номинацияләрендә лауреат булдылар;

- «Система-Сервис» компаниясе төркеме предприятиеләре брендлары «Татарстанның 100 легендар бренды» конкурсы нәтиҗәләре буенча җиңүчеләр арасында.

2021 елга өстенлекле бурычлар булып тора:

- эшсезлекне киметү буенча чараларны тормышка ашыру, гражданнарны легаль рәвештә эшкә урнаштыруны контрольдә тоту;

- пост-ковид чорында икътисадны торгызу;

- икътисади күрсәткечләрне акрынлап үстерү.

Эшмәкәрлек һәм кулланучылар базары

Әлмәт муниципаль районы территориясендә 12,3 меңнән артык кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлек алып бара, шул исәптән 5 167-үзмәшгуль, 4 014-шәхси эшмәкәр, 3 115-юридик зат, әлеге өлкәдә 14 меңнән артык кеше эшли. Катлаулы икътисади һәм эпидемиологик вәзгыятькә карамастан, 2020 елда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының гомуми саны 30% ка арткан.

Кече һәм урта предприятие хезмәткәрлә-ренең уртача айлык хезмәт хакы дәрәҗәсе буенча Әлмәт районы республика буенча 2 нче урында.

Муниципаль заказ кече предприятиеләр үсешенең мөһим факторы булып тора. 2020 елда кече бизнесның барлык субъектлары 336 млн сумлык 496 контракт төзегән, бу муниципаль контрактларның гомуми суммасының 18,7%ын тәшкил итә.

Уңайлы конкурентлык мохите булдыру, районда үтәкүренмәле һәм объектив бәя бирүне тәэмин итү кысаларында «Татарстан Республикасының биржа мәйданчыгы» электрон ресурсы мөһим. Узган ел биржа мәйданчыгы аша 114 тәэмин итүче 205,7 млн сумлык табыш алган, шулардан яңа тәэмин итүче 54 е 84,9 млн сумлык.

Кече бизнеска ярдәм йөзеннән финанс-милек ярдәме күрсәтүгә юнәлдерелгән чаралар тормышка ашырыла. Районда аккредитацияләнгән, гомуми мәйданы 35 мең кв. метр булган 4 сәнәгать мәйданчыгы булдырылган: «Мактама-1» ҖЧҖ, «АТЗ» АҖ, «АТЗ-2» АҖ, ТЗБ (ИП Гайнетдинов И.И.), аларда 41 резидент эшли. Эшмәкәрләр тарафыннан 500 гә якын эш урыны булдырылган.

2021 елда 11 гектар җирдә «Ирбис» сәнәгать паркын ачу планлаштырыла. Инвестицияләр күләме 130 млн сум тәшкил итә, шул исәптән хисап елында инфраструктураны модернизацияләүгә, административ бинаны капиталь ремонтлауга 20 млн сум үзләштерелгән.

Әлмәт районында «күләгәдә» булган үзмәшгуль гражданнарны легальләштерү буенча актив эш алып барыла. Һөнәри керемгә салым кертү буенча пилот проекты ярдәмендә 5 меңнән артык кеше үзмәшгуль эш белән тәэмин итүчеләрнең рәсми статусын алды.

Хисап елында планда каралган 2777 урынына 5176 үзмәшгульлек теркәлгән, ел башыннан үсеш 2 390 граждан тәшкил иткән, план үтәлеше 186% артык.

100 млн. сум тирәсе шәхси инвестицияләр исәбенә 2 мең $м^2$ мәйданда ябык түбәле агросәнәгать паркы эшли башлады. Ял көне режимында агропромпарк территориясендә октябрь аенда 5 авыл хуҗалыгы ярминкәсе үткәрелде, аларда 70тән артык авыл хуҗалыгы продукциясе җитештерүче, фермер, шәхси ярдәмче хуҗалыклар һәм районның үз-үзен эш белән тәэмин итүче гражданнары түләүсез нигездә үз продукциясен халыкка сата алды.

Уңайлы көтү зонасы булган «Vin Service» автосервис паркы, автомобильләрне ремонтлау өчен җиһазландырылган биналар комплексы төзелде һәм ачылды.

2020 елда стационар булмаган (шул исәптән сезонлы) сәүдә объектларын урнаштыруга хокук сату буенча 9 аукцион уздырылды, аларның нәтиҗәләре буенча эшкуарлар белән 2,7 млн сумлык 52 килешү төзелде.

2020 елда яңа коронавирус инфекциясе таралудан икътисадның иң зур зыян күргән секторына кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары керә. Федераль, төбәк һәм муниципаль дәрәҗәдә предприятиеләргә авыр вакытны җиңәргә ярдәм итү өчен оператив рәвештә чаралар комплексы эшләнде.

Хисап чорында 7 912 эшмәкәр һәм үзмәшгуль гомуми суммасы 805 млн лык дәүләт ярдәме чараларыннан файдаланды, шулардан:

- мәшгульлек сакланганда, 2% кредит программасы буенча, 253 эшмәкәр 294,4 млн сумлык ярдәм алды;
- коронавирус чорында зыян күргән кредитларны реструктуризацияләүгә 97 эшмәкәр 278,1 млн сум алды.

Үз-үзеңне изоляцияләү чорында 1 995 кече һәм урта эшкуарлык субъекты иң зур зыян күргән дип танылды, аларга гомуми суммасы 52,3 млн күләмендә субсидия түләнде, шул исәптән:

- штат санын саклап калуга субсидия - 42 млн сум;
- дезинфекция һәм профилактик чараларга субсидия - 6,2 млн сум;
- 2019 ел өчен түләнгән салымнарны үзмәшгуль гражданнарга кире кайтаруга - 4,1 млн сум.

Эшкуарларның эшмәкәрлеккә ярдәм фондына мөрәҗәгатьләре саны 12 тапкыр арткан, 36 мөрәҗәгать кергән, алар буенча 32 млн 135 мең сумлык микрозаймнар бирелгән (2019 елда 3 мөрәҗәгать кергән, 3 млн 650 мең сум бүленгән).

Булган ярдәм чаралары турында аңлату максатында район башлыгы катнашында видеоэлемтә режимында кече һәм урта бизнес вәкилләре белән 65 тән артык очрашу уздырылды.

2021 гә өстенлекле бурычлар:

- сәнәгать парклары эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыру;
- пост-ковид чорында кече һәм урта бизнесны саклап калу һәм реабилитацияләү;
- районның кече һәм урта бизнесын үстерү буенча чаралар үткәрү.

Районның финанс нәтиҗәлелеген арттыру юллары

Тормыш дәрәҗәсен күтәрү һәм керемнәрне легальләштерү буенча ведомствоара комиссия эшчәнлеге кысаларында 177 оешмада 1114 хезмәткәрнең хезмәт хакы минималь хезмәт хакы дәрәҗәсенә җиткерелде.

2020 елда җирле бюджетны гамәлгә ашыру өлешендә гомуми суммасы 2 млрд 033 млн сумга 8725 муниципаль контракт төзелде, шулардан сату нәтиҗәләре буенча - конкурент ысуллар белән - 1 млрд 481 млн сумга (72,85%); монополистлардан сатып алулар - 465 млн сум (22,87%); кече күләмле сатып алулар 87 млн сум (4,28%) тәшкил итә. Башкарылган эш нәтиҗәләре буенча, 2020 елда бюджет акчаларын экономияләү 132 млн сум тәшкил итте.

Бюджет

Бюджетара трансфертларны исәпкә алып, Әлмәт муниципаль районының 2020 ел керемнәре буенча берләштерелгән бюджетын үтәү 5 153 млн сум, яисә планлаштырылган расланган билгеләнештән 97,4% тәшкил итте (5 293 млн сум), шул исәптән салым һәм салым булмаган керемнәр буенча планга карата 94,8%, еллык план 2 662 млн сум күләмендә билгеләнгәндә, кертемнәр 2 523 млн сум күләмендә. Икътисадтагы кризис күренешләре салым һәм салым булмаган керемнәр кимүнең төп сәбәбе булып тора.

Финанс кыенлыкларына карамастан, Татарстан Республикасы җитәкчелегенең һәрьяклап булышлыгы һәм муниципалитет тарафыннан күрелгән оператив чаралар нәтиҗәсендә, Әлмәт муниципаль районы бюджетының балансслылыгын тәэмин итеп кенә калмыйча, барлык социаль йөкләмәләрне тулы күләмдә үтәүгә ирешелде.

Татарстан Республикасы бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансфертлар 2 694 млн сум тәшкил итте, шуларның иң мөһиме - чистарту корылмаларын реконструкцияләү эшләренең соңгы этабын үтәү өлешендә су чыгаруны оештыруга федераль бюджет һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән 647 млн сумга, Әлмәт муниципаль районы торак пунктлары объектларында (котельныйларны) җылылык, су, газ һәм су системаларын техник яктан яңадан җиһазлау буенча эшләр башкару өчен 31 млн сумга субсидияләр бүлеп бирелде.

Республика тарафыннан районның яңа социаль объектларын тотуга өстәмә акчалар бүлеп бирелде - «Сфера» интеллектуаль-ял итү үзәге - 3,6 млн сум, мәгариф учреждениеләренең яңа челтәре - 21 млн сум. Җәлеп ителгән өстәмә инвестицияләр шәһәр мохитенең экологик торышын һәм сыйфатын яхшыртуга, мәгарифне, яшьләр сәясәтен үстерүгә, халыкның тормыш дәрәҗәсен күтәрүгә юнәлдерелде.

Моннан тыш, бюджетара трансфертлар хисабына агымдагы елда федераль һәм республика конкурсларында, проектларында, программаларында район ирешкән өчен грантлар һәм премияләр рәвешендә 28 млн сумнан артык акча керде. Грантларны төп алучылар - районның укытучылары һәм методистлары, иң яхшы иҗат коллективлары, мәдәният хезмәткәрләре һәм учреждениеләре, авыл җирлекләре - республика конкурсларында җиңүчеләр, шулай ук “Татарстан Республикасының иң яхшы территориаль иҗтимагый үзидарәсе”, “Татарстан Республикасының иң төзек торак пункты” республика конкурсларында җиңү яулаган өчен муниципаль район.

2020 елның 1 гыйнварына муниципаль берәмлекләр счетларында калган калдыкларны тәгәлләштерү, шулай ук оптимизация чаралары үткәрү, бюджетның план билгеләрен арттыру исәбенә коммуналь хуҗалык өлкәсендәге чараларга чыгымнар; шәһәр һәм авыл җирлекләрендә электр энергиясе белән тәэмин итү; җайга салына торган тарифлар буенча социаль әһәмияткә ия муниципаль маршрутлар буенча йөртүне гамәлгә ашыручы транспорт предприятиеләренә финанс ярдәме күрсәтү; спорт һәм мәдәни-массакүләм гомумшәһәр чараларын үткәрү; муниципаль учреждениеләрнең муниципаль биремнәрен үтәүне финанс белән тәэмин итү; эш йомгаклары буенча авыл хуҗалыгы хезмәткәрләрен бүләкләү чараларына чыгымнар тәэмин ителде.

Бюджетның керем базасын арттыруда салымнар буенча бурычларны түләтү буенча эш алып бару мөһим булып тора. Аны түләтү буенча планлы чаралар үткәрү нәтиҗәсендә җирле бюджетка өстәмә рәвештә 23 млн сумлык салым керде.

2020 елда консолидацияләнгән бюджетның чыгым өлеше 5 302 млн сум яисә тәгәлләштерелгән планнан билгеләнүенең 95% (5 580 млн сум) үтәлде.

Программа форматы кысаларында 2020 елда 15 муниципаль программа гамәлгә ашырылган. Аларны тормышка ашыру өчен район бюджетында каралган акчалар 971 млн сум тәшкил итте.

Шуны билгеләп үтәргә кирәк, Әлмәт шәһәре халкын транспорт белән тәэмин итүне яхшырту максатларында, район башлыгы мөрәҗәгате һәм Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кабул ителгән карар нигезендә, «Транспорт» бүлекчәсе буенча, 2020 елда пассажирлар йөртүчеләрнең чыгымнарын каплау өчен өстәмә рәвештә 22 млн сум бүленде, 2021 дә - 43,9 млн сум һәм 16,5 млн сум контакт челтәрләре төзүнең беренче этабына җибәреләчәк.

Шулай ук, 2020 елдан башлап, федераль һәм республика бюджетлары хисабына район мәгариф оешмаларында башлангыч сыйныф укучылары өчен бушлай кайнар туклану оештырылды. 2020 елда акча күләме 46 млн сум тәшкил итте, 2021 елда әлеге юнәлештәге чыгымнар 69 млн сум планлаштырылган.

Моннан тыш, 2020 елда муниципаль гомуми белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә сыйныф җитәкчелеге өчен айлык акчалата түләү өчен федераль бюджеттан 29 млн сум акча җибәрелде, 2021 елда әлеге сумма 87 млн планлаштырылган.

Агымдагы финанс елына максатлар һәм бурычлар:

- бюджет керемнәрен мобилизацияләүне тәэмин итү;
- Татарстан Республикасының берләштерелгән бюджетына салымнар буенча бурычларны кыскарту;
- түләүле хезмәтләр күрсәтүдән керемнәр дәрәҗәсен күтәрү;
- бюджет балансссызлыгы барлыкка килүне искәртү – аларның нәтиҗәлелеген бәяләгәннән һәм финанслау чыганаклары белән тәэмин ителүдән соң яңа чыгым йөкләмәләрен кабул итү;
- агымдагы кредитор бурычларын киметү, кредит бурычларын бюджет йөкләмәләре лимитларыннан арттырмау;
- федераль һәм республика бюджетлары акчаларын үз вакытында үзләштерү;
- ел дәвамында бюджет акчаларыннан бертигез файдалану.

Муниципаль мөлкәт һәм җир ресурслары белән идарә итү

Җир кишәрлекләреннән һәм муниципаль мөлкәттән нәтиҗәле файдалану Әлмәт районы бюджетын барлыкка китерүче салым булмаган керемнәрнең төп чыганакларыннан берсе булып тора. 2020 елда район бюджетына 158,94 млн сум кергән, бу бюджет заданиесенең 168,54%ын тәшкил итә, анда керемнәрнең төп өлешен җир кишәрлекләре өчен аренда түләүләре тәшкил итә - 118 018,41 мең сум (74%).

2020 елда кече һәм урта эшкуарлык субъектларына озак вакытлы арендага бирү өчен муниципаль мөлкәт исемлеге өстәлде һәм 7 эшкуар ташламалы шартларда мөлкәт ярдәменнән файдаланды. Эшкуарлык субъектларының бурыч йөкләмәсен киметү максатларында икътисадны тотрыклы үстерүне тәэмин итү, беренче чираттагы чаралар планын гамәлгә ашыру кысаларында, өч арендаторга муниципаль мөлкәткә карата аренда түләүләрен 6 айга кичектереп түләү бирелде.

Әлмәт муниципаль районында муниципаль милектәге җир кишәрлекләрен арендага һәм милеккә бирү буенча конкурс һәм аукцион процедураларын оештыру һәм уздыру эше югары куелды. Муниципаль милекне гамәлгә ашыру буенча сатулар бары тик электрон рәвештә генә үткәрелә. 2020 елда 81 аукцион оештырылды һәм уздырылды, аларның нәтиҗәләре буенча 38,78 млн сумлык 109 лот сатылды. Шул исәптән электрон сәүдә мәйданчыгында 8,78 млн сумлык 31 аукцион үткәрелде. Аукционнар нәтиҗәләре буенча 20,66 млн сумлык 19 җир кишәрлеге арендага бирелгән, 6,84 млн сумлык 9 участок милеккәә сатылды. Шул ук вакытта сату-

алуларда катнашу өчен өстенлекле шартлар тудыру, конкуренцияне чикләүгә яки бетерүгә китерергә мөмкин булган гамәлләрне булдырмау өстенлекле бурыч булып тора.

12 хезмәткәргә яңа торак бирү юлы белән медицина өлкәсе хезмәткәрләренә ярдәм күрсәтелде. 53 торак урын хосусыйлаштыру тәртибендә гражданнар милкенә тапшырылды.

Районда җир кишәрлекләрен формалаштыру һәм аларны күп балалы гаиләләргә бирү эше дәвам итә. Узган елда рәсмиләштерелгән 60 яңа җир кишәрлеге реестрга кертелде.

Җир кишәрлеген түләүсез алу мөмкинлеге, ана капиталы белән беррәттән, күп кенә гаиләләр өчен мөһим стимул чарасы булып тора һәм, һичшиксез, гаилә институты үсешенә һәм туучылар санын арттыруга ярдәм итә. 2020 елның 1 гыйнварына булган мәгълүматларга караганда, районда җир кишәрлекләрен түләүсез бирү исемлегенә 4148 гаилә кертелде (2020 елда 449 гаилә), шулардан 2499 гаилә (2020 елда 124 участок) җир кишәрлекләре белән тәэмин ителде, бу 60,25% тәшкил итә.

2020 елда Россельхознадзорның Татарстан Республикасы идарәсе белән бергәләп үткәргән муниципаль җир контроле кысаларында район чикләрендә урнашкан 13884,59 га (245 участок) файдаланылмый торган җирләр ачыкланды, шуларның 5118,01 гектары авыл хуҗалыгы җитештерүчеләренә һәм КФХларга арендага бирү юлы белән әйләнешкә кертелде. Ачыкланган хокук бозуларны бетерү өчен 9 авыл хуҗалыгы җитештерүчесе административ җаваплылыкка тартылды.

Палата тарафыннан 2020 елда җир законнарын бозу очракларына барлыгы 144 күчмә тикшерү уздырылган, тикшерү материаллары Татарстан Республикасы буенча Росреестр идарәсенә, Россельхознадзорның Татарстан Республикасы идарәсенә административ хокук бозу турында эш кузгату өчен тапшырылды.

Күчемсез милек объектларын ачыклау һәм рәсмиләштерү юлы белән муниципаль милекне тулыландыруга аерым игътибар бирелә. Хисап чорында 17 торак-коммуналь хуҗалык объекты (су белән тәэмин итү һәм газ белән тәэмин итү челтәре); күчемсез мөлкәтнең 6 объекты; 48 авыл җирлегендә урнашкан 391 файдаланылмаган җир кишәрлеге ачыкланды. Алардан су белән тәэмин итү буенча - 6, газ белән тәэмин итү буенча - 4 объект муниципаль милеккә рәсмиләштерелде, 30 җир кишәрлеге хакында муниципаль милеккә хокукны тану буенча судка гариза бирелде, 361 өлеш буенча эш варислар тарафыннан мирасны рәсмиләштерү стадиясендә. Хуҗасыз объектларны ачыклау һәм рәсмиләштерү эшләре дәвам итәчәк.

2021 елга өстенлекле бурычлар:

- территориаль планлаштыру өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру өлешендә, инвесторлар эзләп һәм җәлеп итеп, Әлмәт муниципаль районы җирлекләренең генераль планнарын һәм җирдән файдалану кагыйдәләрен һәм төзелешләрен актуальләштерү;
- күпбалалы гаиләләр өчен җир кишәрлекләре булдыру һәм план күрсәткечләрен тәэмин итү;
- салым булмаган керемнәр буенча бюджетның план күрсәткечләрен үтәү;
- авыл хуҗалыгы җирләреннән файдалануга муниципаль җир контролен көчәйтү;
- авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге файдаланылмаган җир өлешләрен муниципаль милеккә рәсмиләштерү;
- җир кишәрлекләреннән элек билгеләнгән рөхсәт белән файдалану төрләрен бәяләгәндә, корректлы кадастр бәясен билгеләү өчен законнарга туры китереп рәсмиләштерү;

- мәрхүм булучыларның дәүләт файдасына күчәргә тиешле мөлкәтен, җир кишәрлекләрен ачыклау һәм рәсмиләштерү буенча чаралар үткәрү;

- җир кишәрлекләрен һәм күчемсез милек объектларын инвентарьлаштыру эшен дәвам итү.

Төзелеш

Төзелеш комплексы икътисадның мөһим стратегик тармагы булып тора, районның сәнәгать һәм технологик потенциалын ныгытуда, муниципальара һәм төбәкара багланышларны үстерүдә зур роль уйный.

Төзелеш тармагының флагманы, чынлап та, торак төзелеше. 2020 ел йомгаклары буенча районда торак төзелеше планы тулысынча үтәлде, 122 173 м^2 торак тапшырылды, шул исәптән 29 818м^2 - күпфатирлы торак йортлар, 92 355 м^2 - шәхси торак.

Социаль ипотека программасы буенча инвестицион торак кысаларында - 295 фатирлы 2 йорт эксплуатациягә тапшырылды. Бер кешегә торак мәйданы 28,2 м^2 тәшкил итте (үсеш 0,7 м^2).

Республика программаларын гамәлгә ашыру кысаларында социаль һәм иҗтимагый инфраструктура объектларын төзү һәм капиталь ремонтлау эшләре тулы күләмдә башкарылды:

- 13 балалар бакчасы төзекләндерелде: 8 шәһәр (№5 «Колокольчик», №10 «Светлячок», №18 «Аленький цветочек», №28 «Буратино», №29 «Лукоморье», №34 «Чебурашка», №51 «Радуга», №56 «Крепыш») һәм Кәләй ст., Мәмәт, Миңлебай, Чупай, Ямаш торак пунктларында 5 авыл бакчасы; лимит 130,959 млн сум;

- сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен Әлмәт интернат-мәктәбе, Рус Акташы авылында гомуми белем бирү мәктәбе һәм Гадрахман авылында гомуми белем бирү мәктәбе ремонтланды, гомуми суммасы - 16,058 млн;

- Маяковский урамындагы «Юлчы», Г. Тукай проспектындагы «Искра» һәм Чапаев урамындагы «Ротор» яшүсмерләр клубы ремонтланды;

- 4 спорт мәйданчыгы ачылды: шәһәрдә мини-футбол өчен 2 мәйданчык, Тихоновка авылында мини-футбол мәйданчыгы, Колшәрип авылында баскетбол һәм волейбол уеннары өчен мәйданчык; гомуми суммасы 21,179 млн:

Әлмәт физик культура көллияте бинасын төзекләндерү эшләре 145,640 млн сум лимит кысаларында башкарылды. Объектта көллият бинасының эчке бизәлеше үтәлде, тулай торак ремонтланды, спорт залы төзелде. 2021 елда көллиятне төзекләндерү дәвам итәчәк. Көллият һәм тулай торак биналарының фасадларын яңартуга, территорияне төзекләндерүгә, тулай торакның янгын сигнализациясе системасын һәм күзәтү автоматлаштырылган системасын төзүгә, уку корпусын керү мөмкинлеге белән идарә итүгә өстәмә рәвештә 33,571 млн сум бүлеп биреләчәк;

- Белоглазов урамындагы футбол мәктәбе футбол кырының ясалма капламын төзекләндерү буенча 44,5 млн сумлык эшләр башкарылды;

- СУ-2дә 9,0 млн сум лимит белән өстәл теннисы буенча спорт мәктәбе ремонтланды;

- мәдәният объектлары: 41,519 млн сумга Яруллин исемендәге Әлмәт музыка көллияте, 20,0 млн сумга Җәлил урамындагы 2 нче балалар музыка мәктәбе, 13,882 млн сумга Тельман урамындагы шәһәр китапханәсе ремонтланды;

- Геофизика урамындагы шәһәр ветеринариясе бинасы, «Ветеран» инвалидларны тернәкләндерү үзәге, Аппак авылында авыл Советы бинасы ремонтланды.

Сәламәтлек саклау объектлары буенча шактый зур эш башкарылды. Республика бюджеты акчасына Кутузов урамында блок-модуль технологиясе буенча

7,394 млн сумлык табиб амбулаториясе һәм Урсалабаш авылында 3,596 млн сумлык ФАП төзелеше башкарылды.

2020 елның 21 декабрендә республика клиник онкология диспансерының Әлмәт филиалы базасында радиология корпусы ачылды. Объектның бәясе барлык медицина һәм кирәк-ярак җиһазларын исәпкә алып 566,5 млн сум тәшкил итте.Радиологик диспансер төзелешен финанслауда «Татнефть» компаниясе катнашты. Яңа радиология корпусы Татарстанның көньяк-көнчыгышында яшәүчеләр өчен ел саен 30 меңгә якын нур терапиясе сеанслары үткәрергә мөмкинлек бирәчәк.

Перинаталь үзәкле балалар шәһәр хастаханәсе бинасына янкорма итеп хирургия корпусы төзелде. Объект төзелешенә һәм җиһазлар сатып алуга 144,624 млн сум бүлеп бирелде. Объект файдалануга әзер. Әлмәт үзәк хастаханәсе территориясендә ике билгеләнештәге йогышлы бокслары булган махсуслаштырылган кабул итү-диагностика бүлеген проектлау башланды.

2020 елда «Татнефть» компаниясе иганәчесе ярдәмендә тормышка ашырылган масштаблы һәм капитал салулы проект - ул «Көнбатыш капка» микрорайонында 858 урынга исәпләнгән Инженерлык лицеен төзү. Лицей хореография залы, 3D-спорт залы, робот техникасы лабораториясе, сугышчан дан музее, спорт залы, иҗат остаханәсе, уку залы, телестудия, тавыш яздыру студиясе, китап саклау залы, спорт залы, бассейн, ашханә, IT-полигон һәм башкалар белән җиһазландырылган 30 сыйныфны үз эченә ала.

Белем бирү процессы техник, инженерлык, химик-технологик юнәлешле предметларны тирәнтен укыту; инженерлык һәм иҗади фикерләүне үстерүче дәрестән тыш эшчәнлек; төрле чит телләрне өйрәнү белән аерылып тора.

2021 елга төзелеш өлкәсендә төп бурычлар түбәндәгеләр:

- торак төзелеше планын үтәү;

- социаль инфраструктура объектларын төзү, реконструкцияләү һәм капиталь ремонтлау өлкәсендә федераль һәм республика программаларын алга таба гамәлгә ашыру;

- Заслонов урамындагы «Восток», Промышленная урамындагы «Темп» яшүсмерләр клубын, Иске Суркин авылындагы 3 балалар бакчасын һәм урта мәктәпне, Әлмәт физик культура көллиятенең уку корпусын һәм тулай торагын, Әлмәт политехник техникумындагы «IT-куб» балаларга цифрлы белем бирү үзәген, Ф.З.Яруллин исемендәге музыка көллиятенең Җәлил урамындагы тулай торагын, Маяковский урамындагы Әлмәт милли гвардия хезмәте, ведомство архивы, стационар, азык-төлек блогы һәм район үзәк хастаханәсенең кер юу бүлмәсе биналарын капиталь ремонтлау;

- шәһәр һәм районның 12 мәктәбендә азык-төлек блокларын капиталь ремонтлау һәм җиһазлар белән тәэмин итү;

- сәламәтлек саклау объектларын капиталь ремонтлау: Әминов урамы буенча гомуми практика табибларының 2 офисы, 3-нче номерлы хастаханә;

- Клементейкино авылында блок-модуль технологиясе буенча ФАП, каркас-тасмалы ябык футбол манежы һәм Шевченко урамы буенча административ бина төзү;

- Урсала микрорайонында 140 урынга исәпләнгән балалар бакчасы төзелеше;

- Әлмәт үзәк район хастаханәсе территориясендә ике билгеләнештәге йогышлы бокслар булган махсуслаштырылган кабул итү-диагностика бүлеге, Түбән Мактама шәһәр тибындагы поселогында 220 урынга исәпләнгән балалар бакчасы һәм «Алсу» микрорайонында полилингваль мәктәп төзүгә проект-смета документациясе әзерләү;

- җирдән файдалану һәм шәһәрне төзү буенча генераль план эшләүгә «Мәскәүнең генпланы» фәнни-тикшеренү һәм проект институтын җәлеп итү.

Юл хуҗалыгы һәм транспорт

Әлмәт муниципаль районының юл-транспорт инфраструктурасын модернизацияләү буенча шактый күләмдәге эшләр башкарылды.

Хисап елында шәһәр һәм районның юл-урам челтәрен ремонтлауга 1,3 млрд сум юнәлдерелде. Гомуми озынлыгы 29 км булган региональ әһәмияттәге автомобиль юлларын ремонтлауга республика бюджетыннан 347,4 млн сум бүлеп бирелде.

Республика бюджеты акчалары исәбеннән:

- шәһәрнең үзәк өлешендә - Лермонтов һәм Нефтьчеләр урамнарына, шулай ук шәхси сектор: РТС районы, Агропоселок, Петуховка, Иске Әлмәт, Красноармейка микрорайоны урамнарына ремонт ясалды:

- республика бюджетыннан 50 млн сум авыл юлларында вак таш түшәүгә юнәлтелде. 9 авыл җирлегендә 14 урамда 9 чакрым озынлыктагы юл норматив хәлгә китерелде.

Татарстан Республикасы Президенты ярдәме белән шәһәрнең «керү капкаларына» капиталь ремонт ясалды: Бигәш (Төзүчеләрдән алып «Яр Чаллы - Зәй - Әлмәт» автомобиль юлы белән кисешкәнгә кадәр) һәм Объездная урамы (Агропоселоктан «Казан - Оренбург» федераль трассасына кадәр). Ремонт участокларының гомуми озынлыгы 6 км тәшкил итә. Юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау максатыннан, тәүлекнең караңгы вакытында, юл буйлап урамнарны яктырту челтәрләре төзелде. Әлеге проектны гамәлгә ашыру өчен республика бюджетыннан 152,1 млн сум акча бүленде. Муниципаль юл фонды акчасына гомуми озынлыгы 1,7 км булган Төзүчеләр проспектына (Лениннан алып Бигәшка кадәр) һәм Гафиятуллин урамы буенча шәһәр эстакадасына ремонт ясалды.

Гражданнарның үзара салымы программасы кысаларында 2020 елда авыл җирлекләре юлларын ремонтлауга (асфальтлаштыру, вак таш түшәү, чокырларны ремонтлау) 28 млн сумнан артык акча җибәрелде, 27 авыл җирлегендә юллар ремонтланды.

«Татнефть» компаниясе генераль директоры Наил Өлфәт улы Маганов ярдәме белән 2016 елдан башлап ел саен урам-юл челтәрен үстерүгә зур инвестицияләр бүлеп бирелә. Соңгы 5 елда 36 км озынлыктагы 35 шәһәр урамы ремонтланды. 2020 елда Ленин (Әминовтан Изаил Зариповка кадәр), Төхвәтуллин, Әминов (Лениннан алып Шевченкога кадәр), Изаил Зарипов (Лениннан алып Бигәшкә кадәр) магистраль урамнарында, шулай ук 6 нчы шәһәр зиратына илтә торган, Яңа Елань авылы юлларында, Ерсубайкино авылының Николаев урамында ремонт эшләре башкарылды.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты Хәбибрахманов Азат Гомәр улы ярдәме белән Урсалы микрорайонында Кояшлы урамы, Иске Әлмәттә Больничная һәм Нариманов урамнары, шулай ук Урсалы микрорайонында күпбалалы гаиләләр өчен торак төзелешенә бүлеп бирелгән җир кишәрлекләре урнашкан Камалетдинов (җөп ягы), Девонская урамнары норматив хәлгә китерелде.

2020 елда барлыгы 58 км автомобиль юлы ремонтланды.

Заманча шәһәр мохитен формалаштыру буенча республика программасы кысаларында һәм «Татнефть» компаниясе ярдәме белән Чехов урамыннан Г.Тукай проспектына кадәр җирдә Ленин урамын төзекләндерүнең 2 этабы тормышка ашырылды: җәяүлеләр зоналары куәтләндерелде, фасадлар һәм керү төркемнәре ремонтланды, тукталыш павильоннары алыштырылды, Чайный һәм Студентлар скверлары төзекләндерелде, киртәсез мохит тәэмин ителде. 2021 елда уңайлы шәһәр мохитен формалаштыру буенча республика программасы кысаларында Риза Фәхретдин урамында Бульвар һәм «Көнбатыш капка» микрорайонында Кварталара бульвар төзү планлаштырыла.

«Безнең ишегалды» Президент программасының 1 этабы тормышка ашырылды. Республика бюджетының 52 ишегалдын төзекләндерү өчен 333,9 млн сум акча бүленде. Программа 5 елга исәпләнгән. Агымдагы елда 93 йортның ишег алдын төзекләндерү планлаштырыла.

«Татнефть» ГАҖ акчасына велоюллар челтәрен төзүнең 5 этабы гамәлгә ашырылды. Бишьеллыкта 107 км велоюл һәм 56 км якындагы тротуар төзелде.

Транспорт инфраструктурасының аерылгысыз өлеше булып җәмәгать транспорты тора.

Районның муниципаль маршрут челтәре 26 маршруттан тора: 14 шәһәр яны автобус маршруты, 5 шәһәр автобус маршруты, 4 троллейбус маршруты һәм 3 бакчачылык ширкәтләренә сезонлы маршрутлар.

Автономияле йөреш функцияле троллейбуслар белән Шевченко урамы (Төзүчеләр проспектыннан Изаил Зариповка кадәр) һәм «Көнбатыш капка» микрорайоннары колачланган.

«2018-2028 елларга Әлмәт муниципаль районының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү» муниципаль программасын гамәлгә ашыру кысаларында 2021 елга беренче чираттагы бурычлар булып түбәндәгеләр тора:

- автомобиль юлларын һәм тротуарларны сыйфатлы ремонтлау;
- «Безнең ишегалды» республика программасының 2 этабын гамәлгә ашыру;
- уңайлы шәһәр мохите булдыру буенча республика программасын гамәлгә ашыру - Риза Фәхретдин урамындагы һәм «Көнбатыш капка» микрорайонында бульварларны төзекләндерү;
- контактлы челтәр төзү һәм троллейбус маршрутларын арттыру;
- шәһәр җәмәгать транспорты эшен контрольдә тоту өчен бердәм платформа булдыру, район шәһәр һәм авыл җирлекләрендә яшәүчеләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең сыйфатын арттыру.

Торак-коммуналь хуҗалык

Торак-коммуналь хуҗалык өлкәсе аеруча актуаль булып кала бирә.

Торак фондына капиталь ремонт ясау программасы әлеге тармакның мөһим юнәлеше булып тора. Ул яшәү сыйфатын яхшыртуга һәм яшәү шартларын уңайлы итүгә юнәлдерелде.

2020 елда 349 млн сумнан артык күләмдә 52 торак йортка капиталь ремонт ясалды, шуларның 10 ында 20 лифт алыштырылды. Программа гамәлдә булган вакытта 2008 елдан бирле 628 торак йортта 3,86 млрд сумлык капиталь ремонт ясалды. 97 меңнән артык кешенең яшәү шартлары яхшыртылды.

2015 елдан «Татнефть» ГАҖ ярдәмендә «Минем яраткан ишегалдым» программасы уңышлы гамәлгә ашырыла, шуның нәтиҗәсендә күпфатирлы торак йортлар территориясендә 123 балалар өчен уен мәйданы булдырылды. Хисап елында шәһәрдә 4 млн сумлык 18 балалар уен комплексы урнаштырылды.

2020 елда Әлмәт муниципаль районында 52 ишег алдында 333,93 млн сумлык «Безнең ишегалды» республика программасы тормышка ашырылды.

Әлмәт муниципаль районы территориясендә 599 күзәтүчесез хайван ауланган. Контейнер мәйданчыкларында чүп җыю өчен 482 контейнер яңартылды.

Торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә мөһим күрсәткечләрнең берсе - халыктан торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүләрне җыю дәрәҗәсе. 2020 елда район буенча әлеге күрсәткеч 97,8% тәшкил итә, Татарстан Республикасы буенча уртача күрсәткеч - 98,4%.

2018 елның апреленнән Әлмәт районы Татарстан Республикасы буенча торак-коммуналь хезмәтләр өчен электрон түләүләрнең гомуми күләме буенча беренче урында. 2020 елда электрон түләүләр өлеше 76,25% тәшкил итте (2019 елда 73%),

шуларның 17,65%ы дәүләт хезмәтләре порталы аша, 58,60%ы үз-үзеңә хезмәт күрсәтү электрон җайланмалары аша башкарылган.

Шәһәр халкы мәнфәгатьләрен кайгырту йөзеннән «Ачык Әлмәт» мәгълүмат-аналитика системасы уңышлы эшли. Система гамәлдә булган чорда идарәче компанияләр һәм подрядчы оешмалар тарафыннан 32000 нән артык гариза үтәлгән, шулардан: 2016 елда - 2240, 2017 елда - 5375, 2018 елда - 7407 а, 2019 елда - 9064, 2020 елда – 8571 гариза.

Проектны үстерү кысаларында «Ачык шәһәр» мобиль кушымтасы эшли, ул шулай ук заявка бирергә, актуаль сүндерүләр турында белергә, заявканы үтәү сыйфаты турында фикерләр калдырырга һәм индивидуаль исәпләү приборлары күрсәтмәләрен бирергә мөмкинлек бирә.

«Имин шәһәр» аппарат-программа комплексы кысаларында куркынычсызлык дәрәҗәсен күтәрү һәм җинаятьчелек дәрәҗәсен киметү максатыннан шәһәрдә кешеләр күпләп җыела торган урыннарда 200 камера эшли, 1476 камера - сәламәтлек саклау, мәдәният, спорт, сәүдә, социаль яклау, мәгариф объектлары, кунакханәләрдә, 2025 камера - 548 күпфатирлы торак йортта.

2018 елдан хокук бозучыларны эзләү һәм яшәүчеләрне теркәү һәм яшәү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту максатыннан, йөзләрне тану системасы белән берләштерелгән фронталь IP-камералар эшли.

2021 елда торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә өстенлекле бурычлар итеп түбәндәгеләр билгеләнде:

- күпфатирлы торак йортларга капиталь ремонт ясау программасын гамәлгә ашыру;
- «Безнең ишегалды» республика программасын гамәлгә ашыру;
- торак-коммуналь хезмәтләр өчен электрон түләүләрнең популярлыгын арттыру буенча халык белән эшләү;
- күпфатирлы йортларга хезмәт күрсәтү һәм аларны карап тоту өчен гражданнар акчаларыннан файдалануны тикшереп тору.

Территориаль иҗтимагый үзидарә

Әлмәттә 36 территориаль иҗтимагый үзидарә эшли.

Иҗтимагый үзидарәләр, сәнәгать предприятиеләре, башкарма комитет, шәһәрнең ресурс оешмалары, депутатларның һәм шәһәр халкының бергәләп эшләве территорияләрне төзекләндерү, микрорайоннарда яшәүчеләрнең буш вакытын оештыру, ветераннарга, тыл хезмәтчәннәренә, ятим балаларга, күп балалы, аз керемле гаиләләргә ярдәм итү, хокук тәртибен тәэмин итүдә ярдәм итү өчен шартлар тудырды.

Әлмәт шәһәре территориясендә нарядларның тыгызлыгын арттыру максатыннан, җәмәгатьчелек көчләрен - ирекле халык дружинасын җәлеп итеп, атна саен оператив-профилактик чаралар үткәрелә, ул 165 кеше булган 26 отрядны берләштерә. 2020 ел йомгаклары буенча ирекле халык дружиналары тарафыннан район территориясендә 66 профилактик чара үткәрү барышында 992 административ хокук бозу һәм 20 җинаять ачыклауда ярдәм күрсәтелде. ДНД әгъзалары 27 массакүләм чаралар уздырганда җәмәгать тәртибен саклауда катнашты. 2020 елның октябрендә ДНДның 20 актив әгъзасына бассейнга бушлай абонементлар һәм «Мирас» спорт савыктыру комплексының тренажер залы бирелде.

ТИҮ халыкның ихтыяҗларына нигезләнгән төзекләндерү эшләрен формалаштыруда актив катнаша. Территорияләрне төзекләндерүдә, инфраструктураны карап тотуда ел саен «Таграс-Холдинг» компанияләре төркеме, «Татех», «СМП-Нефтегаз», «Әлмәт торба заводы», «Таттелеком», «Алнас», «Әлмәт-Водоканал» предприятиеләре катнаша.

«Татарстан Республикасында елның иң яхшы территориаль иҗтимагый үзидарәсе» конкурсы кысаларында 20 ТИҮнең 26 ишегалдында 4,6 млн сумлык 233 объект урнаштыруга грант ярдәме күрсәтелде.

Территориаль иҗтимагый үзидарәләрнең эшчәнлеге күпкырлы, ул социаль юнәлештәге күп кенә мәсьәләләрне үз эченә ала. Предприятиеләрнең финанс ярдәме белән бәйрәм чараларын оештыру һәм үткәрү, юбилярларны, пенсионерларны, инвалид балаларны котлау, аз керемле һәм күп балалы гаиләләр өчен «Мәктәпкә җыенырга ярдәм ит» акциясен оештыру матур традициягә әверелде.

Көндәлек социаль эш, авыр тормыш хәлләрендә яшәүчеләргә ярдәм социаль яклау органнары, ветераннар Советы, балигъ булмаганнар эшләре комиссиясе, яшүсмерләр клублары, мәктәпләр, балалар бакчалары белән берлектә оештырыла.

14 территориаль иҗтимагый үзидарәдә иҗтимагый кабул итү үзәкләре җиһазландырылган, аларда депутатлар яшәү урыны буенча сайлаучыларны кабул итә.

2021 елга бурычлар:

- җирле үзидарә органнары белән берлектә гражданнарның социаль якланмаган категорияләре белән эшне оештыру;
- муниципаль хакимият һәм халык арасында актив хезмәттәшлек;
- микрорайон халкының ял итү эшчәнлеген оештыру һәм аңа ярдәм итү;
- ТИҮ территориясендә ресурс һәм идарәче компанияләрнең эшен иҗтимагый контрольдә тоту;
- ТИҮ территорияләрендә тиешле тәртипне саклауда ярдәм күрсәтү;
- “Безнең ишегалды” программасы кысаларында ишегалларын өстәмә проектлауны оештыру.

Экология һәм табигатьтән файдалану

Район биш ел дәвамында «Эковесна-2020» санитар-экологик икеайлыгын уздыру йомгаклары буенча беренчелекне алып тора. «Экокарта» дәүләт мәгълүмат системасына кертелгән 265 рөхсәтсез калдыкларны җыю урыны ачыкланды һәм бетерелде.

Хисап елында «Татнефть» ГАҖ финанс ярдәме белән яңгыр канализациясе җыелуның 12 ноктасында локаль чистарту корылмаларын проектлау эшләре башкарылды.

Шәфәгать Фәхразый улы Тәхаветдиновның шәхси средстволарына Урсалы микрорайонында бункер мәйданчыгын заманча үзгәртеп кору үткәрелде. Яңа киртә корылды, чокырларга ремонт ясалды, аерым җыюны пропагандалаган мәгълүмати стендлар булдырылды, 2 яңа бункер, икенчел чималны җыю өчен 2 контейнер, видеокүзәтү куелды.

Район гадәттәгечә «Эковесна», «Мәктәп экопатруле», «Хәтер бакчасы», «Урман атнасы», «Урман утырту көне», «Татарстанның чиста урманнары», «Россия суы» акцияләрендә актив катнашты.

Шәһәр урамнарында агач утырту эше дәвам итә. Ленин урамын реконструкцияләү кысаларында нефтьчеләр ярдәме белән 277 эре агач утыртылды. Кварталара территорияләрдә 2 326 нарат, 22 чыршы, 20 каен һәм 27 миләш агачы утыртылды.

«СМП-Нефтегаз» АҖнең социаль җаваплы бизнес-структурасы буларак, ел саен хәйрия программаларын гамәлгә ашыруга шактый акчалар юнәлдерә. Хәйрия эшчәнлегенең төп юнәлешләренең берсе - республиканың көньяк-көнчыгышында урманнарны торгызу буенча экологик проект. 2020 елда гына да утырту мәйданы 2 миллион 750 мең сумга 55 гектар тәшкил итте.

Татарстанда беренче тапкыр затлы токымлы агачларның муниципаль питомнигы булдырылды. 7 гектар мәйданда квартал эчендәге территорияләргә күчереп утырту өчен 6 меңнән артык агач һәм куак утыртылды. 2020 елның көзендә 1000 төп юкә һәм чәнечкеле өрәңге үсентесе утыртылды. Әлеге проект алдагы елларда агачлар сатып алуга финанс чыгымнарын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

«Агачны саклыйк» акциясе кысаларында шәһәр һәм район мәктәпләренең мәктәп яны территорияләрендә 3 мең кедр һәм пихта үсентесе утыртылды.

2020 елда ташландык һәм хуҗасыз транспорт чараларын ачыклау һәм бетерү эше башланды, алар коммуналь хезмәтләр эшчәнлегенә комачаулый һәм шәһәрнең гомуми йөзен боза.

2021 елга бурычлар:

- муниципаль питомникны үстерү;
- шәһәр территориясендә зур күләмле агачлар утырту эшләрен дәвам итү;
- Рус Акташы авылында каты көнкүреш калдыклары полигонын рекультивацияләүгә проект-смета документациясен эшләү;
- яңгыр канализациясе җыелу ноктaларында чистарту корылмалары төзү;
- «Экология» милли проекты кысаларында шәһәр күлен реабилитацияләү;
- Петуховка микрорайонында канализация төзүнең 1 этабы;
- район территориясендә кече елгаларны чистарту һәм тирәнәйтү;
- рөхсәт ителмәгән чүплекләрне бетерү.

Авыл хуҗалыгы

Район территориясендә 86 авыл хуҗалыгы товар җитештерүчесе, 22 җаваплылыгы чикләнгән ширкәт, төрле милек рәвешләрендәге 64 крестьян-фермер хуҗалыгы эшчәнлек алып бара.

Районның чәчүлек мәйданнары 83 мең гектардан артык. Бүгенге көнгә барлык категорияләрдә авыл хуҗалыгы продукциясенең тулаем күләме 1 млрд 606 млн сум тәшкил итә (2019 ел дәрәҗәсенә карата 107%).

Авыл хуҗалыгы продукциясен сатудан кергән акча 1 млрд 199 млн сум тәшкил итә (2019 ел дәрәҗәсенә карата 108%).

Авыл хуҗалыгында эшләүче хезмәткәрләргә хезмәт хакын түләү буенча үсеш 105,2% артык. Хезмәт хаклары 2019 елда 20830 сум, 2020 елда 21911 сум.

2020 елда районның агросәнәгать комплексы 40 мең гектардан артык бөртекле һәм кузаклы культуралар чәчте. Кырлардан 100 мең тоннадан артык ашлык җыелды, бу 2019 елга карата 106% тәшкил итә. Аеруча югары күрсәткечләр белән Н.Е. Токарликов исемендәге АҖ, «Кичүчат» ҖЧҖ, Н.Ш. Рафиков крестьян-фермер хуҗалыгы танылды.

Агымдагы елда районның агросәнәгать комплексына грантлар, авыл хуҗалыгы җитештерүчеләренә субсидияләр рәвешендә федераль һәм республика бюджетларыннан 72 млн сумнан артык финанс ярдәме күрсәтелде.

2020 ел йомгаклары буенча эре мөгезле терлекләр саны 7871 баш булды, 17 мең тоннадан артык сөт җитештерелде, савым бер сыердан 6044 кг.

Н.Е. Токарликов исемендәге АҖ терлекчелек продукциясен төп җитештерүче булып тора. 815 баш сыер малы белән (район сыерларының 33%ы) сөт продуктлылыгының 50%тан артыгы әлеге хуҗалыкка туры килә. Хуҗалык планнарында - югары продуктив таналар сатып алу юлы белән сыерлар санын 1100 башка кадәр җиткерү.

Әлеге комплексның проект куәте 1100 баш савым сыерын тотарга мөмкинлек бирә. Агымдагы елда өстәмә 170 баш сатып алынган. «Цифрлы терлекчелек» программасын гамәлгә кертү терлекләрне синхронлаштыру схемасын көйләү юлы

белән яңарту мәсьәләләрен җайга салырга, азык әзерләүдәге төгәллекне 92дән 99,5%ка кадәр яхшыртырга мөмкинлек бирде.

«Кичүчат» ҖЧҖендә терлекләрне яңарту эшләре бара, югары продуктивлыктагы 150 баш тана сатып алынды инде.

Районда фермер А.В. Заикин уңышлы эшчәнлек алып бара. Әлеге хуҗалыкның төп юнәлеше - сарык үрчетү. «Абердинн Ангусс» токымыннан булган эре мөгезле терлекләр саны 350 башка, сарыклар һәм кәҗәләр 1900 саны башка җитте. 95 тонна эре һәм вак мөгезле терлек ите җитештерелде. Фермер хуҗалыгында 1000 башка исәпләнгән корпус төзелеше төгәлләнде.

Бүгенге көндә сарык фермасы төзелеше дәвам итә.Крестьян-фермер хуҗалыгы планнарында 2023 елда сарыклар санын 5 мең башка җиткерү, сарык үрчетү комплексын төзү инвестицион проектын гамәлгә ашыру. Шулай ук алар тарафыннан параллель рәвештә ит чималын эшкәртү өчен «Новоникольский» кооперативы төзелде.

«Агростартап» программасы буенча 2020 елда район буенча конкурста җиңүче дип фермер А.М. Пукачов танылды, ул терлекчелек өлкәсендә үз эшчәнлеген башкарырга уйлый.

2020 елда авыл хуҗалыгы товар җитештерүчеләре тарафыннан 30 берәмлектән артык авыл хуҗалыгы техникасы, шул исәптән 10 куәтле трактор (Союз-Агро) сатып алынды.

Район территориясендә «Авыл» авыл хуҗалыгы кооперативы үз эшчәнлеген алып бара, ул Рус Акташы һәм Ямаш авыллары янында «Яшелчә аланы» проектын гамәлгә ашыра һәм бу фермерларга һәм авыл халкына инфраструктуралары, магистраль сулыклары, махсус техникасы булган югары технологияле кырда эшләргә мөмкинлеге тудыра. Җиләк-җимеш, яшелчә саклау комплексы суыту җиһазлары, электр төягеч, кайнар төргәкләү өстәлләре, вакуумлы төрү аппараты һәм төргәкләү линиясе белән җиһазландырылган.

Терлекләрнең баш санын арттыру һәм авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерүне арттыру максатларында, 2025 елга кадәр авыл хуҗалыгы тармакларын үстерү планы эшләнде, анда терлекчелек һәм үсемлекчелек продукциясен үстерү нокталары күрсәтелде.

Районның күпчелек авыл хуҗалыгы формированиеләрендә терлекләрнең санын һәм продуктивлыгын арттыру планын гамәлгә ашыру өчен хуҗалыкларга силос-сенаж траншеяларын төзү, катнаш азык өләшү җайланмаларын сатып алу, азык әзерләү комплексларын яңарту, терлекләрне продуктивлылыгын гамәлгә ашыруга мөмкинлек бирә торган барлык кирәкле элементлар белән тәэмин итү өчен тукландырылган азык һәм премикслар сатып алу юлы белән техник һәм технологик модернизация үткәрергә кирәк.

2021 елга бурычлар:

- терлекчелек һәм үсемлекчелек өлкәсендә заманча технологик процесслар кертү;

- терлекчелек продукциясен җитештерүне 5%ка арттыру;

- үсемлекчелек продукциясен җитештерүне 10%ка арттыру (эре хуҗалыклар тарафыннан комплекслы ашламалар белән яфрак аша тукландыру өчен үзйөрешле сиптергечләр сатып алу исәбенә);

- минераль ашламалар туплауны арттыру;

- орлык материалын ел саен югары репродукцияләргә алмаштыру;

- бөртекле культураларның югары репродукцияле орлыкларын җитештерү өчен «Ярыш» ҖЧҖ базасында орлык хуҗалыгын оештыру, ул «Татарстанның элиталы орлыклары» ассоциациясе составына керәчәк;

- районда авыл хуҗалыгы терлекләрен идентификацияләүне тормышка ашыру.

Авыл җирлекләрен үстерү

Авыл территорияләрен инфраструктур үстерүгә - яшәү, мәгариф, ял итү, спорт белән шөгыльләнү өчен лаеклы шартлар булдыруга зур игътибар бирелә!

Юл-урам челтәрен норматив хәлгә китерү программасы кысаларында 9 җирлектә (Аппак, Борискино, Югары Мактама, Елховой, Колшәрип, Урман-Кәләй, Мәмәт, Миңлебай, Рус Акташы) 9 км ташлы-ком юл салынды. Рус Акташы авылында үзәк - Толстой урамына асфальт түшәлде.

2021 елда 11 авыл җирлегендә (Борискино, Югары Мактама, Урман-Кәләй, Кичү, Кузай, Яңа Кәшер, Яңа Троицкий, Яңа Никольский, Иске Михайловка, Сиренькино, Ямаш) 8 км юл төзү планлаштырыла.

Урам утларын яктыртуны торгызу кысаларында 14 торак пунктта яктырткыч лампалар (Елховой, Сөйләй, Бишмунча, Кама-Елга, Ямаш, Петровка, Иске Михайловка, Ирек, Наратлы, Юкәле, Яңа Кашер, Ак Чишмә, Яңа Чишмә, Салкын Алан) урнаштыру буенча эшләр башкарылды.

2021 елда әлеге программа кысаларында 33,7 км СИП (күп жилалы алюмин үткәргеч) үткәргечләрен монтажлау, 230 яктырткыч, 14 торак пунктта урам яктыртуы белән идарә итүнең 11 шкафын (Петровка, Березовка, Зәй Чишмә, Нолинка, Шарлама, Урсалабаш, Яңа Михайловка, Салкын Чишмә, Иске Михайловка, Наратлы, Байлар, Рус Акташы, Кичучат, Иске Суркино) урнаштыру планлаштырыла.

Халыкка медицина-санитария ярдәмен модернизацияләү программасы кысаларында Урсалбашта блок-модульле фельдшер-акушерлык пункты төзелде.

Кәләй станциясе поселогында нефтьчеләр ярдәме белән су чыгару системасын реконструкцияләү тәгәлләнде һәм блок-модульле чистарту корылмалары файдалануга тапшырылды.

Тәхаветдинов һәм Җәләев гаиләләре ярдәме белән Габдрахман авылында мәчет һәм мәдәният йорты капиталь ремонтланды (шул исәптән тамаша залында музыка, яктылык җиһазлары һәм креслолары алыштырылды), мәктәпкә ремонт ясалды (сыйныфларда тәрәзәләр алыштырылды, стеналар һәм түшәмнәр ремонтланды), урам тренажер комплексы белән футбол кыры төзелде, урамнарны су белән тәэмин итү һәм асфальтлаштыру челтәрләрен алыштыру дәвам итә.

Тайсуган авылында юлларга вак таш һәм асфальт түшәлгән, Кама-Исмәгыйль авылында урамнарга асфальт салынган, урамнарны яктырту челтәре ремонтланды, яңа хоккей корты һәм балалар өчен уен мәйданчыгы урнаштырылды.

Республика программасы буенча Аппак авыл Советы бинасына капиталь ремонт ясалды.

Нефтьчеләре ярдәме белән Дербедень, Кама-Исмәгыйль, Колшәрип, Мәмәт, Яңа Кәшер, Яңа Суркино, Рус Акташы авылларында, Түбән Мактама бистәсендә балалар уен комплекслары урнаштырылды. Бөек Җиңүне бәйрәм итүгә әзерлек кысаларында «Татнефть» компаниясе Бөек Ватан сугышында катнашучыларга куелган һәйкәлләрне ремонтлауда ярдәм итте. 37 һәйкәл ремонтланды.

Колшәрип һәм Тихоновкада республика бюджеты акчасына спорт мәйданчыклары урнаштырылды.

Колшәрип һәм Тихоновкада республика бюджеты акчасына спорт мәйданчыклары урнаштырылды. Республика ярдәме белән Бишмунча, Югары Акташ, Колшәрип, Яңа Троицкий һәм Ямаш авылы җирлекләре тракторлар сатып алдылар. Республика смотр-конкурсы йомгаклары буенча Югары Мактама, Кәләй, Түбән Абдул һәм Сөләй җирлекләре «Шевроле-Нива» автомобильләре алдылар.

Ел саен уздырыла торган традицион экологик икеайлык чорында, халыкның турыдан-туры катнашында җирлекләр территорияләрен һәм автомобиль юлларының юл буе полосаларын чүп-чардан санитар чистарту уздырылды. Ачыкланган чүплекләрне бетерүдә нефтьчеләр ярдәм итте. Каты көнкүреш калдыклары

полигоннарының күпчелек өлеше җирлекләрдә билгеләнгән бункер мәйданчыклары булу нәтиҗәсендә аларның урыннары гына калып килә.

2020 елда «Гринт» ҖЧҖнең төбәк операторы тарафыннан Рус Акташы, Кузайкино, Зәй Чишмә, Березовка, Кама Елга, Кәләй һәм Колшәрип станциясе бистәсенә өстәмә евроконтейнерлар бүлеп бирелде. 2021 елда өстәмә бункер мәйданчыклары һәм контейнерлар урнаштыру мөмкинлеген карау турында тәкъдимнәр өчен регоператорга җибәрелде. Җирлектә яшәүчеләр «Чиста ярлар» акциясендә актив катнаштылар - су объектлары һәм чишмәләр тирәсен төзекләндерделәр һәм җыештырдылар. «Татнефть» ГАҖ ярдәмендә Тайсуган авылы тирәсендәге Дала Зәе елгасы ярларын агачлардан чистарту башкарылды.

2014 елдан башлап районның авыл җирлекләре территорияләрендә гражданнарның үзара салымы мәсьәләсе буенча җирле референдумнар үткәрелде.

2019 елдан традицион референдумнар урынына җыеннар уздырыла. 2020 елда районның 77 торак пунктында җыеннар үткәрелеп, алар узган дип танылды. Төрле торак пунктларда түләүләр күләме 300 дән 20 000 сумга кадәр билгеләнде. Түләүнең максималь күләме Каськи авылында яшәүчеләр тарафыннан – 20 000 сум (авыл ихтыяҗлары өчен трактор һәм аңарга асылмалы җиһазлар сатып алуга) билгеләнде. 2021 елда, халык актив катнашкан очракта 15 млн сумнан артык акча җәлеп итәргә мөмкин һәм үзара салымны уртак финанслауга республика бюджетыннан 63 млн сумнан артык акча көтелә.

2020 ел җыеннарында авылларны су белән тәэмин итү системаларын норматив хәлгә китерү мәсьәләләренә өстенлек бирелде. Шулай ук җыеннарга традицион сораулар чыгарылды: юллар, урамнарны яктырту, һәйкәлләр территорияләрен, зиратларны, чишмәләрне төзекләндерү һәм төзү. 2020 елда авыл җирлекләрен су белән тәэмин итү объектларын инвентарьлаштыру эше үткәрелде - 28 җирлектә су белән тәэмин итү челтәрләре муниципаль милек буларак рәсмиләштерелде, 23 җирлектә су белән тәэмин итү чыганакларын рәсмиләштерү эше алып барыла.

2020 елда районда авыл җирлекләренең үзәкләштерелгән бухгалтериясе булдырылды, аңа бухгалтерлык исәбе алып бару һәм конкурс процедураларын уздыру мәсьәләләре бирелде. Җирлек һәм бухгалтерия башлыкларының бергәләп эшләве нәтиҗәсендә 2019 елгы үзара салым акчаларының күп өлешен үз вакытында үзләштерүгә ирешелде. Шәхси ярдәмче хуҗалыкларга ярдәм итү максатында районыбызда үзәкләштерелгән мал азыгы әзерләү оештырылды - хуҗалыкларга ташламалы бәядән азык әзерләү өчен кече механизация бирелде. 2020 елда 8000 рулоннан артык печән һәм салам әзерләнде.

Ленин урамы шәһәр базары янындагы территориядә җитештерелгән продукцияне сатуда авыл халкына ярдәм күрсәтү өчен, бушлай сәүдә урыннары - сәүдә павильоннары урнаштырылды. Агросәнәгать паркы территориясендә көзге авыл хуҗалыгы ярминкәләре узды, аларда шәхси ярдәмче хуҗалыклар да үз продукциясен сату өчен бушлай урыннар бүленде. Авыл эшкуарлыгын үстерүнең стратегик юнәлешләре элеккечә- терлекчелек, умартачылык, яшелчәчелек.

Безгә эш урыннары булдыру һәм авыл эшкуарлыгын үстерү мөһим. Авылга ярдәм итү һәм халкының тормыш сыйфатын яхшырту - хуҗалыкны модернизацияләү, авыл халкына яшәү һәм эшләү өчен уңайлы шартлар тудыру ул.

Агымдагы елда эшчәнлекнең өстенлекле юнәлешләре булып кала:

- авыл халкының эшлекле активлыгын арттыру һәм кече хуҗалыкларны үстерү программаларында катнашучылар санын арттыру;

- шәхси ярдәмче хуҗалыкларда җитештерелгән продукцияне эшкәртү һәм сату өчен мөмкинлекләр тудыру;

- авылның эшлекле активлыгын үстерү рәвешләре буларак, теплица яшелчәчелеген киңәйтү;

- гражданнарның үзара салым акчаларын үз вакытында үзләштерү;

- су җыю скважиналарын лицензияләү буенча чаралар үткәрү, авыл халкын сыйфатлы эчәр су белән тәэмин итү, авыл җирлекләрендә торак-коммуналь хуҗалык булдыру һәм аның эшен оештыру, су белән тәэмин итү һәм су агызу тарифларын раслау;

- җирлек территориясендә каты көнкүреш калдыкларын аерым җыюны оештыру;

- авыл җирлекләрендә файдаланылмый торган җирләрне һәм мөлкәтне ачыклау, аларны әйләнешкә кертү.

Сәламәтлек саклау

2020 елда районда 2371 бала туган, бу узган елга караганда 110 га кимрәк. 2020 елда туучылар санының кимүе Татарстан Республикасының барлык районнарында күзәтелә. 2020 елда халыкның гомуми үлеме еллык коэффициент 100 мең кешегә 14,1 кеше туры килә, бу 2690 кеше дигән сүз. Табигый үсеш күрсәткече, соңгы берничә елда беренче тапкыр, тискәре тенденциягә ия һәм 1000 кешегә минус 1,7 тәшкил итә. Татарстан Республикасы буенча 2020 елның 11 аенда табигый үсеш күрсәткече 1000 кешегә минус 3,0.

Медицина учреждениеләренең алга киткән челтәре районның аерым үзенчәлеге булып тора, бу халыкка туган шәһәрендә беренчел, махсуслаштырылган һәм югары технологияле медицина ярдәмен алырга мөмкинлек бирә.

2020 елның 1 январенә 7 дәүләт автоном медицина учреждениесе, «Татнефть» ГАҖ һәм Әлмәт шәһәренең медицина-санитария часте, республика сәламәтлек саклау учреждениеләренең 8 филиалы эшли. Беренчел медицина ярдәме алу мөмкинлеге 51 ФАП, 3 офис гомуми практика табибы һәм педиатр, 7 табиб амбулаториясе һәм 2 участок хастаханәсе эше белән тәэмин ителә. 2020 елда ДОСААФ микрорайонында 3 нче табиб амбулаториясе төзелеше тәмамланды, бу халыкка медицина ярдәме күрсәтү мөмкинлеген арттыра.

2020 елда халыкка югары технологияле медицина ярдәме күрсәтү программасын гамәлгә ашыру дәвам иттерелде, «Татнефть» ААҖнең һәм Әлмәт шәһәренең Медсанчастенда республика программасы кысаларында 994 югары технологияле операция уздырылды, шуларның һәрбер икесе ашыгыч тәртиптә. Беренче тапкыр йөрәк ритмын бозуның тахисистик формалары вакытында 15 криоаблация операциясе башкарылды. Операцияләр Мәскәү һәм Уфадан әйдәп баручы Россия белгечләре белән берлектә үткәрелде.

2020 елда аорталарны эндопротезацияләүнең 5 операциясе (EVAR) һәм аорталь клапанны транскатетер протезацияләүнең 5 операциясе башкарылды (TAVI). Әлеге операцияләр пациентның тормышын коткаруның альтернативасыз ысуллары булып тора. 2020 елның декабреннән Әлмәт шәһәренең медсанчасте офтальмология бүлегендә катаракта экстракциясенең 143 операциясе башкарылды (ММС буенча финанслау). Бот һәм тез буыннарын эндопротезлау буенча операцияләр санының ел саен артуы билгеләп үтелә.

Республика онкология диспансеры Әлмәт филиалының радиология корпусы төзелешен тәгәлләү онкология авырулары булган пациентларны радиотерапевтик дәвалау мөмкинлеген арттырачак (онкология авыруларының 80%ы әлеге төр терапиягә мохтаҗ, аны алу өчен Казан шәһәренә китәргә кирәк иде), бу аларның гомерен озынайту һәм онкология авырулары булган пациентларның үлүләрен киметергә мөмкинлек бирәчәк.

2020 елда заманча медицина җиһазлары белән тулысынча урнаштырылган 2 санитар автотранспорт берәмлеге алынды. Бу ашыгыч медицина ярдәме станциясенең автопаркын 100% яңартуны тәмамларга мөмкинлек бирде. 2019 елның

декабрендә районда беренче тапкыр «Әлмәт муниципаль районының сәламәтлек саклау өлкәсендә кадрлар сәясәте» 5 еллык муниципаль программасы расланды. 2021 елның 1 гыйнварына районда 608 табиб эшли (шуларның 17 се авыл җирлегендә). Узган елда гына да 58 табиб эшкә алынган, шул исәптән 19 - яшь белгеч табиблары (ординатура тәмамлаганнан соң 6 кеше, 11 кеше ВУЗ тәмамлаганнан соң, 2 - башка ведомстволардан).

«Татнефть» компаниясенең финанс ярдәме белән 11 муниципаль фатирда капиталь ремонт үткәрелде, 14 яңа фатир сатып алынды. Бу районга Россия Федерациясенең башка төбәкләреннән һәм Татарстан Республикасы районнарыннан 10 табиб җәлеп итәргә мөмкинлек бирде. «ТР хөкүмәте грантлары» республика программасы буенча 2014 елдан башлап районга 107 табиб җәлеп ителгән, шулардан 3 табиб - 2020 елда.

«Земский доктор» программасы буенча 4 табиб эшкә урнаштырылды. Нәтиҗәдә, 2021 елның 15 гыйнварына беренчел звено табиблары белән комплектлану - 91,5%, урта медицина хезмәткәрләре белән - 98,67% тәшкил итә. Медицина университетларына 2020 елда мәктәпне тәмамлаган 15 яшь кеше максатчан программа буенча укырга җибәрелде, ординатура программасы буенча 5 яшь табиб укый.

2020 елда 20 нче урта белем бирү мәктәбе базасында беренче тапкыр Казан дәүләт медицина университеты белән берлектә оештырылган профильле медицина классыннан мәктәп укучылары чыгарылды. 25 чыгарылыш сыйныф укучысының 18е медицина югары уку йортларына керде. Бүгенге көндә медицина юнәлеше буенча укуларны 42 укучы (10-11 сыйныфлар) дәвам итә.

Авыл җирлекләрендә медицина объектларын югары тизлекле интернетка тоташтыру буенча Татарстан Республикасы дәүләт идарәсен мәгълүмати технологияләрнең һәм элемтәсенең цифрлы үсеше министрлыгы белән берлектә эшләү, табиб кабул итүгә читтән торып электрон язылу хезмәтен алу, диагностик тикшеренүләргә юнәлешләр үткәрү, телемедицина консультацияләре уздыру мөмкинлеген арттырды. 2020 елның 12 аенда читтән электрон язылу хезмәтеннән турыдан-туры фельдшер-акушерлык пунктында авыл халкының 11579 ы файдалана алган.

Яңа төр COVID-19 инфекциясе таралу белән бәйле пандемия чорында халыкка җәмәгать урыннарында, шул исәптән медицина оешмаларында килүдән чикләнергә тәкъдим ителә. Моңа бәйле рәвештә, 2019 елда 5 авыл җирлеге базасында гамәлгә ашырылган «Цифрлы ФАП» пилот проекты (Бишмунча авылы, Иске Михайловка, Яңа Троицкий, Яңа Никольский, Молодежный авылларында) аеруча зур роль уйнады. Ул кирәкле медицина җиһазлары белән җиһазландыруны һәм цифрлы технологияләрне, шул исәптән телемедицина технологияләрен гамәлгә кертүне үз эченә ала. Проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә консультация һәм табиб киңәшләрен телемедицина консультациясе форматында турыдан-туры ФАПта алырга мөмкин. 2020 елда пилот проектта булган 5 ФАП базасында 74 телеконсультация уздырылды.

Проект халык арасында үзенең социаль әһәмиятен раслады һәм «Россиянең иң яхшы 100 товары» программасы кысаларында үткәрелә торган «Татарстан Республикасының иң яхшы товарлары һәм хезмәтләре» конкурсы лауреаты булды.

«Цифрлы ФАП» проекты алга таба районның бөтен территориясендә киң җәелдереләчәк.

2020 елда «Татнефть» ГАҖ компаниясе ярдәме белән Әлмәт муниципаль районында район үзәк хастаханәсенең 1 нче һәм 2 нче поликлиникасы, 3 нче шәһәр поликлиникасы, балалар поликлиникасы, хатын-кызлар консультациясе, «Татнефть» ААҖ Медсанчасте базасында «Пациентларны маршрутлаштыру буенча бердәм үзәк» проектын гамәлгә ашыруны дәвам итте. Үзәкнең эше пациентлар өчен дә,

медицина хезмәткәрләре өчен дә үзенең файдалы һәм нәтиҗәле булуын күрсәтте. Үзәк хезмәткәрләре тарафыннан кабул ителгән шалтыратуларның гомуми саны 120 меңгә якын тәшкил итте. Шул ук вакытта районның медицина оешмаларына шалтырату мөмкинлеге турында мөрәҗәгатьләр санының шактый кимүе теркәлде.

Медицина технологик үсешендә ясалма интеллект технологияләре зур роль уйнады. Хәзер, пандемия чорында, пневмонияне диагностикалауның төп инструменты (шул исәптән Sars-CoV-2), процедураны үткәрүнең югары төгәллеге һәм гадилеге аркасында, компьютер томографиясе булып тора. «Татнефть» ААҖ һәм Әлмәт шәһәре МСЧ базасында ясалма интеллект технологияләре ярдәмендә КТ сурәтләрендә үпкәләр патологиясен тануның автоматлаштырылган комплексын җәелдереләчәк, үткәрү мөмкинлеге арттырылачак һәм кеше факторы йогынтысы киметеләчәк.

2021 елга бурычлар:

- халыкның сәламәтлеген саклау, үлемнән кисәтү очракларын киметү һәм гомер озынлыгын югалту;

- беренчел медицина ярдәменнән файдалану мөмкинлеген арттыру: белгечләрнең консультациясен көтү һәм диагностика тикшерүләрен үткәрү вакытын кыскарту;

- барлык яшьтәге кешеләрне профилактик карауларның колачлануын арттыру,
- сәламәтлек саклау тармагында кадрлар кытлыгын киметү өчен районга табиблар җәлеп итү;

- укытуның иң яңа методикаларын кулланып, белгечләрнең квалификациясен күтәрү;

- онкология диспансерының радиология корпусын гамәлгә кертү;

- яңа перинаталь үзәкне (бала тудыру йортын) проектлау;

- булган бинаны капиталь ремонтлауны һәм район үзәк хастаханәсе стационарының яңа корпусын төзүне проектлау.

Халыкны социаль яклау

Хисап чорында районның 75 меңгә якын кешесе: Бөек Ватан сугышы, хезмәт, сугыш хәрәкәтләре ветераннары, реабилитацияләнгән гражданнар, инвалидлар, инвалид балалар, ЧАЭС авариясен бетерүдә катнашучылар, ятим балалар, күп балалы гаиләләр, аз тәэмин ителгән гаиләләр һәм авыр тормыш хәлендә калган гаиләләр социаль ярдәм чаралары белән колачланган.

Аларга 914 млн. сумнан артык ярдәм күрсәтелде.

Районда 12 меңнән артык инвалид яши, шул исәптән 700 дән артык инвалид бала, 1 меңнән артык балачактан инвалид. Хисап елы дәвамында 664 өлкән кешене, 138 инвалид бала тернәкләндерү үзәкләренә җибәрелде.

Социаль яклау идарәсе аша 2 меңнән артык күп балалы гаилә, 16000дән артык балигъ булмаган балаларын тәрбияләүче гаилә төрле социаль ярдәм чаралары ала. Бу гаиләләргә ярдәм итү өчен ел дәвамында 500 млн сумнан артык акча җибәрелде. Шул исәптән балалы 332 гаиләгә социаль контракт төзү юлы белән 18 млн сумнан артык суммага ярдәм күрсәтелде. Үткәрелгән эш нәтиҗәсендә 5 кеше үзмәшгульләр буларак теркәлде, 68 кеше эшкә урнаштырылды, 3 кеше һөнәри белем алды, 256 гаиләгә авыр тормыш хәлен җиңәргә ярдәм күрсәтелде.

Демографик хәлне яхшырту максатларында 2018 елның 1 январеннән беренче бала туу белән бәйле рәвештә яңа айлык түләү кертелде. 2020 елда айлык түләү күләме 9373 сум тәшкил итте. Ел дәвамында әлеге түләү өчен 1354 гариза бирүче мөрәҗәгать итте, аларга 152 млн сум акча түләнде.

Авылда демографик вәзгыятьне яхшыртуга юнәлдерелгән икенче проект - авыл җирендә кимендә өч ел яшәүче хатын-кызларга бер тапкыр бирелә торган

түләү. 2020 ел дәвамында 81 анага 5 млн сумнан артык акча түләнде, шулардан 58 хатын - кыз 50шәр мең сум, 23 хатын-кыз 100әр мең сум алды.

Моннан тыш, 2020 елда 3 яшьтән 7 яшькә кадәр балалары булган гаиләләргә яңа түләү кертелде. Барлыгы 2722 кеше ай саен 4686, 50 сум акча алды. Бу максатларга барлыгы 153 млн сум акча түләнде.

Өлкән буын гражданнарына уңайлы шартлар тудыруга аерым игътибар бирелә. Бүгенге көндә шәһәрдә һәм районда 1399 Бөек Ватан сугышы ветераны һәм Бөек Ватан сугышында катнашучыларның тол хатыннары яши.

«Демография» милли проектын гамәлгә ашыру кысаларында 2019 елның сентябреннән 65 яшьтән өлкәнрәк 1000гә якын аз хәрәкәтләнүче граждан диспансеризацияләнергә тиешле авыл җирлекләреннән махсус җиһазландырылган транспортта медицина учреждениеләренә китерелде.

«Сиделка» хезмәтенең пилот проекты старт алды, алардан 70 кеше файдаланды.

2020 ел ветераннар советы өчен ныклыкка сынау булды. Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 75 еллыгы, ТАССР төзелүнең 100 еллыгы елында ветераннар Советы сугыш, хезмәт, тыл ветераннарына ярдәм итүгә юнәлтелгән планлы эш алып барды. «Буыннарның өзлексез элемтәсе» дигән Россия Федерациясе Президенты грантының Әлмәт, Акташ районы хәрби комиссариатлары тарафыннан чакырылган, Җиңү белән әйләнеп кайткан, сугыштан соңгы чорда вафат булган һәм «1941-1945нче еллардагы Бөек Ватан сугышы елларында фидакарь хезмәт өчен» медале белән бүләкләнгән, шулай ук шәһәргә нефть һәм газ сәнәгате, төзелеш, авыл хуҗалыгы өлкәсендә эшләр өчен соңрак килгәннәр истәлеген мәңгеләштерү буенча чараларын гамәлгә ашыру тәэмин ителде.

Сугышта катнашучылар һәм тыл хезмәтчәннәре турында «Алар Җиңү белән кайттылар», «Бер металлдан - сугыш өчен медаль, хезмәт өчен медаль» 55 мемориаль планшетында урнаштыру өчен 36 авыл җирлегендә, 22 мәдәният һәм мәгариф учреждениесендә материаллар җыю оештырылды һәм эшкәртелде.

Бөек Ватан сугышында катнашучылар яшәгән йортларда (45 - шәһәрдә, 15 - авылда) 60 истәлекле такта урнаштырылды.

83 һәйкәл тикшерелде, агымдагы ремонт оештырылды, тирә-юньдәге территорияләрне тәртипкә китерү өмәләре үткәрелде, Бөек Ватан сугышында катнашучылар күмелгән 17 урында өмәләр оештырылды, һәйкәлләрне, коймаларны алыштыру һәм урнаштыру турында карар кабул ителде.

Грантны тормышка ашыру йомгаклары буенча 4 фильм төзелде: «Сугыш белән оретелгән яшьлек», «Баш өстендәге чиста күк», «Хәтер вахтасы», «Буыннарның өзлексез элемтәсе» Барлык дүрт фильм да Татарстан Республикасының Ветераннар союзына, Ветераннар (пенсионерлар) советына тапшырылды, шулай ук «ЛУЧ» телевизион каналында һәм социаль челтәрләрдә трансляцияләнде.

4-11 сыйныф укучылары арасында геройларның батырлыгы, Ватаныбыз тарихына мәхәббәт темасына «Россия патриотлары үстерәбез» дип аталучы иншалар конкурсына йомгак ясалды, анда 3520 укучы катнашты. Конкурста җиңүчеләр - 42 укучыга грамоталар һәм кыйммәтле бүләкләр тапшырылды, конкурста актив катнашкан һәм укучыларны сыйфатлы әзерләгән өчен 32 педагогка шулай ук грамоталар һәм бүләкләр тапшырылды.

Ветераннар советы «1941-1945 еллар Бөек Ватан сугышы чорындагы гаилә фотохроникасы» бөтенроссия конкурсында катнашуын дәвам итә. 2018-2020 елларда ветераннар Советы тарафыннан Бөек Ватан сугышында катнашкан 6,5 мең фотоматериал эшкәртелде һәм җибәрелде. 3 ел дәвамында бу номинациядә эш нәтиҗәләре буенча ветераннар Советы республикада беренче урыннарны алды, 2020 елда призлы 2 урынны яулады һәм РФ Мактау грамотасы белән бүләкләнде.

«Татнефть» ГАҖ генераль директоры Наил Өлфәт улы Маганов 2020 елда «Ветераннар хәрәкәтендә казанышлары өчен орден» белән бүләкләнде.

Гражданлык җәмгыяте институтларын үстерүгә керткән өлеше өчен ветераннар Советы ТР Президенты премиясе лауреаты дипломы һәм билгесе, 400 мең сум күләмендә акчалата премия белән бүләкләнде. Алынган премиягә интерактив тир сатып алынды.

Бөек Ватан сугышы тәмамлануга 75 ел тулуга багышланган бәйрәм чаралары кысаларында Бөек Ватан сугышында катнашучыларга һәм ветераннарга 2 млн 394 мең сумлык 4 046 бүләк тапшырылды.

4 еллык эш чорында ветераннар Советы Татарстан Республикасының төрле милек рәвешләрендәге предприятие һәм оешма ветераннар оешмалары арасында беренче урыннарны алып тора.

2017 елдан районда «Актив озын гомер» проекты гамәлгә ашырыла, аның кысаларында физкультура һәм спорт белән шөгыльләнүгә 12 меңнән артык пенсионер җәлеп ителде, «Өченче яшь» спартакиадасы үткәрелә. Район командасы ел саен “Өченче яшь” спартакиадасы” республика ярышларында катнаша һәм призлы урыннарны ала (2017, 2018 еллар - 1 урын, 2019, 2020 еллар - 2 урын).

«Татнефть» ГАҖ, СМП «Нефтегаз», Тәхаветдиновлар гаиләсе финанс ярдәме, «Актив озын гомер» проекты буенча акчалата грант ярдәмендә спорт инвентаре (скандинав таяклары, велосипедлар, велотренажерлар, шәһәрчекләр), спорт формалары сатып алынган. Инвентарьлар 36 авыл җирлеге һәм 27 яшүсмерләр клубларына яшәү урыны буенча пенсионерларның физкультура һәм спорт белән шөгыльләнүе өчен, шулай ук “Сәламәт бул”, “Славянка”, Урсаланың “Тонус” “Яңарыш”, “Колесо”, “Импульс”, “Скандинавия йөреше”, “Алтын йолдызлар”, “Саулык” кебек 9 спорт клубына тапшырылды. Шәһәрдә скандинав таяклары һәм велосипедлар прокаты эшли. Пандемия шартларында COVID-19 яңа коронавирус инфекциясе таралу куркынычын кисәтү максатларында барлык спорт чаралары Татарстан нефтенең 60 еллыгы исемендәге шәһәр, «Шәмсенур», «Шарлавыклы буалар» паркында, шәһәр пляжында, Урсала, СУ-2 микрорайонында ачык һавада үткәрелде.

«МИРАС» йөзү бассейнында пенсионерлар өчен бушлай тренажер залы бирелә, йөзү бассейнына ташламалар гамәлдә, пандемиягә кадәр 8 бассейнда йөзү буенча бушлай дәресләр үткәрелде, бу - 4, 16, 25, мәктәпләр, татар гимназиясе, Балалар һәм яшүсмерләр иҗаты үзәге, «Дельфин», «Татнефть», «Мирас», «Зәңгәр күл» бассейннары.

Агымдагы елда төп бурычлар түбәндәгеләр:

- мохтаҗ гражданнарга, шул исәптән социаль контракт нигезендә социаль ярдәм күрсәтү;

- РФ Президентының 2018 елның 07 маендагы 204 номерлы Указын гамәлгә ашыру кысаларында Россия Федерациясе Хезмәт һәм социаль яклау министрлыгы уздыра торган ярлылыкны киметү буенча пилот проектында катнашу;

- балалары булган гаиләләргә «Демография» милли проектын гамәлгә ашыру кысаларында дәүләт ярдәме күрсәтү;

- аз керемле гражданнарның тормыш сыйфатын аларның үз-үзен тәэмин итүгә мөмкинлекләрен активлаштыру юлы белән күтәрү;

- авыр тормыш хәлендә калган балалар өчен гаиләне саклап калу;

- социаль куркыныч хәлдәге күпбалалы гаиләләрнең яшәү шартлары торышына даими мониторинг ясау;

- «Актив озын гомер» программасын гамәлгә ашыру кысаларында өлкән буын тормышының сыйфатын яхшыртуны дәвам итү;

- Физкультура-савыктыру дәресләренә һәм социаль туризмга пенсионерларның күпчелеген җәлеп итү.

Мәгариф

Район мәгариф системасының 2020 елдагы эшчәнлеге белем бирүнең сыйфатын, конкуренциягә сәләтлелеген арттыруга, белем бирү процессының куркынычсыз һәм уңайлы шартларын булдыруга юнәлдерелгән иде.

Районда 90 мәктәпкәчә муниципаль белем бирү учреждениесе, 2 муниципаль белем бирү үзәге һәм мәктәпкәчә төркемнәр белән 2 шәхси мәгариф учреждениесе эшли, аларга 13080 бала йөри. Мәктәпкәчә белем бирү 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге барлык балаларны колачлаган.

Балалар бакчаларында аз комплектлы өлкән яшь төркемнәрен берләштерү хисабына 2020 елда 435 урынга кече яштәге балалар өчен өстәмә 20 төркем туплый алдык. Электрон чиратта 1,6 яшьтән алып 3 яшькә кадәр 900гә якын бала кала.

Мөмкинлекләре чикләнгән балаларның хокукларын үтәү, балаларның сәламәтлеген профилактикалау һәм коррекцияләү максатыннан балалар бакчаларында күрү, ишетү, сөйләм, интеллект, терәк-хәрәкәт аппараты бозылган, аллергия авырулары булган, «Аутистик спектрның бозылуы» диагнозы белән, туберкулез интоксикациясе булган 757 кешене колачлаган балалар төркемнәре эшли.

Республика бюджеты акчасына 65 нче номерлы «Ивушка» мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә «Уңайлы мохит» булдырылды.

Балаларда инженерлык фикерләвен һәм хәрәкәт активлыгын үстерү максатында мәгариф идарәсе һәм «Татнефть» ГАҖнең уртак проекты кысаларында 5 балалар бакчасы урам агач конструкторлары белән,10 бакча заманча спорт комплекслары, 4 бакча «Монтессори» программасы буенча үстерү җайланмалары белән җиһазландырылды.

Җиңүләр турында сөйләү һәрвакыт күңелле:

- Татарстан Республикасы Әлмәт шәһәренең «Бәләкәч» 1 нче балалар бакчасы – баланың сәләтен үстерү үзәге» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе күпмаксатлы комплекслы анализ нигезендә «Илебез мәгарифе горурлыгы» мәгариф оешмаларының Бөтенроссия смотр-конкурсында җиңүче булды;
- «46 нчы «Золушка» балалар бакчасы - баланың сәләтен үстерү үзәге» мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирүнең заманча механизмнарын һәм технологияләрен үстерү Россия Федерациясе грантында 1 млн сум күләмендә җиңүче;
- 2, 19, 22, 44, 51, 57, 62 нче номерлы, Рус Акташы авылы «Воробушек» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре - «2020 елгы балалар бакчасы» смотр-конкурсында җиңүчеләр;
- «46 нчы «Золушка» балалар бакчасы - баланың сәләтен үстерү үзәге» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - «Иң яхшы билингваль балалар бакчасы» республика конкурсының «Иң яхшы билингваль балалар бакчасы» гранты җиңүчесе дипломы, 500 мең сум күләмендә грант иясе;
- 58 нче «Шаян нәниләр» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе – «Туган телдә балалар укытуны һәм тәрбияләүне оештыру буенча иң яхшы балалар бакчасы» республика конкурсында җиңүче, 500 мең сум күләмендә грант иясе;
- «Бәләкәч» 1 нче муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - «Яшел ут» балалар юл-транспорт травматизмын профилактикалау буенча республика смотр-конкурсында җиңүче;
- «Тылсымлы сарай» 36 нчы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - «Сәйяр» балалар-яшүсмерләр театрлары республика фестивале җиңүчесе;

- 58 нче «Шаян нәниләр» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - «Татар телендә балаларны укытуны һәм тәрбияләүне оештыру буенча иң яхшы балалар бакчасы» республика конкурсында җиңүче.

Әлмәт муниципаль районында 63 муниципаль мәгариф учреждениесе эшли, шул исәптән 11 төп, 43 урта, 3 сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен мәктәп, 1 шифаханә, 2 кичке, 3 шәхси мәктәп. Барлыгы шәһәр һәм район мәктәпләрендә 26 336 укучы белем ала.

2020 елда «Заманча мәктәп» федераль проекты кысаларында Габдрахман урта мәктәбе базасында «Үсеш ноктасы» цифрлы һәм гуманитар профильле мәгариф үзәге ачылды. Тормыш иминлеге нигезләре фәнен өйрәнү һәм беренче ярдәм күрсәтү, шахмат зонасы, «Технология» дәресләре, 945 853 сумлык цифрлы җиһазлар алынды. Технология, информатика, ОБЖ кабинетларына 1200 мең сумлык ремонт ясалды.

«Цифрлы белем бирү мохите» федераль проекты исәпләү техникасы чаралары, 3 нче, 7 нче мәктәп, 2 нче лицейның 1 774 143 сумлык программа һәм презентация җиһазлары белән тәэмин итте.

«Татнефть» ГАҖ генераль директоры Н.Ө. Маганов инициативасы белән 2 нче лицейда һәм 1 нче гимназиядә биологик комплекс эшли башлады: биологиянең заманча кабинеты һәм лаборатория боксында мәктәп укучылары үсемлекләрне микроклонлаштыра.

ТР Президенты Р.Н. Миңнеханов ярдәмендә республика бюджеты акчасына 700 000 сумга 5 автобус бүлеп бирелде: «Елховой урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә, «Иске Михайловка урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә, «Ямаши урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә, «Яңа Кәшер урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә, «Кичү урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә. 18 авыл мәктәбенә 26 мәктәп автобусы йөри.

2020 елда белем бирү учреждениеләре тарафыннан тәрбия компонентын көчәйтүгә һәм баланың мәктәптә имин һәм уңайлы булуын тәэмин итүгә юнәлеш алынган. Гомуми белем бирү учреждениеләрендә 1312 педагогик хезмәткәр, шул исәптән тәрбия эшләре буенча директор урынбасарлары (53 кеше), сыйныф җитәкчеләре (1059 кеше), педагог-психологлар (37 кеше), педагог-оештыручылар (53 кеше), өстәмә белем бирү педагоглары (110 кеше), социаль педагоглар (4 кеше), Юнармия штаблары җитәкчеләре (53 кеше), балалар хәрәкәте кураторлары (61 кеше) тәрбия эшчәнлеген тәэмин итә.

Мәктәпләрдә уңайлы укыту һәм үсеш өчен шартлар тудырылган. Белем бирү, цифрлы һәм спорт ресурсларыннан файдалану мөмкинлеге бар. Тәрбия эшендә уңай эмоциональ мохит формалаштыру төп вектор булды. Актив ял итү өчен мәктәпләрдә «Актив үзгәрешләр» проекты тормышка ашырыла, анда балалар өстәл теннисы, шахмат уйныйлар, җырлыйлар һәм бииләр. Укучылар һәм ата-аналар «Бәхетле Әлмәт» проектына актив кушылдылар. Дәресләрдә һәм сыйныф сәгатьләрендә «Минем бәхет формуласы» проекты кысаларында бала, гаилә, сыйныф, мәктәп өчен мөһим булган кыйммәтләр турында фикер алышалар.

«Мәктәп - ачык кунакханә» масштаблы муниципаль проектында шәһәр һәм районның барлык белем бирү учреждениеләре катнашты. Мәктәп укучылар, укытучылар һәм ата-аналарның иҗади башлангычларын тормышка ашыру өчен мәйданчык булды. Холлар һәм коридорлар тәнәфесләрдә һәм дәрестән соң, уеннардан, биюләрдән соң актив ял итү һәм аралашу, шулай ук өй эшләрен башкару урыннары булып хезмәт итәләр. Һәр мәктәпнең үз уникаль проекты бар.

Мәктәп укучылары, ата-аналар һәм педагоглар арасында түбәндәге проектлар аеруча популяр булды: 6 меңнән артык фикердәшне колачлап «Мендәр-дус», идеяләр, хисләр, файдалы күнекмәләр белән алмашырга мөмкинлек бирүче «Бәйләнгән граффити», «Кәеф тактасы», «Уен бүлмәләре», «Дәртле биюләр көннәре» проектлары. Мәктәп каникуллары вакытында балалар спорт белән шөгыльләнә, фильмнар карый, танып-белү квестлары уза, өстәл уеннары уйный яки CashFlow уенында финанс грамоталылыгына өйрәнә алдылар.

Каникул чорында мәктәп яны һәм шәһәр яны сәламәтләндерү лагерьларында 6 708 бала ял иткән. Балаларны оешкан ялга һәм ял итүгә җәлеп итү балигъ булмаганнар тарафыннан кылына торган җинаятьләр санын 2019 елда 32 дән 2020 елда 22гә кадәр киметергә мөмкинлек бирде. Профилактика субъектларының ведомствоара хезмәттәшлеге кысаларында балалар һәм яшүсмерләр белән нәтиҗәле профилактика эше өчен девиант тәртибен профилактикалауга юнәлдерелгән коррекция-профилактика дәресләре комплексы язылган маршрут кәгазе кертелде. Маршрут кәгазен ПДНда исәптә торучы 62 укучы алды. Исәптә торучы һәр балигъ булмаган балага җәмәгать тәрбиячесе беркетелде. Алар арасында 53 педагогик хезмәткәр бар.

Районның 54 гомуми белем бирү оешмасында 6 юнәлеш буенча 806 түгәрәк һәм секция эшли: физкультура-спорт - 138 түгәрәк; сәнгать юнәлеше - 151; техник - 58; табигый-фәнни - 208; туристик-туган якны өйрәнү - 23; социаль-педагогик - 228. Мәктәп базаларында волейбол, баскетбол, футбол, мини-футбол, хоккей, шахмат һ.б. буенча 143 спорт секциясе эшли, аларда 2146 укучы шөгыльләнә. 66 спорт залы, 64 спорт мәйданчыгы, 5 бассейн, 27 футбол һәм мини-футбол кыры эшли. Мәктәп спортын үстерү, укучыларны массакүләм физик культура белән шөгыльләнүгә җәлеп итү тәрбия эшчәнлегенең мәҗбүри юнәлеше булып кала бирә. Укучылар арасында Спартакиада, «КЭС-БАСКЕТ» мәктәп баскетбол лигасы чемпионаты, уеннар һәм ярышлар ел саен 1000нән артык мәктәп укучысын колачлый. Районда «Мәктәпкә Хоккей», «Мәктәпкә Бадминтон», «Мәктәпкә шахмат», «Йөзү буенча гомуми белем» кебек республика проектлары актив тормышка ашырыла.

Россия мәктәп укучылары хәрәкәте проектында 9 мәктәп актив катнаша (УББМ №4, УББМ №7, УББМ Ш №10, УББМ №11, УББМ №12, УББМ №17, УББМ №21, УББМ №25, Урман-Кәләй УББМ). Гомуми белем бирү оешмаларында «ЮНАРМИЯ» бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби-патриотик иҗтимагый хәрәкәтенең 53 отряды оештырылды, анда 1207 кеше катнаша. 2020 елның декабрендә Ватан Геройлары көнендә 100дән артык яңа әгъза кабул ителде.

Әлмәт районында татар телендә белем бирүче 15 мәктәп бар, аларда 2128 бала белем ала. Районда туган (татар) телендә белем һәм тәрбия бирү 28,1% тәшкил итә: туган (татар) телле булган сыйныф балалары − 16,94%, туган (татар) телендә тәрбияләнүче сыйныфлар 11,14% колачлый.

Әлмәт районында чуваш компоненты булган белем бирү буенча 5 мәктәп эшли («Сиренькино урта белем бирү мәктәбе» МБМУ, («Иске Суркин урта белем бирү мәктәбе» МБМУ, «Ерсубайкино төп белем бирү мәктәбе» МБМУ, «Новосуркино төп белем бирү мәктәбе» МБМУ, «Сиренькино урта белем бирү мәктәбе» МБМУ Клементейкино филиалы, аларда 227 бала белем ала (колачлау - 0,879 %), мордва компоненты белән 16 бала белем ала торган (колачлау - 0,062 %) 1 мәктәп («4 нче урта белем бирү мәктәбе»нең Югары Акташ филиалы).

Туган телләрне (рус теленнән тыш) 185 укытучы алып бара, шуларның 169 ы - татар теле укытучылары, 4 е - чуваш теле укытучылары, болардан тыш, башлангыч сыйныфлар укытучылары 10 кеше, мордва теле укытучылары 2 кеше (башлангыч сыйныф укытучылары).

Балаларны үстерү өчен тудырылган шартлар белем бирү нәтиҗәләренең уңай динамикасын бирә. Коронавирус пандемиясенә карамыйча, барлык чыгарылыш сыйныф укучылары аттестатлар алдылар. 2020 елның 6 апреленнән барлык мәгариф учреждениеләрендә дистанцион укыту оештырылды. Килеп туган вәзгыять балалар өчен дә, педагоглар өчен дә яңа булды, әмма уку процессы үз-үзен изоляцияләү вакытында тукталмады һәм бу уку программасын тулысынча үзләштерергә мөмкинлек бирде.

#отдайзапаснойгаджетвсвоюшколу хәйрия акциясе кысаларында Татарстан Республикасы Президенты Р.Н. Миңнехановның, «Татнефть» ГАҖ генераль директоры Н.Ө. Магановның, меценатлар һәм хәйриячеләрнең ярдәме бик мөһим булды, күпбалалы гаиләләрдә 208 берәмлек техника булдырылды:

- 50 бер. (смартфоннар, планшетлар, компьютерлар) хәйриячеләр, шефлык оешмалары ярдәме;
- 52 планшетны «Татнефть» ГАҖ сатып алды;
- 106 бер. техника (ноутбуклар, компьютерлар) мәгариф учреждениеләре тарафыннан балаларга вакытлыча файдалануга тапшырылды.

2020 елда 9 чыгарылыш сыйныф укучысы 100 балл җыйды (2019 - 9 кеше, 2018 - 8 кеше, 2017 елда - 3 кеше).

- Рус теленнән 6 укучы (3 кеше - 2нче лицей - укытучылар Апполонова Наталья Юрьевна, Языкова Галина Николаевна; 1 кеше - 6нчы мәктәптән - Сафина Люзия Мөгамбәр кызы; 1 кеше. - 23 нче «Менеджер» мәктәбе - укытучы Михайлова Ирина Николаевна, 1 кеше. - 1 нче гимназия - укытучысы Миндиярова Лилия Марат кызы);
- Әдәбият буенча 1 укучы (1 нче мәктәп - укытучы Әхмәтханова Алсу Хәмит кызы);
- Җәмгыять белеме буенча 1 укучы (7 нче мәктәп - укытучы Газаматова Мәрьям Әкътәс кызы);
- 1 укучы информатика буенча (2 нче лицей - укытучысы Свиридченко Светлана Викторовна).

Район буенча мәҗбүри һәм сайлау буенча БДИның уртача баллары уңай динамикага ия, җәмгыять белеме һәм әдәбияты нәтиҗәләре республика күрсәткечләреннән югарырак.

5 ел эчендә БДИның уртача нәтиҗәсе:

	Фәннәр буенча уртача балл		
	Рус теле	Математика проф.	Математика (б)
2014 ел	67,05	50,27	3,78
2015 ел	69,07	48,92	4,31
2016 ел	73,31	49,28	4,31
2017 ел	70,39	51,41	4,48
2018 ел	72,63	53,97	4,24
2019 ел	73,07	61,74	4,45
2020 ел	74,25	57,61	-

1 нче гимназиядә, 16 нчы, 25 нче мәктәпләрдә, 1 нче лицейда, 2 нче лицейда, “Менеджер” 23 нче мәктәптә, Кәләй урта мәктәбендә БДИ нәтиҗәләре республика күрсәткечләреннән югарырак.

Бөтенроссия фән олимпиадаларының барлык этапларында һәм республика, төбәкара фән олимпиадаларында Әлмәт районы мәктәп укучылары командасы 63 призлы урын яулады (2019 елда - 53). Россия олимпиадаларының йомгаклау этабында призлы урыннар яуладылар:

- Галиуллина Диана Фердинандовна, «2 нче лицей» МАББУның 11 нче сыйныф укучысы, рус теленнән призёр;

- Ильина Елизавета Михайловна, «5 нче гимназия» МАББУның 11 нче сыйныф укучысы, немец теле буенча призер;

- Голубева Снежана Сергеевна, «12 нче мәктәп» МБББУның 11 нче сыйныф укучысы, испан теле буенча призер.

Безнең педагогларның һөнәри казанышлары арасында 2020 елда «Татарстан Республикасының иң яхшы укытучылары» конкурсында җиңгән «2 нче лицей» МАОУ рус теле һәм әдәбияты укытучысы Миронов Наталья Петровнаны билгеләп үтәргә кирәк.

2019-2020 уку елында «Россия ел укытучысы» бөтенроссия конкурсының муниципаль этабында «Педагогик дебют», «Ел укытучысы», «Иң яхшы татар теле һәм әдәбияты укытучысы» өч номинациясендә 13 фән буенча 40 укытучы катнашты: башлангыч сыйныфлар укытучылары - 10 кеше, инглиз теле - 9 кеше, тарих һәм җәмгыять белеме - 3 кеше, химия - 3 кеше, татар теле һәм әдәбияты - 3 кеше, рус теле һәм әдәбияты - 2 кеше, физика - 2 кеше, информатика - 2 кеше, география - 2 кеше, биологияләр - 1 кеше, музыка - 1 кеше, физик культура - 1 кеше, технологияләр - 1 кеше.

Муниципаль этапта җиңүчеләр булып түбәндәгеләр танылды:

- «Ел укытучысы» номинациясендә: Рыжикова Людмила Николаевна - «20 нче мәктәп» МБББУ башлангыч сыйныфлар укытучысы; Нафиков Данил Рәшид улы - «1 нче лицей-интернат» МБББУ информатика укытучысы; Атландерова Анна Александровна - «АФТУ 10нчы мәктәп» МАББУ химия укытучысы;

- «Педагогик дебют» номинациясендә: Белова Ксения Юрьевна - «АФТУ 10нчы мәктәп» МАББУ география укытучысы;

- «Иң яхшы татар теле һәм әдәбияты укытучысы» номинациясендә: Шәмсиева Илгизә Альберт кызы - «2 нче лицей» МАББУ татар теле һәм әдәбияты укытучысы.

Рыжикова Л. Н., Нафиков Д. Р., Белова К. Ю., зона этабында җиңүчеләр булдылар һәм региональ этапта катнаштылар. Нәфыйков Д.Р. «Россия Ел укытучысы» Бөтенроссия конкурсының региональ этабында «белем сакчысы» номинациясендә җиңүче булды.

«Йөрәгемне балаларга бирәм» (Санкт-Петербург шәһәре) өстәмә белем бирү өлкәсе хезмәткәрләренең һөнәри осталык бөтенроссия конкурсының 3 дәрәҗә лауреат дипломы белән балалар һәм яшүсмерләр иҗаты үзәге педагогы Боброва Оксана Викторовна бүләкләнде.

Г.Хәбибуллина А.Ф. Түбән Мактама урта мәктәбенең татар теле укытучысы, Р.З. Хәбипова «Р.Фәхреддин исемендәге 1 нче гимназия» МБМУ татар теле укытучысы «Татар телендә белем бирүче педагог хезмәткәрләргә ярдәм» грантында җиңүчеләр булдылар. Шулай ук Түбән Мактама 1 нче урта мәктәбенең туган (татар) тел укытучысы А.Ф. Хәбибуллина Бөтендөнья интернет конкурсында «Белем җәүһәрләре» («Белем кыйммәтләре») проектлары һәм «Видеоурок» номинациясендә «IT-мәгариф.ru компаниясенең туган көненә багышланган беренче IT-конкурста җиңүче исеменә лаек булды.

Безнең педагоглар ел саен грантлар җиңүчесе булалар:

- Белаева Э.Г., татар телендә эшләүче укытучы - фән укытучыларга ярдәм итү өчен «Оста мөгаллим» грантын алучы Р. Фәхреддин исемендәге 1 нче гимназия укытучысы;

- Аглиева Г.Ф. («Түбән Мактама 2 нче урта мәктәбе» МБМУ), Хәбипова Р.З. («Р.Фәхреддин исемендәге 1 нче гимназия» МБМУ) «Татар теле һәм әдәбияты укытучыларына татар теле буенча Халыкара олимпиадада җиңүчеләрне әзерләгән өчен ярдәм» грантына лаек булдылар.

Районга яшь педагогларны җәлеп итү һәм аларга ярдәм итү өчен вузда уку чорында Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан максатчан юнәлеш буенча укучы студентларга грант ярдәме чаралары эшләнде. 2020 елга максатчан юнәлеш буенча килгән студентларның гомуми саны - 29 кеше, шуларның 8 е педагогик белгечлеккә. (2018 елда 1 кеше керде, 2019 елда - 6 кеше.) Максатчан белем алу буенча педагогик югары уку йортларына кергәннәр саны буенча район Казаннан соң 2 нче урында тора. Узган ел югары уку йортларын тәмамлаганнан соң, максатчан юнәлеш буенча белем алган 2 укучы районга кайтып, мәктәпләргә эшкә урнашты. 2020 елның августында районга 35 яшь белгеч килде (2019 елда-31, 2018 елда -40). Яшь белгечләргә ярдәм итү максатыннан ай саен аларның хезмәт хакларына өстәмә түләүләр 20% исәпләнә (район Башкарма комитетының 2019 елның 4 декабрендә кабул ителгән 2100 номерлы карары нигезендә).

Районда 3 югары, 7 урта һөнәри белем бирү учреждениесе эшли, аларда 8904 студент шөгыльләнә.

«Цифрлы белем бирү мохите» федераль проекты кысаларында 2020 елның 1 сентябреннән Әлмәт политехника техникумы базасында балаларның цифрлы белем бирү үзәге «IT-куб», Татарстан Республикасында заманча җиһазлар белән 7 юнәлеш буенча икенче үзәк ачылды: «Pythonda программалаштыру», «Java да программалаштыру», «VR/AR-кушымталар эшләү», «системалы идарә итү», «Алгоритмика һәм Логика нигезләре», «Санлы гигиена һәм зур күрсәткечләр белән эшләү», «Мобиль эш».

«Мәгариф» милли проектының «Яшь профессионаллар» федераль проекты 5 остаханә булдырырга ярдәм итте. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджетларыннан 84 689 мең сум үзләштерелде. «Татнефть» компаниясе проектны тормышка ашыру өчен 15 млн.сум бүлеп бирде, техникумның бюджеттан тыш акчалары 10 млн сумнан артык тәшкил итте. Грант кысаларында заманча укыту-лаборатория һәм укыту-җитештерү җиһазлары, мехатрон станцияләр, 3Д принтерлар, станоклар, нефть җиһазлары, программалар белән тәэмин итү һ.б. сатып алынды.

«Яшь профессионаллар» илкүләм чемпионатында хисап елында техникум студентлары 20 компетенция буенча катнашты, алар 7 компетенция буенча беренче урыннарны яуладылар: Прототиплар ясау, плитка белән тышлау, челтәрле һәм системалы идарә итү, бизнес өчен 1 платформада ИТ-карарлар кабул итү:предприятие, 7 компетенция буенча призлы икенче урыннар алдылар: веб-дизайн һәм эшләү, виртуаль һәм өстәмә чынбарлык эшләү, коры төзелеш һәм штукатур эшләре, йөк техникасына хезмәт күрсәтү, сәнәгать автоматикасы, аддитив җитештерү, өченче урыннар түбәндәге компетенцияләр буенча бирелде: челтәр һәм системалы идарә итү; коры төзелеш һәм штукатур эшләре, аддитив җитештерү, электромонтаж, кирпеч салу; «Челтәр һәм системалы идарә итү»компетенциясе буенча һөнәри осталык өчен медаль. Яшүсмерләр арасында «Коры төзелеш һәм штукатур эшләре» - 1, 2, 3 урыннар; «Маляр һәм декоратив эшләр» - 2, 3 призлы урыннар.

Ел саен педагоглар һәм студентлар халыкара, бөтенроссия, республика проектларында, конкурсларда катнашалар, узган ел призлы урыннар белән билгеләп үтелде, алар арасында:

- «Ел казанышы» республика премиясе, Казан шәһәре (лауреат дипломы);

- «Минем илемнең бер көне» мега-проектының белем бирү учреждениеләре укучылары һәм яшь белгечләре арасында халыкара конкурсы»;

- «XXI гасыр яшьләре һәм фәне» IX Халыкара студентлар фәнни-гамәли конференциясе (1 дәрәҗә җиңүчеләр);

- «Татарстан Республикасының 50 инновацион идеясе» республика конкурсы («Мәгарифтә инновацияләр» номинациясендә җиңүче, «Перспектива» номинациясендә җиңүчеләр).

Урта һөнәри белем бирүнең төп бурычларының берсе-дөнья стандартлары дәрәҗәсендә нәтиҗәле эшләргә сәләтле, хезмәт базарында конкурентлыкка сәләтле, үз белгечлеген ирекле белүче, тиешле дәрәҗәдәге квалификацияле һәм компетентлы белгечләр әзерләү.

Узган ел Әлмәт медицина көллияте 247 кеше чыгарды, шуларның 32се-фельдшер, 127 шәфкать туташы/медбрат һәм 88 фармацевт. Чыгарылыш сыйныф укучыларының 55% дәүләт сәламәтлек саклау системасында эшкә урнаштырылды. 2021 елның 1 гыйнварына көллияттә 941 студент белем ала, шулардан бюджет нигезендә (белгечләрне максатчан әзерләү турында төзелгән килешүләр нигезендә) – 424 кеше, коммерция нигезендә (уку чыгымнарын тулысынча каплап) 517 студент белем ала. Көллияттә әзерлек өч юнәлеш буенча алып барыла: дәвалау эше, шәфкать туташы эше һәм фармация. Көндезге формада – 858 кеше, көндезге-читтән торып уку формасында – 83 кеше укый, 2020 елда кабул итү планы 100% ка үтәлде һәм 277 кеше тәшкил итте.

2020 елда көллиятнең иң әһәмиятле бүләкләренең берсе «Россиянең милли байлыгы» XIV Бөтенроссия талантлы яшьләр конкурсында җиңү (1 урын).

Волонтер-студентлар үз-үзен изоляцияләү чорында медицина көллияте студентлары «Якын арада ярдәм» акциясенә кушылды, шәхси саклау чаралары таратуда катнаштылар, халыкка адреслы ярдәм күрсәттеләр. 2020 елның ноябреннән декабренә кадәр 3 һәм 4 курс студентлары колл-үзәкләргә эшләү, чакырулар кабул итү, пациентларның торышын дистанцион контрольдә тоту өчен медицина оешмалары регистратуралары, шул исәптән яңа короналаштыру инфекциясе белән расланган COVID-19 курслары пациентларга лаборатория һәм диагностика тикшеренүләре нәтиҗәләре турында мәгълүмат җиткерделәр.

2013 елдан «Әлмәт һөнәри көллияте» ҖЧҖ «АЛНАС» ҖЧҖ белән берлектә дуаль укыту системасы буенча «Татарстанның киләчәк колледжы» мәгариф проектын гамәлгә ашыра. Практик дәресләр студентларны WorldSkills сынауларына сыйфатлы әзерлек алып барырга мөмкинлек бирә. 2020 елда «Машина төзелеше технологиясе» белгечлегенең 3 курс студенты Ашрапов Айдар Шәүкәт улы «Сәнәгать механикасы һәм монтажы» компетенциясе буенча «WorldSkills Russia» милли чемпионатында 1 нче урынны алды.

2020 елда төбәк чемпионатында җиңүчеләр булдылар:

- «Электромонтаж» компетенциясе буенча (1 урын - Вәлиәхмәтов Рөстәм, 3 курс студенты);

- «Сәнәгать механикасы һәм монтаж» компетенциясе буенча (1 урын - Хәнипов Илназ, 3 курс студенты);

- «Мехатроник» компетенциясе буенча (2 урын - Гәрәев Айнур, Мухин Илья, 2 курс студентлары);

- «Производствода командалы эш» компетенциясе буенча (3 урын - Бабулин Виталий, 3 нче курс студенты, 2 нче курс студентлары Антонюк Константин һәм Волков Владислав);

«Абилимпикс» инвалидлар арасында һөнәри осталык Региональ чемпионатында «Буяучылык эше» компетенциясе буенча 2 нче курс студенты 3 нче урынны алды.

«Әлмәт сәүдә-икътисад техникумы» дәүләт автоном һөнәри белем бирү учреждениесе «Бухгалтерлык исәбе», «Эшмәкәрлек» компетенцияләре буенча «WorldSkills Russia» стандартлары буенча демонстрацион имтиханнар үткәрү үзәге булып тора.

Сәүдә-икътисад техникумында укучы студентлар казанышлары арасында «Яшь профессионаллар» (WorldSkills Russia) региональ чемпионатында «ресторан сервисы» компетенциясе буенча IV урын алган Ләйлә Хәйбрахманова, «Абилимпикс» сәламәтлеге буенча мөмкинлекләре чикләнгән затлар һәм инвалидлар арасында һөнәри осталык буенча VI Милли чемпионатның «Кондитер эше» компетенциясе буенча төбәк этабында III урын алган Екатерина Линечеваны да билгеләп үтәргә кирәк.

Әлмәт физик культура көллияте студентлары «Физик культура, спорт һәм фитнес» компетенциясендә «Яшь профессионаллар» (WorldSkills Russia) төбәк студентлар һөнәри осталык чемпионатында ике призлы урыннар белән тулыландырдылар. Биш студент вузлар, физик культура көллиятләре, Олимпия резервы училищелары арасында “Киләчәк грантлары” исеме астында 3 нче басма Бөтенроссия онлайн конкурсында катнашты. Иң көчлеләрнең финал унлыгына көллиятнең ике студенты чыкты: Сабуров Риман 4 курс студенты һәм 3 курс студенты Денисова Ксения. Республика олимпия фәнни сессиясендә «АКФК» ГАПОУ студентлар командасы «Олимпизм белгечләре» конкурсында 3 урын белән шатландырды.

2020 елда Ф.З. Яруллин исемендәге Әлмәт музыка көллияте 7 номинация буенча V джаз фестивален, яшь музыкантларның Ф. Яруллин исемендәге республика конкурсын оештырды. Хисап елында көллият студентлары бөтенроссия һәм халыкара дәрәҗәдәге 47 конкурста катнашты, 105 кеше җиңүче булды. Музыкаль көллиятнең горурлыгы булып түбәндәге студентлар-стипендиатлар тора:

- Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы 3 студент (Азалия Зарипова, Ләйсән Ханнанова, Азалия Гыйльметдинова);
- «Татнефть» хәйрия фонды - 7 студент (Ульяна Девяткина, Семен Леонтьев, Азалия Зарипова, Тимур Мусин, Тимур Хәсәнҗанов, Ангелина Петрова, Илсур Кирамов);
- «Яңа исемнәр» фонды премиясе - Суздаль шәһәрендә җәйге иҗат мәктәбенә юллама - 3 кеше (Екатерина Мусина, Ләйсән Ханнанова, Газинур Равилов).

Хисап елында Әлмәт дәүләт нефть институтының уңышлы фәнни эшчәнлеген билгеләп үтәргә кирәк. «Нефть продуктларын әзерләү һәм эшкәртү процессларында өермәле җайланмалы инновацион агымлы аппаратларны эшләү һәм аларны киң сәнәгый гамәлгә кертү» эше өчен институтның 2 укытучысы Татарстан Республикасы дәүләт премиясенә лаек булды.

Нефть институтының 7 укытучысы «Алгарыш» грантларына Россия һәм чит ил мәгариф һәм фәнни оешмаларына стажировкага юнәлтелгән «Укытучылар һәм фәнни хезмәткәрләр» категориясендә лаек булды.

Petroleum Experts Limited корпорациясе (Эдинбург, Бөекбритания) АГНИга GAP, PROSPER, MBAL, REVEAL һәм PVTP программаларын үз эченә алган PETEX программа продуктының уку лицензияләрен иганә итте, алар ятмаларның комплекслы модельләрен төзергә һәм анализларга мөмкинлек бирә.

2020 елда КНИТУ-КАИның Әлмәт филиалы тарафыннан 1558,2 мең сумлык фәнни-тикшеренү һәм тәҗрибә-конструкторлык эшләре башкарылган. КНИТУ-КАИ студентлары яхшы укый гына түгел, бик талантлы да. Эшләүче яшьләрнең «Безнең заман – Наше время» республика телевизион иҗат фестивале суперфиналында алар иҗат илһамы өчен махсус приз яуладылар. Филиал студентлары төрле конкурсларда, олимпиадаларда актив катнашалар һәм призлы урыннар яулыйлар:

- Вахитов К., 3 курс студенты «Яшьләр программалары» номинациясендә «Беренче лига. Әлмәт» («Татнефть» ГАҖ) кадрлар программасы грантына ия булды;

- Галәветдинов Р. һәм Насыйров Д., 2 курс студентлары, «Tatneft Quest» корпоратив мобиль кушымтасын эшләүнең иң яхшы идеясе конкурс призерлары;

- Шиһапов Р. һәм Денисов Б., 4 курс студентлары, «Компас-3D компьютер графигы» бөтенроссия олимпиадасында 1 һәм 2 урынны яуладылар;

- студентлар Семенов Я. һәм Кузнецова А. «Яшьләр эшкуарлыгын үстерүгә юнәлдерелгән проектлар һәм идеяләр» номинациясендә уналтынчы бөтенроссия эшлекле, инновацион-техник идеяләр һәм проектлар конкурсында (Мәскәү шәһәре) җиңүчеләр булдылар;

- студентлар Кирдяшова Е. һәм Китаева Е. - кече ватанны һәм туган якны «Ватанны яңадан торгызу һәм төзекләндерү - «Кече Ватанында һәм Туган якта яшьләргә һөнәри юнәлеш бирүне үстерү» номинациясендә Россия» җиденче бөтенроссия үсеше һәм төзекләндерү конкурсында җиңүчеләр (Мәскәү шәһәре);

Фәнни эшчәнлектә «ТИСБИ» идарә Университетының Әлмәт филиалының иң зур казанышлары дип иң яхшы фәнни-тикшеренү бизнес-проекты конкурсында җиңү билгеләнә (Бригаднов Валерий, Киселев Алексей, Казанцев Усман I дәрәҗә диплом белән бүләкләнде), мәкаләләрне «Дәүләт теориясе һәм тарихы һәм хокукы; хокук һәм дәүләт турында өйрәнүләр тарихы» журналында бастырып чыгару (канд.социолог.фәннәр докторы, доцент Әхмәдиева Л. А.), «Яшь галимнәр җыентыгында 2020» - Заһидуллин М.И., Стеняшина Н. Л., Мельникова Э. Ф., Панкова А. Е., Бобров Д. А. Спорттагы уңышлар да бар: Гасыймов Рашад авыр атлетика буенча Россия беренчелегендә көмеш призер булды, авыр атлетика буенча ярышларда студентлар Гасыймов Рашад, Кириллов Данил беренче урыннарны алды.

Киләчәктә мәгариф системасын нәтиҗәле үстерү өчен 2021 елда түбәндәгеләр кирәк:

- белем бирүнең сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашырырга;

- мәгариф объектларын төзү, капиталь ремонтлау һәм җиһазлау буенча эшне дәвам итәргә;

- балигъ булмаганнарны һәм социаль куркыныч хәлдә булган гаиләләрне вакытында ачыклау һәм балигъ булмаганнарның хокук бозуларын һәм җәмгыятькә каршы гамәлләр кылуны кисәтү буенча профилактик эш оештырырга;

- Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен, мәдәниятен һәм гореф-гадәтләрен саклау һәм үстерү эшен активлаштырырга.

Яшьләр сәясәте

Яшьләр сәясәте өлкәсендәге эшчәнлек максатчан республика һәм муниципаль программаларны гамәлгә ашыруга, шулай ук район яшьләренең потенциалын үстерү өчен шартлар тудыру буенча планлы эш башкаруга юнәлтелгән.

Бүгенге көндә 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге гражданнар саны 42 мең кеше тәшкил итә. Район предприятие һәм оешмаларның яшьләр комитетлары саны буенча алда бара, 51 яшьләр комитеты эшли.

Укучылардан башлап эшләүче яшьләргә кадәр барлык максатчан категория вәкилләрен - берләштерүче эшчәнлекнең мөһим юнәлеше - ул иректле эшчәнлек.

Коронавирус инфекциясе таралу сәбәпле, «Добрый Альметьевск» штабы үз эшен актив рәвештә дәвам итте. Штаб эшендә шәһәр оешмаларыннан һәм предприятиеләреннән барлыгы 900 дән артык кеше катнашты. 1 апрельдән башлап барлык эш чорында штабның кайнар линиясенә 7113 шалтырату килгән. Әлмәттә эпидемиологик вәзгыять башлангач, чит илдән килгән гражданнарга шалтырату эше

оештырылды. Эш чорында 4454 шалтырату булды. Медицина хезмәткәрләрен индивидуаль саклану чаралары белән тәэмин итү өчен 66689 битлек һәм 5558 костюм тегелгән. Апрель башында http://альметстопкоронавирус.рф сайты булдырылды, анда цифрлы сервислар һәм Әлмәт районы халкы өчен хезмәтләр турында мәгълүмат тупланды, аңа барлыгы 589 мөрәҗәгать керде.

«Ярдәм янәшә», «Игелекле ярдәм» акцияләре кысаларында, «Татнефть», «ТаграС-Холдинг» компанияләре, шәхси эшмәкәрләр, депутатлар корпусы һәм диаспоралар ярдәмендә авыр тормыш шартларында яшәүчеләргә ярдәм итү өчен азык-төлек җыелмаларын китерү оештырылды. Китерелгән тартмалар саны 10 000 нән артык тәшкил итте.

«#МыВместе «Бөтенроссия үзара ярдәм акциясен оештыруга керткән өлешләре өчен» Россия Федерациясе Президенты Владимир Путинның грамотасы һәм медале белән бүләкләнделәр: Гатауллина Вита Петровна, Эсанова Мөхәббәт Халик кызы, Әхмәтдинова Эльвина Алик кызы, Махиянов Айдар Ринат улы.

Хәзерге вакытта COVID-19 һәм хастаханәдән тыш пневмония белән авыручыларга дару чаралары китерелә. Волонтерлар тарафыннан 266 заявка үтәлде.

Волонтерлык эшчәнлегенең экологик юнәлеше кысаларында, 11-13 сентябрь көннәрендә «Сакчыл Әлмәт» табигатьне саклау акциясе узды, аның барышында халык тарафыннан алга таба утильләштерү өчен тапшырылган 43 000 батарейка җыелган. Мәктәп укучылары алмашка 3000 агач үсентеләре алды, алар мәгариф учреждениеләре территориясендә утыртылды.

Яшәү урыны буенча яшүсмерләр клублары эше төп юнәлешләрнең берсе булып кала. 32 яшүсмерләр клубы базасында 14 яшьтән 18 яшькә кадәрге балалар өчен 168 бушлай түгәрәк һәм студия эшли. Бушлай дәресләргә шәһәрдәге һәр өченче яшүсмер йөри - бу 6000гә якын бала. «Яшьләр эшкуарлыгы» юнәлеше буенча уникаль мәйданчыкларның берсе - «Маяковскийда контакт» яшүсмерләр клубы. Бу үсмерләрнең һәм яшьләрнең иҗади һәм һөнәри потенциалын гамәлгә ашыру мәйданчыгы. Биредә көн саен рәсми булмаган белем принциплары буенча тренинглар, шәхси үсеш семинарлары, SMM, TikTok буенча курслар, проект менеджменты һәм киносәнгатькә өйрәтү курслары уздырыла, аларда инде 1227 кеше булды. Әлеге клуб базасында белем бирү процессында эмоциональ-уңайлы мохит булдыру юлы белән укучыларның имин үсеше өчен шартлар тудыруга юнәлдерелгән «Минем бәхет формуласы» проекты гамәлгә ашырыла. «Заря» яшүсмерләр клубы базасында «Мама в духе» коворкинг-үзәге үз эшчәнлеген дәвам итә, ул декрет ялында булган яшь әниләргә балаларны тәрбияләүдән аерылмыйча өстәмә хезмәт хакы оештырырга ярдәм итә. Проектта катнашучылар, катлаулы эпидемиологик вәзгыятькә карамастан, 500 дән артык хатын-кыз булды.

«Сфера» интеллектуаль-ял итү үзәге тартылу ноктасы булып тора, анда балалар, зурлар һәм өлкән кешеләр уен формасында космос, астрономия турында табигый фәннәрне өйрәнәләр. Санитар-эпидемиологик вәзгыятькә карамастан, хисап чорында эпидемиягә каршы барлык чараларны үтәп, үзәктә 6043 кеше булды, шул исәптән 39 укучылар төркеме, 2 студентлар төркеме, 9 оешмалар төркеме. Анда 29 бушлай, 16 анимацион һәм 46 яңа ел программасы үткәрелде.

Яшьләр үзәге базасында 2020 елның августыннан яшүсмерләр арасында социаль-тискәре күренешләрне кисәтү максатында «Профилактика үзәге» проекты эшли башлады. Проект ПДНда исәптә торучы һәм СОП категориясендә яшәүче балигъ булмаганнар белән үзара хезмәттәшлек итү буенча профилактика субъектларының эшчәнлеген берләштерә. Хисап бирү чорында ведомствоара багланышлар кысаларында балалар һәм яшүсмерләрне 120 дән артык кеше гомуми колачлавы белән 400дән артык чара уздырылды. Максатчан аудитория белән эшләү көндәлек форматта гамәлгә ашырыла һәм профилактиканың төрле формаларын үз

эченә ала, алар арасында: диагностик тикшерү, анкеталаштыру, видео лекцион, интерактив һәм тренинг дәресләре. Барлык чаралар маршрут кәгазе белән рәсмиләштерелгән, анда профилактика субъектлары узуны теркәп бара. Социальтискәре күренешләрне профилактикалауга балалар һәм яшьләр эшләре идарәсенең психологик хезмәтләре җәлеп ителгән. Ел йомгаклары буенча «Нур» психологик-педагогика үзәге тарафыннан шәхси һәм төркем формалары белән 13443 кешегә хезмәт күрсәтелде. Татарстан шәһәрләре реестрына кергән телефон аша ашыгыч психологик ярдәм күрсәтү үзәге 1216 шалтырату-мөрәҗәгать кабул итте.

Чараларның берсе - балаларның ялын оештыру. Сәламәтләндерү, профиль һәм мәктәп яны лагерьләрендә 2020 елда 6708 бала саклау чараларын үтәгән хәлдә ял итте.

Җиңүнең 75 еллыгы алдыннан «Патриот» үзәге һәм хәрби комиссариат ветераннар - якташлар истәлеген мәңгеләштерү буенча зур эш башкарды. Мемориаль плиталарда 21581 Җиңүченең исеме мәңгеләштерелде. Шулай ук авыл җирлекләрендә, шәһәр мәктәпләрендә, китапханәләрдә солдат - якташларыбызның исемнәре язылган истәлек такталары ачылды.

«Ровесник» яшүсмерләр клубы базасында, чакырылыш яшендәге яшьләр белән эшләү максатларында, хәрби хезмәтне пропагандалау буенча штаб оештырылды. 2020 елда Россия Федерациясенең Кораллы көчләре сафларына 394 хәрби хезмәткәр чакырылды. Россия Федерациясе Оборона министрлыгының югары хәрби-һөнәри белем бирү оешмаларына 7 кеше керде. 11 граждан контракт буенча хәрби хезмәткә алынды. Әлмәтнең ДОСААФ уку үзәгендә җитештерүдән аерылмыйча хәрби-учет белгечлегенә 66 курсант белем ала.

Балалар һәм яшьләр эшләре идарәсе эшендә «Яшьләр (студентлар) һәм «Форпост» җәмәгать тәртибен саклау буенча эшче формированиеләр үзәге» мөһим роль уйный. 2020 елда җәмәгать тәртибен саклау буенча 174 рейд үткәрелде, алар йомгаклары буенча 46 административ хокук бозу ачыкланды һәм 1 җинаять ачылды. Ел нәтиҗәләре буенча «Форпост» республика конкурсында «Җәмәгать тәртибен саклау буенча иң яхшы яшьләр формированиеләре үзәге» конкурсында җиңүче булды.

2020 елда социаль проблемаларны хәл итүгә һәм авыр тормыш хәлендәге кешеләргә ярдәм күрсәтүгә юнәлтелгән яшьләр проектлары игътибарга һәм финанс ярдәменә лаек булды. Катнашучыларның гомуми саны - 33 кеше. Грант ярдәменең гомуми суммасы - 10 344 654 сум.

Яшьләрнең мәдәни-иҗади потенциалын гамәлгә ашыруда КВН хәрәкәтенә аерым урын бирелә. Казанда «Әйдә ШаяРТ» КВН татар лигасы уеннары узды, анда шәһәребездән ¼ финалына уңышлы узган «Әлмәт» исеме астында яшьләр командасы катнашты.

2020 елда, КВН уеннары тарихында беренче тапкыр, Татарстан командасы - «Татнефть җыелмасы», Югары лига чемпионы булды, пьедесталның иң югары баскычына күтәрелә алды. Шулай ук яшьләр - Светлогорскида «Голосящий КиВиН - 2020» фестивалендә зур КиВиН ияләре булды.

1 декабрьдә IT-паркта «Безнең Татарстан. Мөмкинлекләр территориясе» Республика яшьләр форумы узды. Милли бию культурасында традицияне саклап калу өчен финалистның махсус дипломына «Мириданс» халык биюе ансамбле лаек булды.

30 ноябрьдә эшләүче яшьләрнең «Наше время - Безнең заман» республика телевизион иҗат фестивале гала-концерты булды, аның нәтиҗәләре буенча Әлмәт муниципаль районыннан катнашучылар төрле номинацияләрдә 12 призлы урын һәм гомумкоманда зачетында өченче урын алып кайттылар.

2021 елга яшьләр сәясәте өлкәсендә төп бурычлар итеп түбәндәгеләр билгеләнде:

- шәһәрнең ике яшүсмерләр клубына капиталь ремонт;

- яшәү урыны буенча урнашкан яшүсмерләр клублары челтәрләре, үсмерләрдә тормыш бурычларын хәл итәргә ярдәм итүче күнекмәләрне үстерергә;

- мәгариф программалары кысаларында, шул исәптән «Корпоратив университет» Яшьләр министрлыгы республика проектында катнашып, учреждение хезмәткәрләренең һөнәри компетенцияләре дәрәҗәсен күтәрү;

- 2021-2023 елларга Әлмәт муниципаль районының дәүләт яшьләр сәясәте стратегиясен эшләү;

- хәрби хезмәткә чакырылучы яшьләр белән хәрби-патриотик эшне камилләштерү, хәрби хезмәтнең абруен күтәрү, ватанны яклауга әзерлек максатларында чаралар комплексы үткәрү.

Мәдәният

Әлмәт муниципаль районында 130 мәдәният һәм сәнгать учреждениесе эшли. Шуларның 124 е ведомство буйсынуындагы учреждениеләр: 7 өстәмә белем бирү мәктәбе, 5 музей, картиналар галереясе, 54 китапханә, 54 клуб учреждениесе, «Әлмәт» НКЦ. Эшләүче хезмәткәрләр саны - 915 кеше. Районда 701 клуб, үзешчән халык иҗаты коллективлары, «халык» исеменә һәм «үрнәк» исеменә лаек булган 3 коллектив эшли. Хисап елында мәдәният учреждениеләре тарафыннан 6381 мәдәни-массакүләм чара уздырылды, аларда 464 892 кеше катнашты.

Татарстан АССРның 100 еллыгы - 2020 елның төп вакыйгасы. Республиканың гасырлык юбилее Бөек Җиңүнең 75 еллыгы һәм районның 90 еллыгы белән туры килде. Юбилей даталарына әзерлек кысаларында мәдәни-массакүләм чаралар планы расланды, әмма пандемия үз төзәтмәләрен кертте һәм күпчелек чаралар урам очрашулары форматына, онлайн форматка күчте.

Үзизоляция режимы илгә Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 75 еллыгын киң бәйрәм итәргә комачауламады. Мәдәният учреждениеләре Җиңү юбилеен бәйрәм итү кысаларында республиканың 24 һәм бөтенроссия онлайн проекты гамәлгә ашырылды. Озын гомерлеләрне һәм ветераннарны (281 кеше) хөрмәтләүгә аерым игътибар бирелде, 1662 юбилей медале тапшырылды.

Бөек Җиңүнең 75 еллыгы алдыннан 24 нче мемориаль объектны реконструкцияләү, реставрацияләү һәм капиталь ремонтлау эшләре башкарылды. «Татнефть» ГАҖ ярдәме белән Мәңгелек ут янында урнашкан Бөек Ватан сугышы елларында һәлак булган каһарманнарга монумент торгызылды. Периметр буенча районнан һәм шәһәрдән чакырылган 21 меңнән артык ветеран, шулай ук сугыштан соң нефть башкаласын төзү, нефть чыгару һәм шәһәребезгә калган гомерен багышлаган сугыш ветераннары исемнәре язылган гранит такталар урнаштырылды. Авыл җирлекләрендә сугыш кырларыннан кайткан солдатларның фамилияләре белән истәлекле такталар ачылды.

5 майдан 9 майга кадәр Бөек Ватан сугышында катнашучыларның яшәү урыны буенча ветераннарны «Фронт бригадасы» котлады. Иҗат коллективлары аларның фронт җырларын башкардылар.

ТАССР төзелүнең 100 еллыгын бәйрәм итү кысаларында шәһәрдә яңа «Урам Тайм» проектына старт бирелде, ул ачык урам мәйданчыкларында яшьләр, спорт һәм мәдәни чараларны үз эченә алды, учреждениеләрдә «Алга, Татарстан!», «Татарстан - безнең уртак йортыбыз» милли мәдәният фестивале, «ТАССР» проекты һәм башкалар оештырылды. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе, шәһәрнең мактаулы гражданы Фәрит Хәйрулла улы Мөхәммәтшин катнашында ТАССРның 100 еллыгы флагын бүләкләү мөһим вакыйга булды. Юбилей елында республика, район җитәкчелеге, депутатлар тарафыннан 18

сертификат һәм “ТАССР мәгарифенең 100 еллыгы” 183 истәлекле билгесе тапшырылды, 490 онлайн һәм 576 офлайн чара узды.

Елдан-ел шәһәр мәйданчыклары халыкны гадәти булмаган тамаша форматлары белән сөендерә, хисап елында бу чәй ишегалдында мастер-класслар һәм әдәби фестиваль, Яңа студентлар скверында яшьләр фестивале, «А.П. Чехов» сынлы композицияләренең музыкаль программалары, “Сәламәтлек”, “Шәмсенур” паркларында, “Буалар каскады” мәйданчыкларында, Яшьләр үзәгендә «Бу кап-кара урманда.../Бу гаҗәеп урманда...» күңел ачу концерт-уен программалары.

Сентябрьдә икенче ел рәттән Татарстан Республикасының 50дән артык әйдәп баручы кафе һәм рестораннары катнашында гастрономия фестивале, мастер-класслар, район иҗат коллективлары чыгышлары, Россия артистлары, татар эстрадасы йолдызлары катнашында концерт оештырылды.

Ел саен «Балкыш» - «Сияние» ветераннар хәрәкәтенең республика смотр-конкурсының зона этабы уздырыла һәм районыбыз ветераннарының җыелма хоры чираттагы мәртәбә фестивальдә җиңүче булды. «Нефтьче» Мәдәният сарае сәхнәсендә Татнефть чакыруы буенча зур уңыш белән Хибла Герзмава, Яков Окунь джаз триосы, Чулпан Хаматова, Денис Мацуев, Юрий Башметның «Солисты Москвы» камера ансамбле һәм Григорий Сиятвинд концертлары узды.

Ел дәвамында 12 проектны тормышка ашыра алдык, алар арасында бөтенроссия фестивале - Рәис Нәгыймов исемендәге «Урсал тауда» конкурсы; «Музейный перекрёсток», «Развивай Действуй Культура», «КүршеТайм - күршеләр вакыты», «Учук» фестивале, UenFest республика проекты, «Үткәннәргә алга», «Тере хатлар», «Көзге күңелсез каникуллар», «Кышкы мәктәп каникуллары», кисешкән концертлар, мәдәният учреждениеләре аккаунтларында 837 видео-дәрес үткәрү.

Ел дәвамында шәһәр һәм районның иҗат коллективлары, өстәмә белем бирү мәктәпләрендә тәрбияләнүчеләр - 5722 кеше, 281 конкурста катнашып, үзләренең осталыкларын 1162 лауреат 506 дипломант булуын расладылар.

Елның әһәмиятле казанышлары арасында:

- «Яшьлек» милли-мәдәни үзәгенең «Минем яраткан Татарстан» ТАССР мәгарифенең 100 еллыгына багышланган татар мәдәнияте халыкара конкурсында «Яшьлек» вокаль-инструменталь ансамбленең җиңүе;

- «Театраль түгәрәк» халыкара фестиваленең лауреат исеменә Әлмәт татар дәүләт драма театры лаек булды. Шулай ук театр “Алтын битлек” милли театр фестиваленең алты номинациясендә билгеләп үтелде. «Тантана» («Триумф») театр конкурсында ТР халык артисты, театрның әйдәп баручы актеры Рәфыйк Таһиров «Микулай» (М.Гыйләҗев) спектаклендә «Иң яхшы ир-ат роле» номинациясендә премиягә лаек булды;

- «Әлмәт» милли-мәдәни үзәгенең джаз-тынлы һәм эстрада музыкасының универсаль оркестры «Яңа урал фанфары-2020» XV Бөтенроссия рухи һәм эстрада-джаз оркестрлары конкурс-фестивалендә 1 дәрәҗә лауреат булды;

- Рәис Нәгыймов исемендәге 1 нче балалар мәктәбендә тәрбияләнүче Аделина Джафарова «Эстрада җыры» номинациясендә Россиянең унтугызынчы яшьләр Дельфия уеннарында алтын медальгә лаек булды.

2020 елда «Мәдәни мохит» төбәк проектының «Мәдәният» милли проекты кысаларында «Ф.З. Яруллин исемендәге Әлмәт музыка көллияте» ДАҺБУ мәдәният инфраструктурасын үстерүнең сыйфатлы яңа дәрәҗәсен тәэмин итү максатларында 7 млн. сумнан артык суммага музыка кораллары, музыкаль әдәбият, җиһазлар (проекторлар, интерактив такта) белән җиһазландырылды.

Иҗади коллективлар, мәдәният учреждениеләре хезмәткәрләренең хисап елында грантлар алу конкурсларында катнашуы нәтиҗәсендә 2,5 млн. сумнан артык суммага 17 грант алынды, алар киләчәктә мәдәниятне үстерүдә социаль әһәмияткә ия мәсьәләләрне хәл итүгә юнәлтелгән.

Мәдәният объектларының техник торышын ныгыту эшләре алып барылды.

Берьюлы дүрт мәдәният учреждениесендә капиталь ремонт эшләре узды, болар - Ф.З.Яруллин исемендәге Әлмәт музыка көллияте, 2 нче балалар музыка мәктәбе, Г.Тукай исемендәге үзәк балалар китапханәсе, Әлмәт татар дәүләт драма театры. 2020 елда мәдәният объектларына капиталь ремонт ясауны финанслауның гомуми суммасы 156 млн. сумнан артык тәшкил итте, бу 2019 елда кергән капиталь кертемнәрне финанслау күләмнәрен шактый арттырды.

Тармакның 2021 елга бурычлары:

- мәдәни объектлар капиталь ремонтының республика программасында катнашу;

- Әлмәт музыка көллияте тулай торагына капиталь ремонт;

- «Цифрлы мәдәният» региональ проектының виртуаль концерт залын булдыру буенча «Мәдәният мохите» проектын гамәлгә ашыру һәм Г.Тукай исемендәге үзәк балалар китапханәсендә модель муниципаль китапханә төзү буенча «Мәдәни мохит» региональ проектының сайлап алу конкурсында катнашу.

Физик культура һәм спорт

Район халык арасында системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүче кешеләр үсешенең уңай динамикасын саклап калды, бу күрсәткеч район халкының 50,1%ына җитте.

Нәтиҗә буларак, 2020 ел нәтиҗәләре буенча район Татарстан Республикасында спорт-массакүләм эш оештыру буенча иң яхшы дип танылды, ә «Мирас» спорт-сәламәтләндерү комплексы илнең иң яхшы йөзү бассейннары рәтенә керде.

2020 елда барлыгы 300дән артык спорт-массакүләм чарасы үткәрелде, шуларның 73 е онлайн-режимда, һәм бу тренировка дәресләрен исәпкә алмыйча.

«Татнефть» һәм «Әлмәт шәһәре чаңгы спорты федерациясе» компаниясе ярдәмендә яңа форматта «Җиңү старты» кысаларында Бөек Җиңүнең 75 еллыгын бәйрәм итүгә багышланган традицион «Татарстан чаңгы юлы» узды. Кыр кухнясы һәм хәрби җырлар белән тематик антураж бәйрәмнең онытылмас атмосферасын тудырды, ә барлык катнашучыларга истәлекле бүләкләр спорт ялына күңелле өстәмә булды.

Соңгы елларда авылларда инфраструктураны яхшырту спорт белән шөгыльләнүгә тагын да күбрәк кеше җәлеп итү мөмкинлеге бирде. Аларның спорт тормышы авыл халкы Спартакиадасын ел саен уздыру белән бәйле. 51 нче Спартакиада финалын Миңлебай авыл җирлеге кабул итте, хуҗалар командасы гомуми зачетның берсүзсез җиңүчесе булды.

Республика дәрәҗәсендә Әлмәтнең «Хезмәткә һәм оборонага әзер» Бөтенроссия физкультура-спорт комплексын гамәлгә ашырудагы уңышлары билгеләп үтелде, нормативларны үтәүдә 50 меңнән артык әлмәтле катнашты.

ГТО нормалары карантин чорында спорт формасын саклап калу өчен нигез булды, бер ел эчендә район җыелма командасы ике тапкыр республика фестивальләрендә призер булды, алар алтын һәм көмеш медальләр яулады.

Эпидемиологик хәл белән бәйле спорт чараларын уздыруның яңа шартлары яңа проектлар, онлайн-трансляцияләр барлыкка килүгә этәрде. «Татнефть» Хәйрия фондының грант ярдәме белән шәһәрдә беренче тапкыр «СПОРТ-ДОЗОР» спорт-интеллектуаль уены оештырылды.

Әлмәттә триатлон буенча Россия чемпионатын уздыру елның иң зур спорт вакыйгасы булды. Иң көчле атлетларның ярышлары «Матч страна» федераль каналында трансляцияләнде. Һәвәскәрләр дә зур триатлонны хуплады.

Профессионаллар артыннан «Тимерман - Әлмәт триатлон» ярышлары кысаларында 300 гә якын триатлон сөюче старт алды.

Шулай ук хисап елының эре чаралары арасында билгеләп үтәргә кирәк:

- кар машиналарында кросс буенча Россия Кубогының беренче этабы;
- теннис буенча Россия Кубогы;
- «Татарстан кроссы» кысаларында музыкаль ярыммарафон.

Аларның сигезе муниципаль һәм берсе хоккей һәм фигуралы шуу бүлекләре белән, «Нефтяник» АХК структурасына керә. Аларның стеналарында республика һәм илнең спорт аренасында Әлмәт данын яклаучы 5 меңнән артык бала һәм яшүсмер шөгыльләнә.

Ярышлар саны кимүгә карамастан, узган елда спорт мәктәпләре тарафыннан 8 спорт мастеры, 17 мастерга кандидат әзерләнгән, 817 массакүләм разряд бирелгән. Эдуард Вәлиәхмәтовка йөзү буенча халыкара класслы спорт мастеры исеме бирелү зур казаныш булды, бу Нугайбәков Р.А. җитәкчелегендә Әлмәт шәһәренең йөзү федерациясе эшенең нәтиҗәлелеген раслый.

Йөзүчеләрдән тыш, 2020 елда Әлмәт спортчыларының аеруча мөһим казанышлары арасында түбәндәгеләрне билгеләп үтәбез:

- Светлана Соколова - кышкы триатлон буенча дөнья, Европа һәм Россия чемпионы;

Петряков Виталий - IBA International чемпионы, World Junior Champion поясы иясе;

- Мортазин Искәндәр - «Көрәш» спорт көрәше буенча дөнья чемпионы;
- Хәмзин Айрат - слэш-хоккей буенча Россия җыелма командасы әгъзасы, Россия чемпионы, Россиянең иң яхшы һөҗүмчесе;
- Злобин Данил - авыр атлетика буенча Россия беренчелегенең көмеш призеры;
- Бетгер Анну - киокусинкай буенча Россия беренчелегенең көмеш призеры;
- Колотовкин Павел - аквабайк буенча дөнья чемпионаты финалының көмеш призеры (Аризона штаты);
- Петровичев Дмитрий - гер спорты буенча дөнья чемпионы;
- Касыймов Марифат - бокс буенча Идел буе федераль округы чемпионы;
- Кәлимуллин Эмиль - Татарстан Республикасы җыелма командасы составында чаңгыда трамплиннан сикерү буенча Россия чемпионаты призеры.

Хисап елында спорт инфраструктурасын яхшырту эше дәвам итте. Республика программасы буенча 4 универсаль спорт мәйданчыгы файдалануга тапшырылды.

Милли проектларны гамәлгә ашыру кысаларында «Спорт - тормыш нормасы» шәһәр стадионының ясалма кырларының берсе яңартылды. Хәзер футбол сөючеләр карамагында заманча өслекле футбол кыры барлыкка килде, ул иң югары дәрәҗәдәге матчларны кабул итәргә мөмкинлек бирә.

Спорт объектларын капиталь ремонтлауның республика программасы ярдәмендә «Өстәл теннисы буенча спорт мәктәбе» бинасына ремонт ясалды. Залда махсус өслек җәелгән, фасад һәм административ бүлмәләр яңартылды.

Уку частена һәм физик культура көллияте тулай торагына капиталь ремонт эшләре төгәлләнде. Яңа уку елын студентлар яңартылган бинада заманча спорт залы белән башлады. Уку учреждениесенең фасадын яңарту һәм матди-техник базасын ныгыту эшләре алда әле.

2021 елда планлаштырыла:

- каркас-тент өслекле ябык футбол манежы һәм 20 гә 40 метрлы футбол кыры төзү;
- шәһәрнең спорт мәктәпләрендә спортның олимпия төрләре - триатлон һәм тхэквондо бүлекләрен ачу;

- төрле юнәлешләр - волейбол, футбол, флорбол буенча мәктәп лигасын үстерү;

- триатлон буенча Россия беренчелеген үткәрү, кар машиналарында кросс буенча Россия кубогы, теннис буенча Россия кубогы.

Гражданнар мөрәҗәгатьләре белән эшләү

Гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау буенча нәтиҗәле эш тәэмин итү - җирле үзидарә органнарының иң мөһим бурычларыннан берсе.

2020 елда 4087 граждан район башлыгы һәм Башкарма комитет адресына тәкъдимнәр һәм инициативалар белән мөрәҗәгать итте, бу 2019 ел белән чагыштырганда 16 %ка кимрәк (4831), шуларның 372 се ел дәвамында җитәкчеләр уздырган шәхси очрашулар барышында үз сорауларын һәм үтенечләрен белдерде. Статистика буенча, илтеп җиткерү төрләре буенча электрон почта һәм интернет-кабул итү бүлмәсенә 1588 мөрәҗәгать кергән.

Гражданнар мөрәҗәгатьләренең тематик структурасына үткәрелгән анализ торак-коммуналь өлкәдә барлыкка килә торган сорауларның шактый санда булуын күрсәтә - 1139 мөрәҗәгать, алар, шул исәптән, халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү белән бәйле, идарәче компанияләр һәм гомуми йорт мөлкәтенең торак милекчеләре ширкәтен тиешенчә сакламауны үз эченә ала.

Транспорт хезмәте күрсәтү, төзелеш һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре - 486 мөрәҗәгать эчтәлеге буенча икенче әһәмияткә ия.

2020 елда район башлыгы район тормышының актуаль мәсьәләләре буенча халык белән 78 турыдан-туры эфир үткәрде.

Район халкы Татарстан Республикасының «Халык контроле» дәүләт мәгълүмат системасынан актив файдалана һәм үз заявкаларын урнаштыра.

2020 елда «Халык контроле» системасына 3814 гариза керде, бу 2019 ел дәрәҗәсеннән 10% ка кимрәк (4213 гариза), заявкаларны үтәү күрсәткече «үтәлгән» статусы 71,8% тәшкил итә (2737), «планлаштырылган» статусы - 20% (762). Халык өчен «территорияне төзекләндерү», «муниципаль юлларны карап тоту һәм ремонтлау», «торак-коммуналь хуҗалык», «юл хәрәкәтен оештыру», «җәмәгать транспорты» категорияләре аеруча актуаль.

Алга таба җирле үзидарә органнары эшчәнлеге гражданнар мөрәҗәгатьләрен вакытында һәм сыйфатлы карауны тәэмин итүгә һәм халык белән эшләү рәвешләрен һәм ысулларын камилләштерүгә юнәлдереләчәк.

2021 елда хәл итү өчен өстенлекле бурычлар булачак:

- мөрәҗәгатьләрне оператив һәм сыйфатлы карауны тәэмин итү;

- гаризалар нигезендә «Халык контроле» системасына капитал салуның тармак программаларын гамәлгә ашыру.

Муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эшчәнлеге

2020 елда депутат корпусы эше «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә гамәлгә ашырылды һәм социаль-икътисади үсеш өчен шартлар тудыруга һәм халыкның тормыш сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелде.

Район Советының билгеләнгән саны 74 депутат, хисап датасына депутатлар саны 71 тәшкил итә. Хисап елында район Советының 11 сессиясе һәм шәһәр Советының 11 утырышы үткәрелде, аларда 119 карар каралды һәм кабул ителде.

Шәһәр һәм район башлыгының, башкарма комитетның, контроль-хисап палатасының эшчәнлеге турында хисап тыңланды. Сессиядә җирле үзидарә

органнары эшчәнлеге турында хисапларга хезмәт коллективларында җыелышлар, авыл җирлекләрендәге җыеннар, шәһәрнең территориаль иҗтимагый советларында җыелышлар үткәрелде. Хисап елының 13 гыйнварыннан 18 февральгә кадәр 92 очрашу уздырылган, шуларның 56 сы гражданнар җыены, 36 хезмәт коллективы. Сайлау алды чорында (август-сентябрь), шул исәптән «Безнең ишегалды» проекты кысаларында да халык белән 105 очрашу, шулар исәбеннән 11 җыен, хезмәт коллективларында 94 җыелыш уздырылды.

2020 елның 12 августында «Нефтьче» мәдәният сараенда Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе Фәрит Хәйрулла улы Мөхәммәтшин катнашында «Татарстан Автономияле Совет Социалистик Республикасы турында» Декретка кул куюның 100 еллыгына багышланган тантаналы сессия булды.

Хисап чорында кабул ителгән аеруча мөһим карарларга түбәндәге мәсьәләләр керә:

- Әлмәт муниципаль районы территориясендә аренда хокукында инвалидларга һәм инвалид балалары булган гаиләләргә җир кишәрлекләрен беренче чиратта бирү тәртибе;

- Социаль ипотека системасы буенча торак урыннар сатып алуда кичектергесез ярдәмгә мохтаҗ гражданнар исемлеге;

- Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль мөлкәтне һәм дәүләт милке чикләнмәгән җирләрне арендалау шартнамәләре буенча аренда түләвен кичектерү (азат итү) шартлары;

- Әлмәт муниципаль районы тарафыннан җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча җирлекләр вәкаләтләренең бер өлешен кабул итү;

- Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында Әлмәт муниципаль районы бюджетыннан Әлмәт муниципаль районы һәм авыл җирлекләре бюджетларына субсидияләр бирү турында;

- Социаль ярдәм чараларын күрсәтү буенча Татарстан Республикасының аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтле орган турында;

- Әлмәт муниципаль районының Түбән Мактама шәһәр тибындагы поселогы вәкаләтләренең бер өлешен Әлмәт муниципаль районына җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча тапшыру турында Түбән Мактама поселогы Советы тәкъдимен кабул итү;

- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында;

- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Иҗтимагый советы әгъзаларын раслау;

- Рус Акташы авыл җирлегенең генераль планы;

- Яңа Никольский авыл җирлеген шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары;

- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Әлмәт шәһәре» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендәге җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча тапшыру турында Әлмәт шәһәр Советы тәкъдимен кабул итү хакында;

- 2019 елда район бюджетының үтәлеше турында хисап;

- 2021 елга һәм 2022 һәм 2023 елларның план чорына районның социаль-икътисадый үсешенең төп күрсәткечләрен фаразлау;

- 2021 елга һәм план чорына районның бюджеты.

Нәтиҗәле хезмәте һәм районның социаль-икътисади үсешенә зур өлеш керткәне өчен хисап сессиясендә «Әлмәт муниципаль районының мактаулы

гражданы» исеме бирелде. Ул алтынчы чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты, «Татнефть» акционерлык җәмгыятенең социаль үсеш буенча генераль директор урынбасары Рөстәм Мөхәммәдиев; өченче чакырылыш даими булмаган нигездә Токарев Александр Михайловичка бирелде.

Муниципаль хокукый базаны федераль, республика законнарының яңа нигезләмәләренә туры китерү буенча эш алып барылды һәм депутат статусы турындагы Нигезләмәгә, муниципаль хезмәт, район Уставына үзгәрешләр кертелде, җирле үзидарә органнарының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрен төгәлләштерү өлешендә үзгәрешләр кертелде.

Район Советы эшчәнлеген Президиум, биш даими комиссия тәэмин итте: бюджет-финанс мәсьәләләре, салымнар һәм җыемнар; социаль мәсьәләләр буенча; икътисадый үсеш, торак-коммуналь хуҗалык һәм муниципаль милек мәсьәләләре буенча; законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм җирле үзидарә, аграр мәсьәләләр, табигый ресурслар һәм экологик иминлек мәсьәләләре буенча. Совет каравына кертелүче мәсьәләләр комиссияләрнең, Президиумның уртак утырышларында алдан тикшерелде.

Ел дәвамында район Советы сайлаучылар һәм район җәмәгатьчелеге өчен ачык һәм хәбәрдарлык принципларында үз эшен үткәрде. Проект һәм кабул ителгән норматив хокукый актлар «Интернет» челтәрендә урнаштырыла, «Альметьевский вестник» газетасында, Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында, районның интернет-сайтында http://almetyevsk.tatar.ru басылып чыга.

Хисап чорында хокукый мәгълүмат порталында Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә район Советы, шәһәр Советы һәм авыл җирлекләре кабул иткән 942 карар (карарлар) урнаштырылды.

Россия Федерациясе Конституциясенә үзгәрешләр буенча гомумроссия тавыш бирүе, Татарстан Республикасы Президентын һәм дүртенче чакырылыш шәһәр һәм авыл Советлары депутатларын сайлаулар узган елның мөһим сәяси вакыйгалары булды.

Гомумроссия тавыш бирү йомгаклары буенча шәһәрдә тавыш бирүдә - 81,34% сайлаучы катнашты; Конституциягә төзәтмәләрне хуплады - шәһәр сайлаучыларының 79,36%ы; районда сайлаучылар саны - 88,99%; «Эйе» дип район халкының 83,85%ы үз тавышларын бирде.

13 сентябрьдә бердәм һәм бердәм эш нәтиҗәсендә сайлаулар тиешле оештыру дәрәҗәсендә узды, сайлаучыларның 116 сайлау участогында югары активлыгы булганда. Әлмәт муниципаль районында сайлаучыларның гомуми саны 148 954 кеше тәшкил итте, шул исәптән шәһәр буенча 111 853, район буенча 37101. Шәһәр буенча килү 85,90%, район буенча - 91,64%.

Муниципаль сайлаулар бер мандатлы 320 сайлау округындагы ике шәһәр һәм 35 авыл җирлеге территориясендә, шулай ук шәһәрдә бердәм округ буенча үткәрелгән (партия исемлеге буенча 15 мандат бүленгән).

Әлмәт шәһәр Советы депутатларын сайлаулар катнаш система буенча үткәрелде: 15 депутат бермандатлы сайлау округлары буенча, 15 депутат бердәм сайлау округы буенча сайланды.

Муниципаль сайлаулар нәтиҗәләре буенча 334 депутат сайланды:

19-22 сентябрь көннәрендә дүртенче чакырылыш муниципаль берәмлекләренең вәкиллекле органнарының шәһәр һәм авыл җирлекләре башлыклары сайлап куелган оештыру утырышлары узды. Район Советы составына җирлек вәкилләре җибәрелде.

2020 елның 22 сентябрендә Әлмәт шәһәр Советының беренче утырышы булды. Утырыш эшендә Татарстан Республикасы Дәүләт торак инспекциясе башлыгы - Татарстан Республикасының баш Дәүләт торак инспекторы Крайнов С.А., Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты, «Татнефть»нең логистика һәм

техник үсеш буенча генераль директоры урынбасары Р.А. Нугайбәков, Мактаулы гражданнар, шәһәр һәм район активы, массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашты.

22 сентябрьдә шулай ук «Нефтьче» мәдәният йортының зур залында дүртенче чакырылыш Әлмәт муниципаль районы Советының оештыру сессиясе узды. Сессия эшендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе Фәрит Хәйрулла улы Мөхәммәтшин, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары: Хәлимов Р.Х., Нугайбәков Р.А., Хәбибрахманов А.Г., Мөхәммәдиев Р.Н., Глушков Г.Н., Татарстан Республикасы Президенты аппаратының, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы аппаратының җаваплы хезмәткәрләре, Мактаулы гражданнар, район активы, иҗтимагый оешмалар, массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашты. Сессиянең төп мәсьәләсе Әлмәт муниципаль районы башлыгын сайлау булды.

Хисап датасына районның 37 муниципаль берәмлеге (35 авыл, 2 шәһәр җирлеге) вәкиллекле органнары составына 329 депутат керә.

Авыл җирлекләренең вәкиллекле органнары һәм Түбән Мактама шәһәр тибындагы поселогы 504 утырыш уздырды, 1080 мәсьәлә каралды.

Депутатлар эшендә халыкның эше аерылгысыз өлеше булып тора. Хисап чорында депутатлар тарафыннан гражданнарны 8 кабул итү уздырылды, сайлаучылардан 131 мөрәҗәгать керде.

2009 елдан башлап шәһәр һәм район мәктәпләрендә район башлыгы, төрле дәрәҗәдәге депутатлар катнашында парламент дәресләре үткәрелә. Хисап елында парламент дәресләре “Традицияләрне саклап калып, киләчәкне булдырабыз” темасы астында үткәрелде һәм ике истәлекле датага - ТАССР төзелүнең 100 еллыгына һәм Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 75 еллыгына багышланды.

Пандемия шартларында депутатлар корпусы Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 75 еллыгына багышланган чаралар әзерләүдә актив катнашты, “Ярдәм янәшә! Помощь рядом!», «Рәхмәт, доктор», «Яңа ел белән, ветеран», «Теләкләр чыршысы» проектын тәкъдир итте.

Район һәм шәһәр Советының «Мәрхәмәт-Милосердие» хатын-кыз депутатлар берләшмәсе тарафыннан «Сугыш хатын-кыз өчен түгел...» дигән республика социаль-гуманитар проектын тормышка ашыру кысаларында зур эш башкарылды: ветеран хатын - кызлар катнашында проектны тәкъдир итү оештырылды, Бөек Ватан сугышында катнашучы хатын-кызлар, тыл хезмәткәрләренең батырлыгын халыкка җиткерүгә, аларга адреслы ярдәм күрсәтүгә юнәлдерелгән чаралар үткәрелде.

Депутатлар ветераннарга, инвалидларга, аз тәэмин ителгән гаиләләргә хәйрия ярдәме күрсәтү буенча мөһим һәм мөһим мәсьәләләрне хәл итү эшен дәвам итте. Шәһәр Советы депутаты Колотовкин Вячеслав Геннадьевич, «Ярдәм янәшә республика акциясенең волонтерлык хәрәкәтен җитәкли.

Алда планлаштырылган проектлар һәм депутатлар корпусы җирле үзидарә органнары белән берлектә районның социаль-икътисади үсешенә һәм иҗтимагый-сәяси тотрыклылыкны саклауга юнәлдерелгән эшне дәвам итәчәк.

Кадрлар сәясәте

Җирле үзидарә органнарында югары квалификацияле коллектив формалаштыруда кадрлар сәясәтенә зур әһәмият бирелә. Квалификацияле муниципаль хезмәткәрләр командасын булдыру өчен районда 2020-2022 елларга муниципаль хезмәтне үстерү программасы гамәлгә ашырыла.

Кадрлар составын сайлау конкурс нигезендә башкарыла, бу гражданнарның муниципаль хезмәткә тигез керүен тәэмин итә. Эшкә кабул иткәндә персоналның компетенциясе тест барышында, аннары әңгәмәләр барышында, аттестатларны,

дипломнарны, таныклыкларны, характеристикаларны, алдагы эш тәҗрибәсен бәяләү юлы белән билгеләнә.

2020 елда 35 кеше эшкә кабул ителде, 137 кеше тест узды (2019 елда 55 кеше кабул ителде, 183 кеше тест үтте).

2020 елда муниципаль хезмәткәрләрнең профильле белеме белән кадрлар белән тәэмин ителеше 174 кеше тәшкил итте, шулардан юристлар - 34, икътисадчылар - 79, ГМУ менеджерлары - 18, башка белгечлекләр - 43. Хезмәткәрләрнең уртача яше 40 яшь.

Муниципаль идарәнең нәтиҗәлелеген күтәрү максатларында хисап елында 93 муниципаль хезмәткәр яңадан һөнәри әзерлек һәм квалификация күтәрү курслары узды.

Районда муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү өчен вазыйфаларның югары һәм төп төркемнәренә караган муниципаль хезмәт вазыйфаларына кадрлар резервы төзелде. 2020 елда җирле үзидарәнең 36 органында кадрлар резервы булдырылды, муниципаль хезмәтнең 64 вазыйфасы буенча җитәкче вазыйфаларга резервка 99 кеше кертелде.

Коррупциягә каршы сәясәтне тормышка ашыру

2020 елда Әлмәт шәһәренең хокук саклау органнары тарафыннан коррупция юнәлешендә 40 җинаять эше кузгатылды (АППГ - 21 җинаять эше).

Карала торган өлкәдә шәһәр прокуратурасы тарафыннан 2020 елда закон бозуның 95 очрагы ачыкланды (АППГ-102 хокук бозу). Нәтиҗәләр буенча 55 тәкъдим (АПГ 45) кертелде, алар буенча хокук бозулар бетерелде, 52 вазыйфаи зат дисциплинар җаваплылыкка тартылды. (АПГ-42), муниципаль хезмәт турында федераль законнарга каршы килә торган муниципаль норматив хокукый актларга 36 каршылык чыгарылды, 9 таләп кертелде. (АППГ – 4) коррупциоген факторлар булды. Аралашу күзәтчелегенең 4 материаллары буенча тикшерү органнары тарафыннан 4 җинаять эше кузгатылды. Административ хокук бозу турындагы эш белән шәһәр прокуроры кузгатылган РФ КоАП 19.29 маддәсе буенча юридик зат 100 000 сум күләмендә штраф рәвешендә административ җаваплылыкка тартылган, әлеге штраф түләнгән.

Агымдагы елда шәһәр прокуратурасы тарафыннан 1000нән артык муниципаль норматив-хокукый акт һәм аларның проектлары тикшерелде. Шул ук вакытта 8 проект буенча коррупциоген факторлар булган законнар таләпләренә туры килмәү турында бәяләмә бирелде. Җирле үзидарә органнары тарафыннан бәяләмәләрдә бәян ителгән прокуратура кисәтүләре исәпкә алынды, ачыкланган хокук бозулар хокукый актлар кабул ителгәнчегә кадәр бетерелде.

Районда коррупциягә каршы көрәш буенча уздырыла торган чаралар Милли планда куелган бурычлардан чыгып, «2015 - 2023 елларга Татарстан Республикасының коррупциягә каршы сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасы, «2015-2023 елларга Әлмәт муниципаль районында коррупциягә каршы сәясәтне гамәлгә ашыру» муниципаль программасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Даими нигездә программаларның үтәлешен тикшереп тору гамәлгә ашырыла, мәгълүмат квартал саен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына җибәрелә.

Коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау эшен көчәйтү максатларында җирле үзидарә органнарының кадрлар хезмәтләре тарафыннан муниципаль хезмәткәрләр арасында коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча даими аңлату эшләре алып барыла. Муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүне дәгъвалаучы гражданнар

тарафыннан муниципаль хезмәт турындагы законнарда каралган хезмәт тәртибенә карата таләпләрнең үтәлеше тикшерелә.

Районда муниципаль хезмәт вазыйфалары исемлеге коррупция куркынычлары белән бәйле, ул район Советының 2013 елның 19 декабрендәге 360 номерлы карары белән расланды. Муниципаль хезмәтнең 219 вазыйфасыннан исемлеккә 217 вазыйфа (99 %) кертелгән, аларны биләгәндә муниципаль хезмәткәрләр контроль функцияләр башкара яисә рөхсәтләр бирә; контроль һәм күзәтчелек чаралары уздыра; муниципаль хезмәтләр күрсәтә; бюджет акчаларын бүлү турында, муниципаль мөлкәт белән идарә итү буенча карарлар кабул итү өчен җаваплы.

Федераль закон кысаларында районда 232 учреждение һәм 7 муниципаль унитар предприятие сатуларны гамәлгә ашыра. Сатып алуларны үзәкләштерү өчен вәкаләтле орган - башкарма комитетның икътисад, сәнәгать һәм сәүдә идарәсе составында муниципаль заказ бүлеге эшли.

Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү сыйфатын күтәрү, муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өлкәсендә коррупцияне һәм башка хокук бозуларны булдырмау максатыннан, кече күләмле сатып алуларны минимальләштерү тенденциясе саклана. Муниципаль ихтыяҗлар өчен товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) сатып алу күбесенчә конкурентлы ысуллар белән башкарыла, кече күләмле сатып алулар сайтта биржа мәйданчыгында http://bp.zakazrf.ru урнаштырыла.

Җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген төп бәяләү - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфаты һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр исемлегенә тапшырылган вәкаләтләр чикләрендә 81 муниципаль һәм 33 дәүләт хезмәте кертелгән. Хезмәтләр күрсәтү тәртибен билгели торган административ регламентлар район сайтында «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр» вкладкасында урнаштырыла.

2020 елда Әлмәт муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан 86 учреждение һәм оешмада 62 контроль-ревизия чарасы үткәрелде, шулардан,

- план - 62 учреждение колачы белән 56 тикшерү (46 ГАБС, «2 нче балалар музыка мәктәбе» өстәмә белем бирү МАМУ, «Әлмәт автомобиль юллары дәүләт идарәсе» МУП, Югары Мактама авыл башкарма комитеты, Кичү авыл башкарма комитеты, «Теннис спорт мәктәбе» МБУ, «Девон» спорт мәктәбе» МБУ, «Ат спорты мәктәбе» МАУ, «Торак сәясәте һәм торак-коммуналь хуҗалык департаменты» МАУ, авыл башкарма комитетлары: Аппак, Борискино, Ерсубайкино, Кама-Исмәгыйль, Мәмәт, Сиренькино, Иске Михайловка, Яңа Нәдер авыл җирлеге, «Опека» КЦСОН» ДАСХКУ;

- планнан тыш (Әлмәт шәһәре хокук саклау органнары таләбе, ТР Хисап палатасы мөрәҗәгате буенча) – 23 учреждение һәм оешма колачлаган 6 тикшерү (Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты, авыл башкарма комитетлары, мәгариф, мәдәният, спорт учреждениеләре, «ТД Әлмәт-икмәк» ҖЧҖ, «Энергия» ИК ҖЧҖ, «Перинаталь үзәкле Әлмәт балалар шифаханәсе»).

Контроль чаралар нәтиҗәләре буенча (Классификатор нигезендә) гомуми суммасы 267890,1 мең сумлык 314 хокук бозу һәм кимчелекләр ачыкланган, шулардан:

- бюджетларны формалаштырганда һәм үтәгәндә 53864,1 мең сумлык 77 хилафлык;

- дәүләт (муниципаль) милкен кулланганда 100 хокук бозу очрагы (70947,2 мең сум күләмендә);

- бухгалтерлык исәбен алып бару, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзү һәм тапшыру кагыйдәләрен бозу - 87788,3 мең сумлык 88 хокук бозу;

- 1103,0 мең сумлык 2 хокук бозу бюджет акчаларын максатчан файдаланмау;

- 32 хокук бозу очрагы 31424,6 мең сумлык.

Моннан тыш, 24627,7 мең сумлык бюджет акчаларыннан нәтиҗәле файдаланмау ачыкланды.

270416,8 мең сумлык финанс бозу чаралары күрелде һәм бетерелде, шул исәптән бюджетларга 1461,3 мең сум торгызылды.

Үткәрелгән хокук бозулар (еллык бюджет хисабын алып барганда һәм төзегәндә тупас тәртип бозулар) 8 факт буенча 5 вазифаи зат 95,0 мең сум күләмендә административ җаваплылыкка тартылды, район бюджетына 95,0 мең сум керде.

Әлмәт шәһәр прокуратурасының контроль-хисап палатасы белән үзара хезмәттәшлек итү тәртибе турындагы Килешү нигезендә районның контроль-хисап палатасына 14 контроль-ревизия чарасы материаллары буенча 39 тикшерү акты җибәрелде. Контроль чаралар материаллары буенча прокуратура тарафыннан 37 күрсәтмә кертелде.

Контроль чаралар нәтиҗәләре буенча тикшерелгән оешмалар җитәкчеләренә карата 33 тәкъдим һәм 11 күрсәтмә җибәрелде. Ачыкланган хокук бозуларны бетерү буенча кабул ителгән чаралар турында 44 муниципаль учреждениенең мәгълүматны һәм раслаучы документларны тапшырдылар. Тикшерү материаллары белән контроль чаралар нәтиҗәләре буенча хисаплар район башлыгына, башкарма комитет җитәкчесенә җибәрелде.

Эксперт-аналитик эшчәнлек кысаларында 280 чара уздырылды, шул исәптән:

- Муниципаль берәмлек бюджеты турында вәкиллекле органнар карарлары проектларына 134 эксперт бәяләмәсе, шуларның чираттагы хисап елында җирле бюджетлар үтәлеше турында 98 бәяләмәсе әзерләнде;

- Әлмәт муниципаль районы Советының, Әлмәт шәһәр Советының, Әлмәт муниципаль районы авыл Советларының, Әлмәт муниципаль районы башкарма комитетының норматив-хокукый актлары проектларына финанс-икътисади экспертиза нәтиҗәләре буенча 80 эксперт бәяләмәсе әзерләнде.

Контроль-хисап палатасы контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтиҗәләре буенча район башлыгы, җирлек башлыклары, башкарма комитет җитәкчесе исеменә 175 тәкъдим (рекомендация), шул исәптән: бюджет процессын камилләштерү өлешендә 17 тәкъдим җибәрелде.

Бюджет законнарына, бюджет өлкәсе белгечләренең хезмәтенә түләү, муниципаль хезмәткәрләргә, мактаулы гражданнарга түләүләр, аренда түләве, бюджетара трансфертлар, субсидияләр бирү тәртибе һ.б. кагылышлы барлык норматив-хокукый актлар районның контроль-хисап палатасының тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен исәпкә алып кабул ителде.

«Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 07 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә һәм almetyevsk.tatar.ru район сайтында бюджет акчаларыннан һәм муниципаль мөлкәттән файдалану буенча хокук бозуларны профилактикалау һәм булдырмау максатларында Контроль-хисап палатасы бүлегендә даими рәвештә контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтиҗәләре турында мәгълүмат урнаштырыла.

2020 елда район финанс-бюджет палатасының контроль-ревизия бүлеге эшчәнлеге нәтиҗәләре буенча 22 тикшерү уздырылды, шуларның: планлы - 9, планнан тыш - 13.

2018-2019 еллар чорына, 2020 елның агымдагы чорына җирле бюджетны үтәү процессында бюджет бозылуын чикләү, эчке финанс контролен алып бару, шулай ук Россия Федерациясе субъектының федераль бюджетыннан җирле үзидарә

органнарына бирелгән субвенцияләрне түбәндәге учреждениеләрдә беренчел хәрби исәпкә алуны гамәлгә ашыру өчен максатчан куллануны тәэмин итү максатларында финанс-хуҗалык эшчәнлеге тикшерелде:

Әлмәт шәһәренең «5 нче гимназия» МАМУ, Әлмәт шәһәренең «12 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБМУ, Габдрахман авыл җирлеге, Кузайкино авыл җирлеге, Яңа Нәдер авыл җирлеге, Ямаши авыл җирлеге, Яңа Троицкий авыл җирлеге, Иске Михайловка авыл җирлеге, Ерсубайкино авыл җирлеге, «Шахмат буенча спорт мәктәбе» МБУ, «Өстәл теннисы» балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе өстәмә белем бирү МБУ, «24 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБМУ, Клементейкино авыл җирлеге, Яңа Кәшер авыл җирлеге, Ямаш авыл җирлеге, Т.Мактама ш.т.б., Сәрән авыл җирлеге, Кәләй авыл җирлеге, Югары Акташ авыл җирлеге, Васильевка авыл җирлеге, 13 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБМУ, Урман-Кәләй авыл җирлеге.

Контроль чаралар нәтиҗәләре буенча 120637,4 мең сумлык хокук бозуның 59 төре ачыкланган, шул исәптән:

- 3601,0 мең сум күләмендә җирле бюджет акчаларыннан нәтиҗәле файдаланмау; (хезмәт хакы, пеня, салым буенча хокук бозу);

- 21267,3 мең сумлык муниципаль мөлкәттән нәтиҗәле файдаланмау;

- гомуми суммасы 66523,7 мең сум булган бухгалтерлык исәбен һәм хисаплылыгын бозу;

- дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар сатып алу, эшләр, хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә хокук бозу 29114,2 мең сум;

- гомуми суммасы 131,2 мең сумлык башка төр хокук бозу очраклары.

Үткәрелгән тикшерү чаралары нәтиҗәләре буенча тикшерелүче учреждениеләр адресына 7 күрсәтмә, 20 тикшерү акты, гаепле затларны дисциплинар җаваплылыкка тарту белән ачыкланган бозуларны бетерү турында җибәрелде. Тикшерү актлары районның финанс-бюджет палатасы (Эчке муниципаль финанс контроле органы) белән үзара хезмәттәшлек турында Килешү кысаларында Әлмәт шәһәре прокуратурасына җибәрелде.

Бюджет законнары һәм 2018 - 2020 еллар чорына бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка норматив актлар үтәлешен тикшерү уздырылды:

- Әлмәт шәһәренең «Баланың сәләтен үстерү үзәге - 35 нче «Сказочная страна» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе, «Баланың сәләтен үстерү үзәге - Әлмәт шәһәренең «Дружба» 4 нче балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе, - Әлмәт шәһәренең «Баланың сәләтен үстерү үзәге - 50 нче «Ләйсән» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе.

Финанс бозуларның ачыкланган күләме 22404,7 мең сум тәшкил итте, шул исәптән:

- башкарылган эшнең туры килмәве яисә хезмәт күрсәтүнең 19814,1 мең сумлык контракт шартларына туры килмәве;

- 2405,5 мең сум күләмендә җирле бюджет акчаларыннан нәтиҗәсез файдалану;

- 185,1 мең сум күләмендә муниципаль мөлкәттән нәтиҗәле файдаланмау.

Тәкъдимнәр Әлмәт шәһәр прокуратурасына юнәлтелгән.

Халыкның иминлеге

100 мең кешегә җинаятьчелек дәрәҗәсе күрсәткече 947 җинаять тәшкил итте (2019 ел күрсәткече – 964), ул Яшел Үзән (1444), Чистай (1177), Азнакай (1337),

Алабуга (1054), Бөгелмә (1250), Лениногорск (1275), Түбән Кама (1002), шулай ук республика буенча тулаем күрсәткечтән (1380) түбәнрәк.

2020 ел йомгаклары буенча Әлмәт муниципаль районында оператив хәл теркәлгән җинаятьләр санының кимүе белән характерлана (1,3%ка, 2005 елдан 1979%ка). Шактый дәрәҗәдә җинаятьчелек халәтенә Интернет челтәре һәм кәрәзле элемтә кулланып кылына торган җинаятьләр йогынты ясавын дәвам итә. Профилактик чаралар үткәрүгә, массакүләм мәгълүмат чараларында, шулай ук торак секторда аңлату эшләре алып баруга карамастан, алдакчыларның тоткыннарына эләккән гражданнар саны арта бара. Узган чорда дистанцион мошенниклык саны 20,4% ка (+47, 230 дан 277), банк счетыннан урлаулар һәм электрон акчаларга карата – 15,6% ка (+28, 180 дән 208) арткан. Моның белән бәйле рәвештә, аларны кисәтү өчен түләү квитанцияләренең әйләнештәге ягында профилактик характердагы мәгълүматларның квартал саен басылуын, шулай ук җәмәгать транспортында профилактик характердагы аудиороликларны трансляцияләүне тәэмин итәргә кирәк.

Узган ел бүлек хезмәткәрләре тарафыннан ачылган 1112 җинаять буенча судка җибәрелде (АППГ – 1015), 248 җинаять авыр һәм аеруча авыр җинаятьләр категориясенә керә (АППГ – 160). 871 кеше җинаять җаваплылыгына тартылган (АППГ – 861), алар арасында элек хөкем ителгән 282 граждан бар (АППГ – 286), 115 хатын-кыз (АППГ – 98), 55 чит шәһәрнеке (АППГ – 93), даими керем чыганагы булмаган 594 граждан (АППГ – 610), 18 балигъ булмаган бала (АППГ – 28), шуларның 8 е - урта һәм урта-махсус белем бирү учреждениеләре укучылары (АППГ – 18).

Наркотик чараларның законсыз әйләнеше белән көрәш буенча шактый нәтиҗәләргә ирешелде. Шартлыча билгеләнгән фактларны исәпкә алмаганда, наркотикларның законсыз әйләнеше өлкәсендә 187 җинаять ачыкланды, шуларның 37 се сату һәм 147 - наркотик чараларны саклау белән бәйле. 1 наркопритон ябылды. Законсыз әйләнештән бер ярым килограммнан артык наркотик (1534,034 гр., АППГ – 4306 гр.), шуларның 513,55 гр төрле синтетик наркотиклар алынды.

107 административ хокук бозу очрагы ачыкланды, наркоманиядән дәвалау, медицина һәм социаль тернәкләндерү буенча суд тарафыннан йөкләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән өчен 47 зат административ җаваплылыкка тартылды.

Сәүдә объектларының техник яктан ныгыту мәсьәләләре проблемалы булып кала, милекчеләр тарафыннан үз милкенең сакланышы буенча чаралар күрелми, үз хезмәткәрләренең куркынычсызлыгы турында борчылмый. Нәтиҗәдә, талауларның яртысы диярлек (44,4%) һәм урлауларның чиреге (23%) шәһәрнең сәүдә нокталарында, нигездә, азык-төлек кибетләрендә банкны исәпкә алмыйча ясалган. Кибетләрдә саклау юк, объект җитәкчеләре КТС булу белән генә канәгать, вак кибетләрдә алар юк.

Яшүсмерләр арасында җинаятьчелек дәрәҗәсе (32дән 22гә кадәр), шул исәптән авыр һәм аеруча авыр категорияле (12дән 5кә кадәр) кимү күзәтелә. Җинаять кылуда 18 яшүсмер (АППГ – 28), шуларның 7се – мәктәп укучылары катнашты. Яшүсмерләр тарафыннан милек характерындагы җинаятьләрнең төп саны-20 (90,9%), бу-урлау, талау, АМТ урлау. Балигъ булмаганнарның наркотик чараларның законсыз әйләнешенә (3), шул исәптән наркотиклар сатуга катнашы тискәре яктан билгеләнә. Шуның белән бәйле рәвештә, наркотик матдәләр куллануга юл куйган затларны иртә ачыклау максаты белән, укучылар һәм студентлар арасында профилактик наркотикларга каршы медицина тикшерүләре үткәрергә кирәк.

Балигъ булмаганнарны җинаять кылуга җәлеп иткән өчен 4 кеше җинаять җаваплылыгына тартылды. Тулаем алганда, яшүсмерләр арасында җинаятьчелекне профилактикалауга юнәлтелгән комплекслы чаралар күрергә, шул исәптән уку

йортларында белем алучы балигъ булмаганнарны тикшерүгә аерым игътибар бирергә кирәк. Балигъ булмаганнарга алкоголь сату фактларын ачыклауга зур игътибар бирелде, чөнки балигъ булмаганнарның 6 җинаятье исерек хәлдә кылынды. Балигъ булмаганнарга хәмер саткан өчен шәһәр һәм район сәүдә нокталарының 19 сатучысы административ җаваплылыкка тартылды, 7сенә карата җинаять эше кузгатылды, аларның барысы да судка җибәрелде. Ел дәвамында бүлеккә 37 балигъ булмаган бала исерек хәлдә китерелде, аларның 3се ике тапкыр.

Алкоголь базарын криминальләштерү максатыннан, сәүдә объектларына, склад бүлмәләренә 1450 тикшерү үткәрелде, автотранспортка тикшерү үткәрелде. Алкогольнең законсыз әйләнеше өлкәсендә 8 җинаять буенча җинаять эше кузгатылды, әлеге өлкәдә 98 административ беркетмә төзелде. 1,5 тоннадан артык (1575,34 литр) алкогольле һәм спиртлы сыекча тартып алынды, шулардан 188,4 литры башка субъектлар территориясендә, 1379,64 литры - Татарстан Республикасы территориясендә җитештерелде. «Исерек» җинаятьчелекне кисәтү өчен урамнардан исерек хәлдә булган затларны тартып алу буенча эш алып барылды. Узган вакыт эчендә «Визит» детоксикация медицина үзәгенә полиция хезмәткәрләре 2442 кеше китерелде. Закон тарафыннан тыелган урыннарда алкогольле продукция кулланган өчен – 392 административ беркетмә, җәмәгать урыннарында исерек хәлдә күренгән өчен-3131 административ беркетмә төзелде.

Бүлек хезмәткәрләре тарафыннан РФ Административ хокук бозулар турында кодекста каралган 15185 хокук бозу очрагы ачыкланды, җирле бюджетка 923 мең сумлык административ штраф түләттерелде.

Санитар-эпидемиологик хәлнең начараюы сәбәпле, РФ КоАП 20.6 статьясында каралган административ хокук бозуның яңа составын куллану тәҗрибәсе эшләнде, ул 01.04.2020 ел, № 99-ФЗ Федераль закон белән гамәлгә кертелде. 2020 елның язында полиция хезмәткәрләре тәүлек буе шәһәрдән керү һәм чыгу урыннарында КПП хезмәт иттеләр, 2020 ел дәвамында һәм бүгенге көндә җәмәгать урыннарында санитар кагыйдәләрне үтәү буенча мобиль төркемнәр тарафыннан тикшерүләр үткәрелә. 2020 ел нәтиҗәләре буенча РФ КоАП 20.6 ст. буенча барлыгы 7708 беркетмә төзелде, аларның төп саны сәүдә нокталарында (3264) һәм җәмәгать транспортында (1235) санитар кагыйдәләрне үтәмәгән өчен. Шәхси эшмәкәрләргә һәм вазыйфаи затларга карата РФ КоАП 20.6 ст. буенча 484 беркетмә төзелде. Чагыштыру өчен: Чаллы-769, Түбән Кама - 425, Лениногорск - 290, Бөгелмә – 248. Суд тарафыннан 7537 беркетмә каралды, шуларның 6645енә административ штраф салынды, 861 беркетмә буенча кисәтү чыгарылды.

Торак секторны карап чыгу кысаларында полициянең участок уполномоченныйлары 8 мең адреста (8430) булдылар, профилактика барышында 2007 елның төрле категорияләре буенча учетка куелды, алар белән даими рәвештә профилактик чаралар үткәрелде. Җинаятьләрнең өчтән бер өлеше элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган (106). Нәтиҗәдә, көнкүреш җирлегендә кылынган җинаятьләрнең 14,6% ка артуы теркәлгән (204), аларның 80,9% ы кыйнау, сәламәтлеккә җиңел зыян китерү, үтерү куркынычы (165), шулай ук элек хөкем ителгән затларның 5,5% ка артуы (385).

Миграция шартларын контрольдә тоту эше дәвам итте. Килеп туган уңайсыз санитар-эпидемиологик хәл уңаеннан вакытлыча яшәүче чит ил гражданнарының миграция исәбенә куелган саны 43,3% ка кимеде (10383 дән 5887 гә кадәр). Миграция законнарын бозуларны ачыклау буенча 110 чара уздырылды. Чит ил гражданнарын миграция исәбенә фиктив куюның 10 факты буенча, чит ил гражданнарын һәм гражданлыгы булмаган затларны эш бирүчеләргә законсыз җәлеп иткән өчен, 114 административ беркетмә төзелгән. Миграция законнарын үтәү өлкәсендә 112 хокук бозу ачыкланган, 3 чит ил гражданына карата аларны Россия Федерациясеннән административ куып чыгару турында, 1 - депортация турында суд

карарлары чыгарылган. Россия Федерациясенә чит ил гражданнарына керүне ябу турында 71 тәкъдим ясалды.

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру муниципаль программасы чараларын гамәлгә ашыру тәэмин ителде. «2013-2020 елларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру» федераль максатчан программасы күрсәткече юл-транспорт һәлакәтендә һәлак булучылар саны буенча артык түгел. Шәһәр һәм район юлларында 141 юл-транспорт һәлакәте булды (-13%, АПГ - 162), аларда 21 кеше һәлак булды (31,3%, АПГ - 16) һәм 171 (-17%, АПГ - 206) яраланды. Юл-транспорт һәлакәтендә үлүчеләрнең иң күп саны территориаль юлларда булды (18 кеше һәлак булды, 58 - 45 юл-транспорт һәлакәтендә яраланды), шул исәптән Казан-Оренбург федераль трассасында (6 кеше һәлак булды, 25 - 18 юл-транспорт һәлакәтендә яраланды).

Шәһәрдә юл-транспорт һәлакәтендә 2 кешене (85 юл-транспорт һәлакәтендә 100 яраланды), авылда – 1 (11 юл-транспорт һәлакәте13 яраланды) югалттык. Шул ук вакытта 7 кеше һәлак булган торак пунктлардан тыш 7 юл-транспорт һәлакәте башка районнар халкы белән булды (Казан-Оренбург - 2 юл-транспорт һәлакәте федераль трассасында 1 кеше һәлак булды, территориаль юлларда 5 юл-транспорт һәлакәте, 5 кеше һәлак булды, 4 кеше яраланды.). Үткәрелә торган профилактик чараларга карамастан, балалар катнашындагы юл-транспорт һәлакәтләре саны артты (3,8%, 26-27), 27 яраланды (АППГ дәрәҗәсендә) һәм 1 һәлак булды (пассажир 15 яшь, АППГ - 0).

Юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау максатында юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның аерым төрләрен ачыклауга юнәлдерелгән 61 оператив-профилактик чара үткәрелде. Тулаем алганда, ЮХИДИ хезмәткәрләре 60426 хокук бозуга чик куйды (1,6%, АППГ - 59476), автоматлаштырылган приборлар белән юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның 211774 очрагы теркәлде (-6,5%, АППГ - 226555).

Юл-транспорт һәлакәтенең төп өлеше машина йөртүчеләр гаебе белән килеп чыккан - 128, аларның 35 е җәяүлеләрне таптау факты (11 - җәяүлеләр гаебе белән), 5 - велосипедчыларга. Авария хәлен киметү максатларында ясалма юл тигезсезлекләрен урнаштыру, башка инженер-техник чаралар уздыру эшен дәвам итәргә кирәк. Юлларда закон тыңлаучан тәртип пропагандалау һәм җәяүлеләр тарафыннан яктылыкны кире кайтара торган элементларны куллану буенча халык белән эшне барлык профилактика субъектларына үткәрергә кирәк. Әлмәт районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгының ЮХИДИ бүлеге оештырган «ЮХИДИ Әлмәт» телеграмма-чатларының мөмкинлекләрен актив файдаланырга кирәк. Анда юл хәрәкәтендә катнашучылар транспорт чарасы белән исерек хәлдә идарә итүче йөртүчеләр турында хәбәр итә алалар.

Һәлак булучыларны кисәтүгә һәм юл-транспорт һәлакәтләрен киметүгә юнәлтелгән чараларны гамәлгә ашыруга 2020 елда 66 млн сумнан артык акча җибәрелде.

Юл хәрәкәте иминлеге чаралары кысаларында хисап чорында «Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру» муниципаль максатчан программасы буенча, шулай ук бюджеттан тыш чыганаклар исәбеннән түбәндәгеләр үтәлде:

- Шевченко урамы, 25 нче урта мәктәп районында чакыру төймәсе булган светофор объект төзү;
- Ленин – Әминов, Зарипов – Бигәш урамнары киселешендә җәяүлеләрнең юл йөрү өлешенә чыгуын кисәтү максатыннан җәяүлеләр өчен 312 м озынлыктагы киртә куелды;
- Гафиятуллин (КНИТУ-КАИ) урамында һәм Ленин урамында (Драмтеатр) җәяүлеләр өчен көйләнми торган кичүләр светодиодлы яктырткыч һәм өстәмә светодиодлы яктырткычя белән җиһазландырылды;
- җәяүлеләр йөри торган 16 кичүдә 5.19.1, 5.19.2 «Җәяүлеләр өчен кичү» билгеләре билгеләнде;

- искергән юл билгеләрен этаплап алыштыру, ясалма юл тигезсезлекләрен урнаштыру дәвам итте; Бигаш, 123 һәм Шевченко, 5 урамнары буйлап тавышлы полосалар булдырылды;

- Яңа Кәшер авылында тротуар төзелде.

Тәүлекнең караңгы вакытында күз күреме начар булу белән бәйле юл-транспорт һәлакәтен булдырмау максатларында Бигаш урамында (Төзүчеләрдән алып «Яр Чаллы - Зәй - Әлмәт» автомобиль юлы белән кисешкәнгә кадәр), Объездная урамында (Агропоселоктан алып «Казан - Оренбург» федераль трассасына кадәр), Изаил Зарипов проспекты буенча (Лениннан Бигәшка кадәр), Түбән Мактама шәһәр тибындагы поселогының Некрасов һәм Гагарин урамнарында урамнарны яктырту челтәрләре төзелде.

2021 елда ясалма юл тигезсезлекләре урнаштыру, җитмәгән юл билгеләрен алыштыру һәм урнаштыру, җәяүлеләр кичүләрен модернизацияләү эше дәвам итәчәк, юл хәрәкәтендә катнашучыларның барысының да юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәвен пропагандалау һәм яктылыкны кире кайтара торган элементларны җәяүлеләр тарафыннан куллану эше активлашты.

2021 елга юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге төп бурычлар түбәндәгеләр:

- юл-транспорт һәлакәтләрен киметүгә юнәлдерелгән төзекләндерү элементларын кертүне исәпкә алып, урам-юл челтәрен алга таба үзгәртеп кору;

- Альтернатив технологияләр (кайнар пластик, полимер лента) буенча юл билгеләре ясау эшләре күләмен арттыру;

- бер юнәлештә ике һәм аннан да күбрәк хәрәкәт полосалары булган юлларда «җәяүлеләр кичүе» юл билгеләрен кабатлаучы этаплап урнаштыру;

- юлларның аеруча куркыныч участокларында җәяүлеләр киртәләре урнаштыру;

- урамнарны яктырту челтәрләре төзү.

Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү

2021 елның 1 гыйнварына районда гадәттән тыш хәлләр теркәлмәде. 440 янгын булды (2,22%ка кимү, узган елның шул чорына карата - 450), 11 кеше һәлак булды (узган елның шул чорына карата 27,3%ка арту - 8), 44 кеше коткарылды. Янгыннардан килгән зыян күләме 2206000 сум. Районның су объектларында 4 вакыйга теркәлде, 1 кеше коткарылды, 3 кеше һәлак булды. Авария-коткару эшләрен башкаруга 7нче номерлы ЗПСО эзләү-коткару посты 269 тапкыр чыкты, нәтиҗәдә 19 һәлак булучының гәүдәсе алынды, 153 кеше коткарылды.

Гражданнар оборонасы көчләре һәм чараларының, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территориаль подсистемасының, кул астындагы бүлекчәләр белән идарә итүнең җитәкчелек составының белем бирү дәрәҗәсен тикшерү максатыннан ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы идарәсе белән берлектә үткәрелде: - 2 күзәтү һәм лаборатор контроль челтәре тренировкалары; - хәбәр итү системасын 2 тикшерү; - гражданнар оборонасының штаттан тыш формированиеләре белән 25 тактик-махсус өйрәнүләр; - ГО хезмәтләре белән 1 тактик-махсус өйрәнүләр; - 121 команда-штаб өйрәнүе; - 11 комплекслы күнегүләр.

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 04.09.2020 № 43-6904 оештыру күрсәтмәләре нигезендә Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенең һәм Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Гражданнар оборонасы буенча штаб күнегүләрен әзерләү һәм үткәрү турында» 2020 елның 2 октябрендә «Россия Федерациясе территориясендә гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне оештыру»

темасына җирле үзидарә органнары һәм район оешмалары белән штаб күнегүләре үткәрелде.

Күнегүләр барышында Тихоновка авылында кабул итү эвакуация пунктын (4 нче номерлы ПЭП) җәелдерү буенча гамәли чара үткәрелде. Гражданнар оборонасы көчләренең һәм чараларының даими әзерлеген тәэмин итү буенча чараларны үтәү «яхшы» дип бәяләнде.

Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү максатларында район территориясендә 14 утырыш видеоконференцэлемтә режимында узды.

Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны укыту кысаларында узган ел үткәрелде: - ГО һәм ЧСтан яклау өлкәсендә иң яхшы укыту-матди базага смотр-конкурс, 24 оешма катнашты, “Б” категориясе буенча беренче урынны “СМП-Нефтегаз” АҖ алды, “Г” категориясе буенча беренче урынны “Әлмәт ашыгыч медицина ярдәме станциясе” ДАССУ алды.

Йомгак

Әлмәт шәһәре һәм Әлмәт районы дөньякүләм катлаулы шартларда да бертуктаусыз үсә. 2020 елның барлык казанышлары - хакимият органнарының, депутатларның, предприятиеләрнең, эшкуарларның һәм шәһәрнең һәр кешесенең уртак хезмәте нәтиҗәсе.

Шәһәр һәм районның мөһим мәсьәләләрен хәл итүдә ярдәм күрсәткәне өчен Татарстан Республикасы Президенты Рөстәм Нургали улы Миңнехановка, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе Фәрит Хәйрулла улы Мөхәммәтшинга, Татарстан Республикасы Хөкүмәтенә һәм «Татнефть» ГАҖ генераль директоры Наил Өлфәт улы Магановка ихлас рәхмәтебезне белдерәбез.

Барлык дәрәҗәдәге җитәкчеләрнең, депутат корпусының, иҗтимагый оешмалар вәкилләренең, авыл җирлекләре башлыкларының җаваплы хезмәтләре һәм һөнәри осталыклары өчен рәхмәт белдерәбез. Куелган бурычларны намуслы һәм оператив хәл итү чираттагы тапкыр безнең бергә күбрәк булдыра алуыбызны исбатлый.

Россиядә яңа ел Фән һәм технологияләр елы дип игълан ителде. Цифрлаштыру әлмәтлеләрнең көндәлек тормышын тагын да уңайлырак һәм куркынычсызрак итә. 2021 елда уңайлы сервислар кертү, шәһәр хуҗалыгын цифрлаштыру, шул исәптән медицинада акыллы цифрлы мохит булдыру дәвам итәчәк.

Татарстан Республикасында 2021 ел Туган телләр һәм халыклар бердәмлеге елы дип игълан ителде. Туган телләрне саклап калу һәм үстерү - гомум дөньяви әһәмияткә ия. Безнең традицияләр, бердәмлек, уртак тарих зур кыйммәткә ия. Республикада яшәүче барлык милләт вәкилләренең туган телләрен үстерү өчен уңай шартлар тудыру - өстенлекле бурычларның берсе.

Бөтенроссия халык санын алу мөһим вакыйга булачак.

2021 ел безнең алда яңа максатлар һәм бурычлар куя. Безгә сәламәтлек саклау, икътисад, мәгариф, мәдәният һәм спорт өлкәләрен алга таба үстерү, гаилә институтларын һәм гаилә кыйммәтләрен ныгыту, ана һәм балачакка ярдәм итү, барлык категория гражданнар өчен тигез хокуклар һәм мөмкинлекләр тәэмин итү буенча зур эш башкарасы бар.

Шәһәр һәм район халкының бердәмлеге һәм тупланганлыгы, туган якка мәхәббәт, һәркемнең җаваплы хезмәте, һичшиксез, Әлмәт муниципаль районына яңа үрләргә, җиңүләргә һәм иң яхшы нәтиҗәләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк. Әлмәт заманча кеше тормышы өчен уңайлы шәһәр статусына таба үзенең планлы, стратегик уйланылган хәрәкәтен дәвам итәчәк.

Муниципаль район Башлыгы Т.Д. Нагуманов